TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

Nr. 26 (1897) 1986 BIRŽELIS-JUNE 24 • LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS — LITHUANIAN WEEKLY • 2185 STAVEBANK RD., MISSISSAUGA, ONT. L5C 1T3, CANADA • Tel. (416) 275-4672 • 50 ct.

Pavojaus ženklai

Sovietinio Černobilio branduolinio reaktoriaus sprogimas, pradžioje slėptas ir laikytas vietinio pobūdžio nelaime, tapo tarptautiniu rūpesčiu, nes ji daugiau ar mažiau palietė ne tik Sovietų Sąjungą, jos kaimynus, bet ir žymią pasaulio dalį. Susirūpino ne tiktai Europa, bet ir kiti žemynai, nes tai buvo iki šiol didžiausia tos rūšies nelaimė, primenanti branduolinės bombos sprogimą Japonijos Hirošimos mieste. Tolimųjų kraštų rūpestis šiuo atveju buvo pažadintas, bet jis dar nebuvo intensyvus, šaukiantis imtis apsaugos priemonių, juoba, kad tų kraštų technikos atstovai ramino gyventojus, sakydami: būkite ramūs, toks pavojus mums negresia, mūsų branduolinės jėgainės yra saugios. Kas kita Sov. Sąjungos kaimynams — Lenkijai, Lietuvai, Latvijai, Estijai. Ypač labai realus pavojus buvo Lietuvai. Laimei, iki šiol negirdėti aliarmuojančių radiacijos duomenų. Oficialūs pranešimai kalba tik apie padidėjusią radiaciją, bet žmonių sveikatai nepavojingą. Liūdnesni yra neoficialūs pranešimai, bet ir jie nėra aliarmuojantys. Patikrinti esamos būklės užsienio specialistams neleidžiama, tad visiško tikrumo nėra, nes sovietiniai duomenys Černobilio atveju buvo nepatikimi. Tik užsienio spaudimas privertė sovietus atskleisti tikrovę, nors ir nepilnai.

JEI radiacijos pavojus Lietuvai tuo tarpu ir negresia katastrofiškai, tai iškilo kitas pavojus, būtent kolonizacijos. Laisvąjį pasaulį pasiekė žinios apie Lietuvon naujai atkeliamus gyventojus iš branduolinio sprogimo paliestų Sov. Sąjungos sričių. Vilniun jau atgabenti pirmieji būriai, apgyvendinti mieste ar priemiesčiuose, aprūpinti darbu ir butais. Anksčiau numatyti butai Lietuvos gyventojams atiduoti naujiem atvykėliam. Daug kas tų butų jau seniai laukė, buvo įmokėję net rankpinigius, be dabar atsidūrė atstumtųjų būklėje. Sakoma, kad Lietuvoje numatyta apgyvendinti nuo 15.000 iki 30.000 naujų sovietinių piliečių. Jiems duodama darbo ir butų pirmenybė. Visa tai daroma labai gražia labdaros dingstimi, renkamos net aukos nukentėjusiems. Lietuvos žmonės tokiais atvejais yra labai jautrūs ir paslaugūs, bet dabar tas jų geraširdiškumas gali būti panaudotas senam ir klastingam sovietų užmojui — kolonizuoti Lietuvą rusais ir kitas slavais. Latvija ir Estija jau gerokai jais kolonizuota, ypač miestai. Lietuvoje vis dar vyravo iki šiol lietuviai, bet dabartinis sovietų užmojis gali būti lemtingas. Šį įtarimą sustiprina ir tai, kad Lietuvos gyventojai didesniu tempu siunčiami į Sov. Sąjungą, ypač Černobilio sritis, įvairiem tvarkymo bei valymo darbam.

NAUJA Lietuvos kolonizavimo banga labdaros dingstimi kelia susirūpinimą visoje išeivijoje. Juk Sov. Sąjunga yra labai platus kraštas, joje yra daug mažai apgyventų plotų. Jei kyla reikalas perkelti gyventojus iš pavojaus srities, parenkamos mažiau apgyventos vietovės. Praeityje sovietai, bausdami nepaklusnias tautybes, perkeldinėjo jas tūkstančiais ir šimtais tūkstančių į mažai apgyventas sritis. Dabargi sovietai staiga panūdo perkelti dešimtis tūkstančių rusų ir kitų tautybių žmonių į tirštai apgyventą Lietuvą. Kas gi skatina taip daryti? Nėra kitos įtikinamos dingsties kaip tik kolonizacija! Tai didelė grėsmė Lietuvai. Ja nedelsiant turėtų susirūpinti mūsų išeivijos veiksniai, kurie iki šiol laikosi labai tyliai. Gal jie ką ir planuoja, bet mūsų visuomenė laukia realių pastangų, protestuojančių pasaulio forumuose prieš naujus sovietų kėslus, pridengtus labdaros skraiste. Apie tai turėtų būti informuojamos laisvojo pasaulio valstybių vyriausybės, spauda, radijas, televizija. Duomenų tuo reikalu dar nėra daug, bet jų pakanka įžvelgti sovietinei klastai okupuotame krašte — Lietuvoje. Belaukiant vis daugiau ir stipriau paremtų duomenų, gali būti pasivėlinta ir tuo būdu viskas pralaimėta. Mūsų politinių viršūnių nesiorientavimas laiku praeityje jau nemažai yra pralaimėjęs. Taip neturėtų atsitikti dabar.

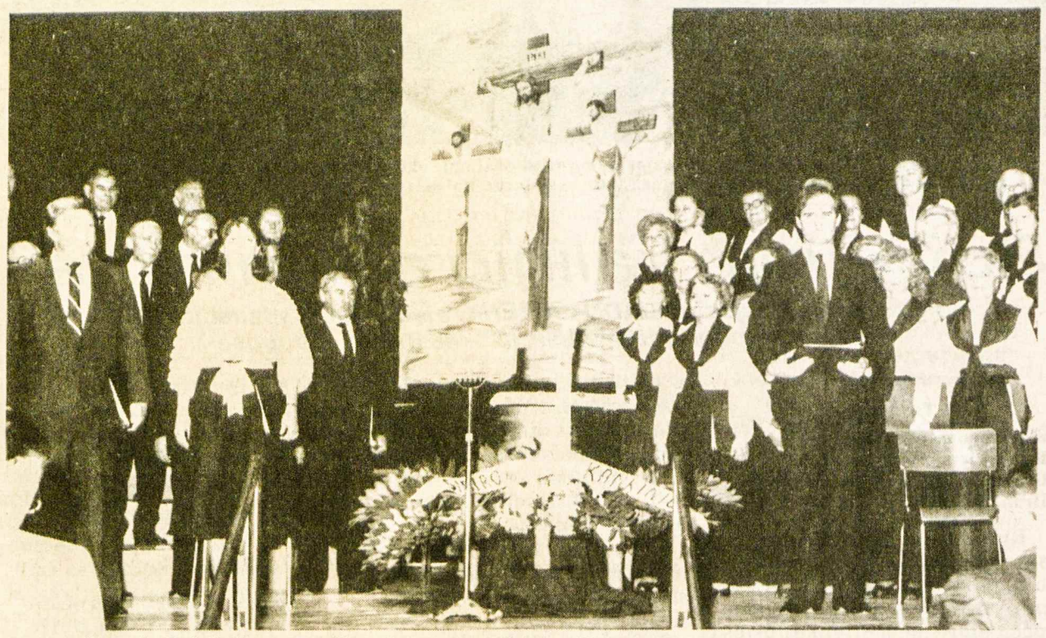

Toronto lietuvių Prisikėlimo parapijos choras, su solistais atlikęs Dubois oratoriją "Septyni Kristaus žodžiai" sibirinių trėmimų minėjime Lietuvių namų salėje 1986 m. birželio 15 d. Kairėje — sol. RIMAS STRIMAITIS, sol. LINDA MARCINKUTĖ, dešinėje — sol. JONAS VAŠKEVIČIUS. Dirigavo VACYS VERIKAITIS, akompanavo JONAS GOVĖDAS, dekoracijas paruošė dail. Aldona Totoraitienė Nuotr. St. Dabkaus

PRANEŠIMAS IŠ LENKIJOS

Vyskupai remia tėvų teises

Birželio pirmąją, minint Jungtinių Tautų Tarptautinę vaiko dieną, Lenkijos katalikų šventovėse buvo skaitomas ganytojinis vyskupų laiškas apie jaunimo auklėjimą.

Šią temą Lenkijos vyskupai svarstė porą mėnesių anksčiau. Jie priėjo išvadą, kad lenkų šeimos daugiausia yra krikščioniškos ir nesutinka su tuo, kad jų vaikai būtų auklėjami krikščionybei priešinga dvasia. Todėl švietimo politika Lenkijoje turinti būti pakeista, kad neprieštarautų vaikų auklėjimui šeimose.

Lenkijos ganytojinis vyskupų laiškas smerkia ateistinę propagandą, visų pirma mokykloje, pabrėžia visuomenės bei valstybės teises ir pareigas mokyklinio amžiaus vaikų auklėjime.

Vyskupai remiasi tuo, kad ir Lenkijos įstatymai, ir pasirašyti tarptautiniai įsipareigojimai užtikrina tėvų teisę auklėti savo vaikus pagal savo tikybos ir dorovės pažiūras. Todėl tėvams turi būti pripažįstama teisė laisvai pasirinkti, į kokią mokyklą leisti savo vaikus. Daugelyje šalių mokyklų sistema remiasi įvairiomis ideologinėmis kryptimis. Tačiau Lenkijoje valstybė monopolizuoja viešąjį mokymą. Čia veikia tik socialistiškos mokyklos, kurios skiepija valstybės globojamą ateizmą.

Pabrėždama pasaulietinį mokyklos pobūdį nuo vaikų darželio iki universiteto, Varšuvos valdžia neleidžia tikybos pamokų, verčia mokytojus ir auklėtojus diegti mokiniams vadinamą "mokslinę pasaulėžiūrą". Tačiau iš tikrųjų peršama materialistinė pasaulėžiūra, griaunanti religijos vertybes.

Lenkijos vyskupai pastebi, kad skelbiamas tikėjimo ir mokslo prieštaravimas veda prie to, jog mokytojas, universiteto profesorius ar Lenkijos mokslų akademijos narys negali būti tikintis žmogus. Materialistinės pažiūros vadinamos "šiuolaikinėmis" ir "pažangiomis", o teistinės bei krikščioniškos mokyklose išjuokiamos. Dėl to didėja praraja tarp mokyklos ir šeimų, o auklėtojai dažnai jaučiasi verčiami slėpti savo įsitikinimus bei religinę praktiką. Tai nesuderinama su konstitucijos garantuojama sąžinės laisve.

Vyskupai ragina tėvus aktyviau remti katalikus mokytojus, kad jie galėtų užimti jiems priklausančią vietą mokyklose ir pateisintų tautos daugumos lūkesčius.

Varšuvos valdžia šiuo metu veda platų propagandos vajų savo pozicijoms sustiprinti. "Solidarumo" pogrindžio vadovo Zbignievo Bujako suėmimas vaizduojamas lemiamu smūgiu opozicijai. Tam pačiam repertuarui priklauso ir naujausios paskalos apie tariamai tylų Amerikos pritarimą karo stovio įvedimui 1981 m. Valdžia nori įtikinti, kad jai jau pavyko įveikti vidaus opoziciją, o jei kas Lenkijoje dar šiaušiasi, tenelaukia kokios nors paramos iš užsienio.

Ši propaganda pirmiausia sietina su artėjančiu partijos suvažiavimu birželio mėnesio pabaigoje. Juk reikia sudaryti įspūdį, kad Lenkijos padėtis nusistovėjo, ir jau galima užsibrėžti kitus tikslus bei uždavinius. Tai suprantamas valdžios ir partijos noras. Vis dėlto apžvalgininkai rimtai abejoja, kiek toks noras suderinamas su Lenkijos tikrove. Dar labai abejotina, kad Bujako suėmimas paralyžiuotų opozicijos veiklą, kaip teigia valdžia. Juk "Solidarumo" sąjūdis niekada nepriklausė nuo to ar kito asmens, bet išreiškė daugybės žmonių nuotaikas bei ryžtą. Taip buvo iki šiol, taip bus ir toliau.

Panašiai galima rimtai abejoti, kad valdžios sluoksnių "antis" apie tariamą Amerikos "pritarimą" karo stovio įvedimui padarys kiek gilesnį įspūdį lenkų visuomenei. Pirmiausia, tam nėra jokių įrodymų. Antra vertus, žmonėms jau seniai įgriso valdžios neapykanta Amerikai, apie kurią masių nuomonė visuomet buvo gera.

Be to, neužmirština, kad pasigyrimais ar paskalomis neįmanoma atsverti ūkio nesėkmių bei santvarkos blogybių. Pagaliau visiškai nesvarbu, kas ir kaip rengė karo stovio įvedimą. Metodai, kuriais jis buvo įvedamas, ir tikslai, kurių buvo siekiama, per daug giliai įžeidė krašto visuomenę, kuri to dar ilgai neužmirš. Vien dėl to dabartinė valdžios propaganda negali atnešti geidžiamų vaisių Lenkijoje.

Lmb.

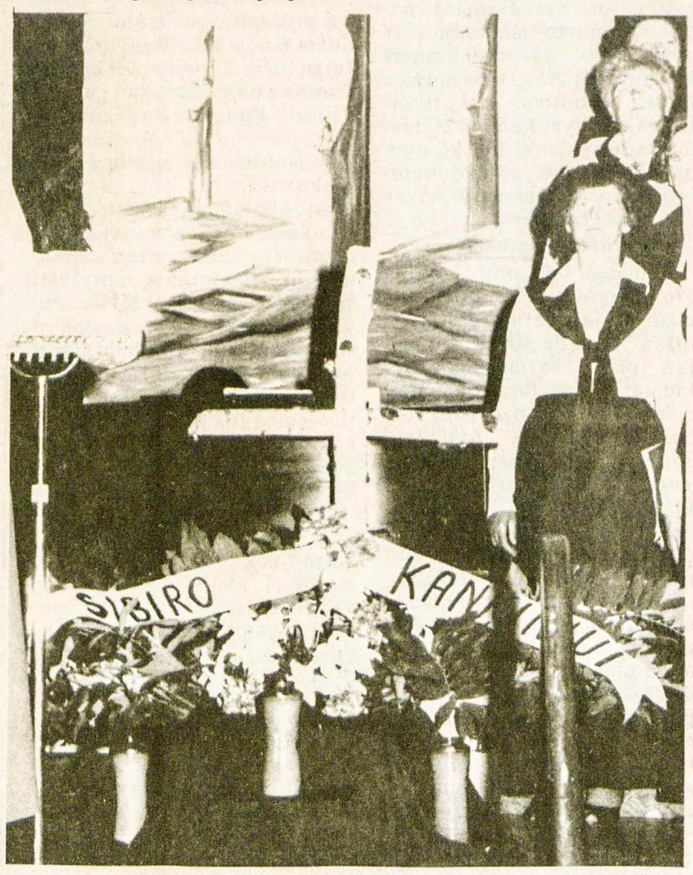

Sibirinių trėmimų 45-rių metų sukakties minėjimą Toronto Lietuvių namuose 1986 m. birželio 15 d. surengė KLB Toronto apylinkės valdyba. Nuotraukoje — simbolinis kapas scenoje, prie kurio Prisikėlimo parapijos choras atliko Dubois oratoriją "Septyni Kristaus žodžiai" St. Dabkus

KANADOS ĮVYKIAI

Gydytojai prieš valdžią

Ontario provincijos parlamentas, svarstęs ištisas 43 dienas įstatymo projektą, draudžiantį gydytojams imti didesnį atlyginimą iš ligonių nei leidžia valdinė drauda, š. m. birželio 20 d. jį priėmė. Tuo būdu projektas tapo įstatymu. Už jį balsavo 69 (liberalai ir socialistai), prieš — 47 (konservatoriai). Įstatyme numatyta bauda gydytojams už jo pažeidimą $250 (pirmą kartą). Jei gydytojas paims iš ligonio papildomą mokestį, sveikatos drauda OHIP galės atskaityti iš gydytojui priklausančio draudos atlyginimo ir išreikalauti administracines išlaidas. Ontario gydytojų sąjunga pareiškė, kad kova nėra baigta. Jos nariai streikuoja ir toliau, grasindami netgi uždaryti ligonines ir kreiptis į teismą, kad nuspręstų konstitucinį įstatymo teisėtumą.

Ontario gydytojų sąjungai lig šiol vadovavo karingai nusiteikęs dr. E. Myers, kurį dabar pakeitė chirurgas iš Wellando dr. R. Railtonas. Lig šiol Ontario gydytojų draugija protestui pasirinkdavo tik vienos dienos visuotinį streiką arba rotacinius streikus atskirose provincijos vietovėse. Dabar, kai įstatymą nr. 94 pradėjo svarstyti Ontario parlamentas, Ontario gydytojų sąjunga birželio 12 d. pradėjo visuotinį streiką neribotam laikui. Ligoninėms buvo palikti tik greitosios pagalbos skyriai, operacijos, kurių negalima atidėti. Kai šios priemonės nesustabdė įstatymo nr. 94 svarstymo parlamente, Ontario gydytojų draugija pradėjo skatinti greitosios pagalbos skyrių uždarymą ligoninėse. Dėl to, žinoma, labiausiai nukenčia pacientai, nors gydytojai skelbia kovą Ontario vyriausybei, norėdami sustabdyti aukštesnes kainas draudžiantį įstaty-

(Nukeltą į 8-tą psl.)

Pasaulio įvykiai

IZRAELIS SUSILAUKĖ NETIKĖTO RELIGINO SUSIKIRTIMO tarp pasaulietiškųjų ir ortodoksinių žydų. Pastarųjų Izraelyje yra tik apie 20%, bet jie tvirtai kovoja už senuosius žydų tikėjimo nuostatus, kurie pasaulietiškų nuotaikų žydams atrodo pasenę ir per aštrūs. Susikirtimas įvyko dėl reklaminių skelbimų Tel Avivo ir Jeruzalės viešojo susisiekimo autobusų stotelėse. Ortodoksus suerzino į skelbimų nuotraukas įjungtos beveik pusnuogės moterys. Prasidėjo masinis tokių skelbimų užtepimas dažais ir netgi stotelių padegimai. Pasaulietiškieji žydai tada padegė vieną sinagogą Tel Avive, o kitos sinagogos sienas paženklino nacių svastikomis. Tel Avive buvo įsilaužta į rabinų seminariją, viename Galilėjos miestelyje — į religinę mokyklą. Abiem atvejais buvo suplėšytos religinės knygos, sienos suteptos prieš ortodoksus nukreiptais šūkiais. Tokius pasaulietiškų žydų veiksmus ortodoksai pavadino pogromais: Izraelio prez. Chaimas Hercogas prisipažino, kad didesnio košmaro nebūtų galėjęs sukurti nė pats velnias. Abi susikirtusias puses griežtai pasmerkė Izraelio premjeras Š. Peresas, sudaręs specialų komitetą ramybei atstatyti. Rabinų seminarijoje suplėšytas religines knygas ortodoksų minia nulydėjo į artimiausias kapines ir palaidojo. Senoji religija jiems neleidžia tokių knygų sunaikinti.

Nemaloni sukaktis

P. Afrikos respublikos prez. P. Botha vėl paskelbė pavojaus stovį, kurį ką tik buvo atšaukęs š. m. kovo 7 d. Vėl buvo pradėti prieš rasių atskyrimą nusistačiusių negrų ir baltųjų suėmimai, suvaržymai spaudos ir televizijos žurnalistams. Griežtomis suvaržymo priemonėmis buvo sutiktas riaušių negrų Soweto mieste 1976 m. birželio 16 d. dešimtmetis. Ten tada policija pradėjo šaudyti į demonstruojančius negrų studentus. Į šūvius buvo reaguota masinėmis riaušėmis, kurios palietė daugelį vietovių. Spėjama, kad jose tada žuvo apie 1.000 negrų. Pavojaus stovio sugrąžinimas sukliudė sukakties dešimtmečiui numatytas negrų demonstracijas. Jas pakeitė visuotinis negrų streikas — neatvykimas į darbovietes, nepasirodymas net savo gyvenviečių gatvėse.

Dvi mirties bausmės

Iš JAV Sovietų Sąjungai buvo grąžintas kariniais nusikaltimais apkaltintas ukrainietis Fiodorovas Fedorenka. Jis buvo teisiamas Simferopolyje, apkaltintas Sovietų Sąjungos išdavimu, žudynėmis nacių Treblinkos koncentracinėje stovykloje. Kaltinamasis pirmosiomis karo dienomis pateko vokiečių nelaisvėn, buvo įjungtas į koncentracijos stovyklose dirbusį sargybos dalinį. Liudininkais buvo pakviesti kiti to dalinio nariai. Jie pasakojo, kad jiem teko matyti F. Fedorenką mušantį į Treblinkos krematoriumą varomus žydus ir netgi šaudantį į juos. Pats F. Fedorenka sakėsi saugojęs tik pagrindinius Treblinkos vartus, žydų kankinime ir žudyme nedalyvavęs. Teismas jam paskyrė mirties bausmę. Tokiais atvejais lig šiol būdavo pranešama, kad malonės prašymas atmestas, mirties bausmė įvykdyta. Šį kartą tai nutylima. F. Fedorenka yra pirmas iš JAV sovietams atiduotas karo nusikaltėlis. Galbūt dėl to jam bus leista apeliacija, įprasta JAV teismuose. Mirties bausmė buvo paskirta ir iš Kalifornijos Jugoslavijai grąžintam Andrijai Artukovičiui, kurį vokiečiai buvo pasirinkę Kroatijos vidaus reikalų ministeriu. Grąžintąjį ginantys advokatai pradėjo apeliaciją. Jie teigia, kad A. Artukovičiaus dalyvavimas masinėse žudynėse nebuvo įrodytas. Be to, šis liguistas 86 m. senis teisme negalėjo atsakyti į jam metamus kaltinimus.

Atleido vadus

Dienraštis "Pravda" pranešė, kad iš pareigų buvo atleisti atominės Černobilio jėgainės vadovai, sprogimo metu tinkamai neatlikę savo pareigų. Laikraštis nepateikia atleistųjų vadovų pavardžių ir jų skaičiaus. Prasitariama, kad kai kurie elektrinės tarnautojai pabėgo iš darbovietės ir vis dar tebėra nesurasti. Kitoje vietoje r a š o m a, kad nelaimės metu vadovavimą ir kontrolę prarado buvęs jėgainės direktorius V. Brijuchanovas ir vyr. inž. N. Fominas. Evakuotame Pripjato miestelyje prie Černobilio pasiliko dvi senutės — Anastazija Semenjaka, 85 metų amžiaus, ir Marija Karpjenoka, 74 metų. Jos buvo surastos tik gegužės pabaigoje ir nuvežtos ligoninėn. Evakuotoje zonoje nutarta palikti 5.000 gyventojų Braginos miestelyje, kuris yra tarp Černobilio ir Gomelio. Su radiacija kovojantys daliniai išsamiai nuplaus 1.200 to miestelio namų, kolchozinių pastatų, garažų ir sandėlių, dešimtis tūkstančių medžių. Radiacijos laipsnis evakuotoje zonoje nėra vienodas. Pirmiausia stengiamasi pašalinti radioktyvias dulkes žemės paviršiuje, kad jos nepatektų į pogrindines vandens arterijas ir jomis nepasiektų upių, kurių vanduo yra įjungtas į vandentiekius.

Šiame numeryje:

Pavojaus ženklai
Branduolinė radiacija ir okupuotos Lietuvos kolonizacija
Vyskupai gina tėvų teises
Lenkijos vyskupų žodis plačiajai krašto visuomenei
Sovietinio kalinio atsiminimai
Vlado Lapienio suėmimas ir tardymas Vilniaus kalėjime
Tikinčiųjų likimas Gudijoje
Įvairių šaltinių žinios apie jų persekiojimą
Neik su velniu obuoliauti
Vilniaus arkivyskupija ir teisinė jos priklausomybė
Ar reikia nepasitikėti lenkais?
Lietuvių ir lenkų santykiai turėtų būti pozityvūs
Premijos lietuvių kultūros žymūnams
JAV Lietuvių Bendruomenės surengta iškilmė Bostone
Realus jaunimo žvilgsnis į veiklą
Atsiliepiant į jaunos autorės straipsnį "Tėviškės žiburiuose"
Išvietintų lietuvių keliai Kanadon
Pokalbis su dr. Milda Danyte apie jos veikalą anglų kalba
"Eglė žalčių karalienė" Hamiltone
K. Inčiūros pjesė, kurią vaidino "Aukuro" ir "Aitvaro" aktoriai

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI
THE LIGHTS OF HOMELAND

2185 Stavebank Road, Mississauga, Ontario L5C 1T3, Canada
Telefonas (416) 275-4672 USPS 740-550
Leidėjas: Kanados lietuvių katalikų kultūros draugija "Žiburiai"
Redaguoja: kun. dr. Pr. Gaida ir Vyt. Kastytis. Metinė prenumerata — $20, pusmetinė — $11, rėmėjo — $25 (Amerikoj - JAV doleriais).
Pavieniai numeriai - 50 ct.
Skelbimai ruošiamam numeriui priimami iki ketvirtadienio. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Rankraščiai taisomi redakcijos nuožiūra. Autorių pasirašyti straipsniai nebūtinai reiškia redakcijos nuomonę.
The Lights of Homeland — Lithuanian Weekly
Published by Lithuanian Canadian R. C. Cultural Soc. "Žiburiai", Inc. Subscription rates: $20.00 per year, $11.00 per 6 months. Deadline for advertisements — Thursday. Second class mail registration number 0509. U.S.A. Second class postage paid at Lewiston, N.Y. U.S. Post master send address changes to P.O. Box 255 Lewiston, N.Y. 14092. Printed in Canada weekly except 4th week in December and 1st and 2nd week of August

Dvasinis atsinaujinimas parapijoje

Sąmoningo tikėjimo metai ir vienos parapijos patirtis

Į Lietuvos vyskupų skatinimą ruoštis Lietuvos krikšto 600 metų sukakčiai dvasiniu atsinaujinimu atsiliepė nemažai parapijų tremtyje. Daugelis jų rengia įvairius religinio sąmoningumo savaitgalius, paskaitas, seminarus.

Prisikėlimo parapija Toronte, vadovaujama pranciškonų, į tą skatinimą atsiliepė 1985 m. pabaigoje. Religinė parapijos sekcija, skatinama klebono kun. Aug. Simanavičiaus, OFM, lapkričio pradžioje pradėjo 7 savaičių seminarą, kurį pavadino "Krikšto ir Sutvirtinimo sakramentų atnaujinimo programa". Paskelbus seminarą nebuvo aišku, koks bus parapijiečių atoliepis, ir buvo manyta, kad susirinks apie 20-30 asmenų. Seminaras vyko trečiadienių vakarais nuo 7.30 iki 9 v. Visų nustebimui pirmąjį trečiadienį susirinko 102 asmenys. Kadangi buvo pradėta Mišiomis, tai klebonas manė, jog po Mišių daug kas vyks namo. Tačiau liko visi, ir kiekvienas jų sąžiningai lankė visas 7 savaites. Seminaro eigoje prisidėjo dar naujų žmonių.

Prieš tai buvo sudaryta iki detalių visų 7 savaičių programa ir į jos vadovavimą įsijungė 15 asmenų grupė. Jai vadovavo parapijos klebonas, kuris ir buvo viso seminaro širdis. Seminare buvo atnaujinti Krikšto pažadai, bendrai ir asmeniškai, išsiaiškinta Sutvirtinimo sakramento reikšmė ir paliestos kitos pagrindinės tikėjimo tiesos.

Metodas

Kiekvieną trečiadienį būdavo Mišios, arba Švč. Sakramento garbinimas. Klebonas pateikdavo kiekvieno vakaro temą ir po to vienas vadovų 10-15 min. plėtodavo vakaro temą. Tada visi susiskirstydavo į mažus būrelius, (5-7) ir su vienu iš vadovų diskutuodavo pateiktą temą. Toks dalinimasis mažuose būreliuose pasirodė gana veiksmingas, nors dauguma mūsų žmonių prie to nėra pripratę.

Seminaro vaisiai

Kiekvienas seminaro lankytojas gavo specialiai paruoštą knygutę, kur kiekvienai dienai, pagal tos savaitės temą, buvo paruoštos mintys mąstymui, maldai ir nurodytos vietos šv. Rašto skaitymui.

Paskutinį seminaro trečiadienį visi buvo prašomi pasidalinti savo pergyvenimais bei pasisakymais, ar jiems tas seminaras buvo naudingas. Visus nustebino Dievo malonės veikimas. Pvz. viena jauna moteris nuo mažų dienų negalėjo atleisti savo motinai. Tas kartėlis jos širdyje buvo toks stiprus, kad ji niekaip tuo negalėjo nusikratyti. Jieškojo net profesinės pagalbos, nes visa tai atsiliepė į jos asmeninį ir šeimos gyvenimą. Vieno seminaro vakaro metu, kalbant atleidimo maldą, staiga lyg akmuo nuo širdies nukrito, ji pasijuto laisva ir, anot jos, pradėjo "naują gyvenimą". Kitiem pranyko baimė, daug kas anksčiau negalėjo skaityti Šv. Rašto, o seminaro eigoje "atsidarė naujos akys". Iš daugelio įvairių pasisakymų buvo aišku, kad seminaras buvo naudingas.

Kas toliau?

Pasibaigus seminarui, sąmoningo tikėjimo puoselėjimas tęsiamas toliau. Gavėnios penktadieniais visas 6 savaitės vakarais būdavo einami Kryžiaus keliai ir po to gvildenamos įvairios temos, pvz. kas yra sąmoningas tikėjimas, malda, Šv. Raštas ir t.t. Kiekvieną penktadienio vakarą atsilankydavo apie 150 parapijiečių.

Pasiruošimas Sekminėm

Kadangi dauguma tų, kurie lankė pirmąjį seminarą, o taip pat ir dalis naujų, nelankiusių pirmojo, panoro toliau tęsti savo dvasinį augimą — buvo surengtas naujas 7 savaičių seminaras. Jis buvo pavadintas "Atsinaujinimu dvasioje". Seminaras taip pat vykdavo trečiadieno vakarais nuo 7.30 iki 9 v. Struktūra buvo panaši, kaip ir pirmojo. Buvo sudarytas tas pats 15 vadovų būrelis. Jam vadovavo kun. Aug. Simanavičius, OFM, kuris taip pat padarydavo kiekvienam vakarui įvadą. Šio seminaro temos buvo: Dievo meilė, išganymas, naujas gyvenimas, pasiruošimas atsinaujinimui — atgaila ir atleidimas, atsinaujinimas prašant Šv. Dvasios veikimo, augimas ir pasikeitimas Kristuje.

Šį seminarą lankė taip pat per 100 asmenų, kurių 40% buvo pirmojo seminaro dalyviai. Lankytojų tarpe buvo abiejų Toronto parapijų žmonių, taip pat kas savaitę atyvkdavo būrelis iš Hamiltono.

Į vadovų būrelį buvo įjungti ir jaunosios kartos žmonės, kurie dalinosi savo pergyvenimais, kaip jie atrado Kristų. Taip pat jie aiškino vakaro temas.

Religinė parapijos sekcija planuoja ir toliau sąmoningo tikėjimo metus tęsti, gilindama religinį sąmoningumą. Praktika rodo, kad pasisekimas daugiausia priklauso nuo klebono įsijungimo. Prisikėlimo parapijos klebono įsijungimas ir jo entuziazmas buvo įrodymas, kad parapijų atsinaujinimas yra galimas. Tikėkim, kad Lietuvos krikšto 600 metų sukaktis nebus tik istorinio fakto paminėjimas, bet ir proga dvasiniam visų lietuvių atgimimui. **V. K.**

Rengiatės į Lietuvą arba Europą?

Reikia jums voltažo keitiklio (convertor) arba pritaikytojo (adaptor) bet kurioje pasaulio vietovėje?

Kreipkitės į ***"House of 220".*** *Jame rasite visokių rūšių keitiklių, transformatorių, pritaikytojų ir 220 voltų prietaisų. Mes taip pat pakeičiame prietaisus iš 220 voltų į 110 voltų ir atvirkščiai.*

Priimame pasiteiravimus ir dėl pardavimo urmo kainomis.

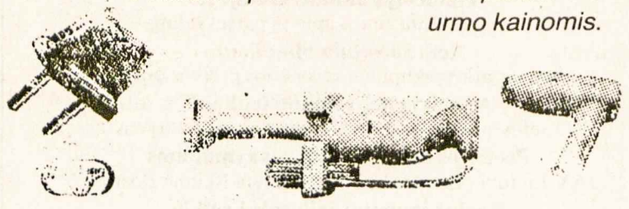

HOUSE OF 220
1444 Gerrard St. E., Toronto
(416)—461-2602

Grupė vaikų, nepabūgusių dalyvauti pirmosios Komunijos iškilmėje okupuotoje Lietuvoje. Nuotrauka daryta prie Kauno arkikatedros-bazilikos, kur palaidotas Lietuvos dainius Maironis-Mačiulis

Sovietinio kalinio atsiminimai

Ilgus metus kalėjusio VLADO LAPIENIO atsiminimai, spausdinami Lietuvos pogrindžio "Aušroje" – 48 ir 49 numeriuose

(Tęsinys iš praėjusio nr.)

Tardymas

Štai vieną išvedė tenai,
Kur čekistai, valdžios tarnai,
Grasins, baugins, kankins ir klaus,
Draugus išduoti reikalaus.

Kaip prasmingi didžiojo mūsų arkivyskupo Mečislovo Reinio, nukankinto 1953 m. Vladimiro kalėjime, žodžiai: "Tebus pašlovinti nenusilenkę prieš netiesą — jie gyvens amžinai".

Aš galvodavau, kad parengtinio tardymo metu siekiama objektyviai išaiškinti teisybę, tačiau šios bylos tardymo eiga tokį mano galvojimą sugriovė, suardė į šipulius.

Sunku patikėti, kad tai, kas viduramžiais atrodė barbarybė, dvidešimtojo amžiaus vadinamoje socialistinėje santvarkoje daugybė specialiai apmokytų žmonių niekins žmoniškumą, ignoruos teisingumą, nesilaikys savo pačių paskelbtų įstatymų bei tarptautinių įsipareigojimų, taip nuožmiai varžys savo šalies piliečių teises ir pagrindines laisves, vargins žmones-aukas, negalinčias apsiginti. Nesunku tardyti, niekinti beteisį, surištą žmogų, lengva ginčytis su tuo, kurio burna užrišta, rankos sukaustytos nelaisvės pančiais.

Po kratos ir arešto, trečias, bene baisiausias momentas yra tardymas, nes čia daroma krata ne kišenių, stalčių, lentynų, spintų, sandėlių ar kambarių, bet dvasios, širdies, proto, valios, minčių, sumanymų, įsitikinimų, pasaulėžiūros, troškimų, siekių, kovos, pažinčių, meilės ir neapykantos, svajonių...; čia verčiamas pasakyti, ką dirbi ir ką galvoji, kas yra bičiuliai, draugai, giminės. Ar daugelis to nėra neliečiama kiekvieno žmogaus kaip asmens zona? Širdis pasrūva krauju, kai švenčiausios paslaptys smurtu iškeliamos ir sutrypiamos, kai niekinamas žmogaus orumas, kai norima išplėšti tikėjimą, kai tikinčiojo akyse tyčiojamasi iš dvasios vadų-vyskupų bei kunigų, kai paminamos po kojų elementariausios žmogaus teisės ir pareigos bei laisvės.

Tardymo kambaryje

Po mažai miegotos nakties 1976 m. spalio 20 d. apie 10 v. prižiūrėtojas, atidaręs "karmušką", pamoja pirštu. Kai priėjau prie "karmuškos", jis klausia: "Vaša familija, imia, očiastvo?" (Jūsų pavardė, vardas, tėvavardis?). Atsakiau. "Pošli", — sako prižiūrėtojas ir veda iš kalėjimo vienutės į didžiulį tardymo kambarį. Jame keletas rašomųjų stalų ir kėdžių, kampe staliukas, ant kurio stovi telefonų aparatai, o prie durų mažas staliukas ir kėdė tardomajam, prie sienos — nedegama spinta-seifas. Šiame kambaryje sėdi švariai nusiskutę, gražiais drabužiais apsirengę, o gal ir gerai išsimiegoję — tardymo poskyrio viršininkas majoras Rimkus ir vyresnysis Lietuvos prokuroro padėjėjas J. Bakučionis.

Įėjęs pasakiau: "Labą rytą". Prižiūrėtojas, įvedęs mane į tardymo kambarį, padavė Rimkui pasirašyti raštelį, kad mane perduoda jo žinion. Rimkus, pažiūrėjęs į laikrodį, iraše valandas, minutes ir, pasirašęs raštelį, grąžino prižiūrėtojui, kuris tuoj išėjo iš kambario. Rimkus liepė sėsti prie mažo staliuko, esančio netoli durų... Prasidėjo pirmoji tardymo diena.

Mano ryžtas buvo likti ištikimam Dievui, neiti į konfliktus su savo sąžine ir nepataikauti blogiui.

Prokuroras Bakučionis jau eilė metų valstybinis kaltintojas politinėse bylose.

Jie pradeda vadinamą kryžminį tardymą, kaitaliojasi jų klausimai. Rimkus klausia iš vienos pusės, o prokuroras — iš kitos. Jis iš pačių pradžių norėjo palaužti mano valią, sugniuždyti fiziškai ir dvasiškai. Bandė keletą metodų, manydami, kad esu nepasirengęs tardymams, kalėjimo vargams, kančioms, todėl tikėjosi jų metodai bus sėkmingi. Tiesa, mes silpni, bet už mūsų pečių stovi Kristus — Jame yra mūsų jėga, šviesa ir tvirtybė.

Dabar pasakok

Pirmiausia jie panaudojo įtikinėjmo metodą. Aiškino, kad jų pasaulėžiūra yra mokslinė-materialistinė, todėl teisinga. Tačiau skirtingos pasaulėžiūros nebus kliūtis mūsų pokalbiams...

— Mums jūsų veikla žinoma, bet reikia, kad pats apie tai papasakotum... Pats žinai, kad mes nekaltų nesuimam. Areštuojam tik paskutiniu atveju, kai kitaip jau nebegalima. Prokuroras savo sankciją nelengvai uždeda. Todėl viską papasakok smulkiai... Dabar viskas priklausys nuo to, kaip jūs toliau laikysitės... Jeigu viską smulkiai papasakosit čia, kur dalyvauja prokuroras, jo akivaizdoje, galėsit būti paleistas. Bet tai priklausys nuo jūsų — sakė Rimkus.

Sakydami, kad mano veikla jiems žinoma, kalbėjo netiesą. Jeigu jie žinotų, neklaustų. Tuojau supratau, kad jų žodžiuose daug klastos ir netiesos.

— Neturiu ko pasakoti, nes nieko nežinau.

— Juk jūs esate sulaikytas tik kaip įtariamas, todėl turite teisę duoti pilnus, išsamius paaiškinimus, pareikšti savo prašymus. Naudokitės savo teisėmis. Jeigu jūs paaiškinsite smulkiai, išsamiai, kad ne jūs, o kiti padarė nusikaltimą ir nurodysite, kas tie kiti, — mes jus paleisime. Pasakokite, kalbėkite. Jei nenorite žodžiu, štai popierus — rašykite.

— Aš pakartotinai sakau, kad nieku nenusikaltau. Nusikalto tie, kurie mane suėmė ir atvežė į jūsų kalėjimą, kurį vadinate izoliatoriumi. Prašyčiau nevargti patiems ir manęs nevarginti.

Rimkaus spaudimas

— Žinai, kur patekai? — paklausė Rimkus.

— Taip, žinau.

— Ar žinai už ką čia patekai?

— Nežinau.

— Greit sužinosi.

— Gal ir sužinosiu, bet dabar nežinau.

— Kaip tai nežinai?! O ar neužsiėmei antitarybine agitacija ir propaganda? Ar nesiekei susilpninti Tarybų valdžios? Ar negaminai, neplatinai tarybinę santvarką žeminančių, šmeižikiškų prasimanymų?

Pamatęs, kad tuo nieko nepasieks, Rimkus vėl pradėjo geraširdiškai aiškinti:

— Juk žinote, kad mes nekaltų nesulaikom. Jei esi įtariamas, sulaikytas, tai geriau viską papasakok smulkiau.

Ir pradėjo Rimkus pasakoti apie mano "nuodėmes" prieš Tarybų valdžią. Nors jis pasakodamas mano "nusikaltimus" buvo atsargus, bet aiškiai buvo galima suvokti, kad dauguma tų duomenų buvo gauti iš operatyvinių organų, t. y. pasiklausant pokalbių butuose ar telefoninių pasikalbėjimų, užrašytų magnetofonų juostose. Nors aš nebuvau joks veikėjas, o tik eilinis katalikas, tačiau čekistų buvau stebimas. Gerokai buvau sukrėstas, kai sužinojau, kad čekistai, naudodamiesi pasiklausymo įrengimais, klausė pasikalbėjimus Matulionio ir kitų tikinčiųjų butuose ir buvo skaitę gaunamus ir siunčiamus laiškus, o ypač iš užsienio. Tokiu būdu čekistai šiurkščiai pažeidė Konstitucijos 55 ir 56 str. Be to, jie pažeidžia Visuotinės žmogaus teisių deklaracijos 12 str., kur pasakyta: "Negalima savavališkai kištis nė į vieno žmogaus asmeninį ir šeimos gyvenimą, negalima kėsintis nė į jo buto neliečiamybę, korespondencijos slaptumą arba į jo garbę ir reputaciją. Kiekvienas žmogus turi teisę į tai, kad įstatymas jį saugotų nuo tokio kišimosi ir nuo tokių pasikėsinimų".

Juk nėra pasaulyje žymaus rašytojo, kuris teigiamu herojumi laikytų žmogų, kito žmogaus paslaptis sužinantį neteisėtu būdu, kitaip sakant, pro rakto skylutę. Tarybinėje spaudoje teko skaityti, kad ideologinės kovos fronte net melas, apgaulė ir kitos neteisėtos priemonės gali būti naudojamos kaip kovos ginklas su kitų pažiūrų žmonėmis, bet tai neteisinga. Įdėjinėje kovoje naudotis jėga, melu, neteisingumu — tai ne tiesai tarnauti, o ją niekinti.

(Bus daugiau)

Turner & Porter laidotuvių namai
436 Roncesvalles Ave,
Toronto 3, Ont.
Tel. 533 - 7954

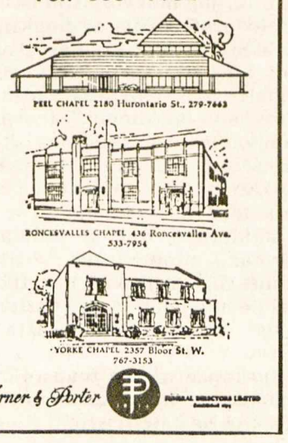

A†A
EMAI JAVIENEI
mirus,

jos vyrui ČESLOVUI, dukrai VIDAI, žentui ROBERTUI TIRILIAMS ir seseriai HERTAI POVILAITIENEI su šeima reiškiame gilią užuojautą bei kartu liūdime –

A. D. Enskaičiai *J. L. Enskaičiai*
Pr. T. Enskaičiai *M. A. Trumpickai*

A†A
EDMUNDUI NORKUI
mirus,

jo žmoną RŪTĄ ir sūnų ERIKĄ nuoširdžiai užjaučiame ir kartu liūdime –

V. Beniušienė *D. A. Enskaičiai*
R. F. Chiarelli *C. N. Murphy*
A. A. Palčiauskai

A†A
EDMUNDUI NORKUI
netikėtai iškeliavus amžinybėn,

žmoną RŪTĄ, sūnų ERIKĄ, senelį, tėvą, sesutes bei kitus artimuosius giliai užjaučiame ir kartu liūdime –

V. P. J. Melnykai *A. Kanapka*
A. E. Pūkai *D. G. Rocca*

A†A
PETRONELEI GRAJAUSKIENEI
mirus,

nuoširdžią užuojautą reiškiame jos dukroms – ANTANINAI, seselei TERESINAI, ALBINAI, sūnums – BRONIUI, ALGIUI, broliui VLADUI ČĖSNAI ir jų šeimoms –

B. O. Vengriai *A. D. Jankūnai*

A†A
PETRONELEI GRAJAUSKIENEI
mirus,

reiškiame nuoširdžią užuojautą dukroms – ANTANINAI, seselei TERESINAI, ALBINAI, sūnums – BRONIUI ir ALGIUI, velionės broliui ir jų šeimoms –

S. ir St. Rakščiai *E. ir L. Klevai*
L. ir J. Kriaučiūnai *L. ir K. Meškauskai*
M. ir J. Gimžauskai

PADĖKA
A. a. brangiam vyrui
VYTAUTUI LĖVERIUI
mirus,

reiškiu nuoširdžią padėką Tėvams pranciškonams už Rožinį, laidotuvių pamaldas ir palydėjimą į kapines, V. Verikaičiui už giedojimą Mišiose, karsto nešėjams ir visiems dalyvavusiems laidotuvėse, mieliem giminėm, kurie man daug padėjo liūdesio valandose.

Nuoširdus ačiū už gėles, užprašytas šv. Mišias, aukas ir palydėjimą į amžino poilsio vietą – kapines.

*Liūdinti žmona – **Petrė Lėverienė***

Canadian Art Memorials Ltd.
176 Lakeshore Road West, Port Credit, Ont. L5H 1G4

LOUIS TEMPORALE - oficialus skulptorius - Bank of Canada, Bank of Montreal, Bank of Nova Scotia ir Archives Bldg. King George VI Niagara Falls

Atlieka įvairius kapų paminklų akmens ir skulptūros darbus — greitai ir meniškai. Užsakymus atliekame pagal projektus ir taip pat turime didelį pasirinkimą pagamintų paminklų lietuvių kapinėms

Užsakykite jau dabar, kad mes galėtume neskubėdami atlikti visą meniška darbą pagal pageidavimus.

Darbovietės telefonas 278-2757
Namų telefonas 278-4529
Atstovas – St. Prakapas.
Tel.233-4486

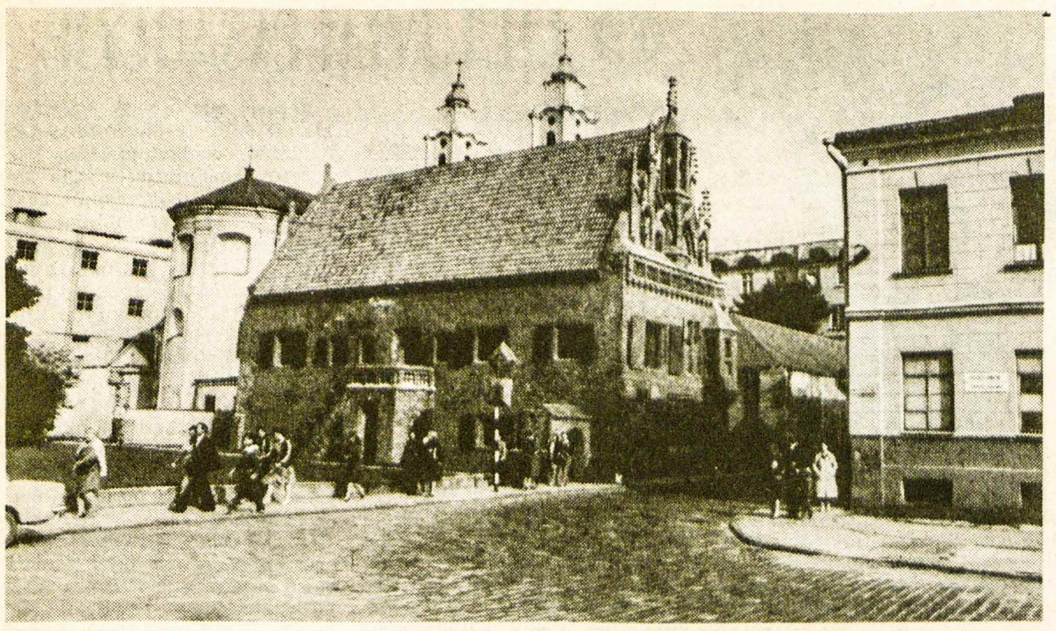

Perkūno namai Kauno senamiestyje prie buvusios jėzuitų gimnazijos — Nuotr. V. Čiplio

Tikinčiųjų likimas Gudijoje

Istorinės ir dabartinės žinios, liečiančios gudus, lietuvius ir lenkus

Sovietinėje Gudijos respublikoje yra 9.744.000 gyventojų. Gudų šioje respublikoje yra 7.568.000. Gudija užima 207.600 kv. km. Ji turi bendras sienas su Ukraina, Rusija, Latvija, Lietuva ir Lenkija. Pagal 1897 m. statistiką, 81.2% gudų save laikė ortodoksais ir 18.2% katalikais. Sentikių ir protestantų skaičius buvo nežymus, o unitai, jeigu dar buvo carinės valdžios neišnaikinti, laikomi ortodoksais. Remiantis 1917 m. statistika ir turint galvoje pokarinę lenkų-katalikų repatriaciją bei natūralų gyventojų prieauglį, šiuo metu Gudijoje turėtų būti apie 1.780.000 asmenų, kurių tėvai arba seneliai buvo katalikai.

Pagal Katalikų Bendrijos administracinį Gudijos teritorijos paskirstymą, šios respublikos tikintieji priklauso Mogiliavo arkivyskupijai, Minsko vykupijai, Vilniaus arkivyskupijai ir Pinsko bei Lomžos vyskupijoms.

Pirmoji arkivyskupija

Mogiliavo arkivyskupija buvo įsteigta 1783 m., kai po pirmojo Lietuvos-Lenkijos padalinimo Mogiliavas atiteko Rusijai. 1917 m. šioje arkivyskupijoje buvo 46 parapijos, 11 parapijinių filijų ir per 100.000 katalikų. Nepaisant carinių persekiojimų ir vėliau staliniško teroro, katalikų dvasiškiai dar ligi 1932 m. teikdavo tikintiesiems patarnavimus. Sovietų-vokiečių karo metu katalikams pavyko atgauti Mogiliavo katedrą ir kelias šventoves, tačiau kai 1944 m. šią sritį užėmė Raudonoji armija, dingo visos viltys, kad ganytojiška veikla bus čia atgaivinta. Šiuo metu Mogiliavo arkivyskupijos teritorijoje nėra nė vienos šventovės ir nė vieno katalikų dvasiškio. Kalbama, kad tikintieji vyksta net į Vilnių.

Antroji vyskupija

Minsko vyskupija buvo įsteigta 1798 m. Pagal "Lietuvių enciklopediją", joje buvo 93 parapijos, 48 filijos ir 239.011 katalikų. Šioje vyskupijoje XIX š. siautė didelis carinis katalikų ir unitų persekiojimas. Visos unitų ir pusė katalikų parapijų buvo uždarytos. 1925 m. įsteigus iš Lenkijai atitekusios Minsko vyskupijos dalies Pinsko vyskupiją, Minsko vyskupijoje liko 38 parapijos, 18 filijų ir, pagal 1917 m. statistiką, 203.941 katalikas. Po 1917 m. revoliucijos religinis gyvenimas dar ligi Stalino laikų nebuvo visai išmiręs. Jis pagyvėjo vokiečių okupacijos metu. Buvo atgauta Minsko katedra ir kelios šventovės.

Karo metu Vilniaus arkivyskupas Jalbžykovskis siuntė į šią vyskupiją lenkus dvasiškius. Vienas jų buvo Trakų klebonas ir Vilniaus universiteto profesorius kun. Henrikas Glebavičius (Hlebovič). Savo laiške arkivyskupui jis rašė, kad gyventojai jau keliolika metų nematė kunigo. Dabar per vieną dieną jam reikia masiškai žmones krikštyti, vedybas palaiminti, priminti arba išmokyti tikėjimo tiesų ir išklausyti tūkstančius išpažinčių. Jis buvo gana originalus: su visais kartu jis darė sąžinės apyskaitą, aiškino įsakymus ir ragino visus mušantis į krūtinę gailėtis už nuodėmes. Po to jis duodavo visiems bendrą išrišimą. Į audeklu padengtą dubenį jis įpildavo komunikantus ir po konsekracijos liepdavo visiems stoti į eilę ir juos imti. Jis prašė arkiv. Jalbžykovskį, kad jam būtų atsiųsti pagalbininkai.

Deja, Vilniaus metropolitas, siųsdamas lenkus dvasiškius į rytus turėjo ir politinių motyvų. Didelė dalis lenkų kunigų dalyvavo lenkiško pogrindžio veikloje, o Vilniaus kurija turėjo to pogrindžio aukščiausioje taryboje nuolatinį savo atstovą. 1941 m. lapkričio mėn. vokiečių Gestapas kun. Glebavičių be teismo sušaudė.

Šiuo metu Minsko vyskupijoje nėra nė vieno katalikų dvasiškio. Yra atidaryta tik viena šventovė Minsko kalvarijose, į kurią kartas nuo karto atvyksta gerokai pagyvenęs kun. Adamovič iš Gudijai atitekusios Vilniaus arkivyskupijos dalies.

Trečioji vyskupija

Pinsko vyskupija įsteigta 1925 m. pagal Lenkijos-Vatikano konkordatą. Po 1945 m. Jaltos sutarties Gudijos teritorijoje liko šios vyskupijos 126 parapijos, 35 filijos ir 242.706 katalikai. Esant Lenkijai nepriklausomai, atsigavo ir unitai, kurių buvo 11.000. Pinsko vyskupija skiriasi nuo Minsko ir Mogiliavo tuo, kad ji atiteko sovietams tik 1939 m. Ligi 1941 m. karo pradžios sovietai suėmė 16 dvasiškių ir keturi dingo be žinios. Vokiečių okupacijos metu buvo nužudyti 56 kunigai ir 25 mirė natūralia mirtimi. 1944 m. Pinsko vyskupija vėl atiteko sovietams, kurie tęsė kunigų trėmimą ir šventovių uždarinėjimą. Šiuo metu Pinsko vyskupijoje veikia 17 parapijinių šventovių, septynios yra neuždarytos, tačiau savo dvasiškių neturi — jas aptarnauja iš kitų parapijų atvykstą kunigai.

1939 m. Gudijai atiteko septynios Lomžos vyskupijos parapijos, iš kurių dvi pilnai veikia ir trys savo nuolatinio kunigo neturi. Į jas atvyksta dvasiškiai iš kitų parapijų.

Vilniaus vyskupija

Vilniaus vyskupija buvo formaliai įsteigta 1388 m. Jos teritorija dažnai keitėsi ir galutinai buvo nustatyta konkordatu Vatikano su Lenkija 1925 m. Pagal Br. Kviklio knygą "Vilniaus arkivyskupija", po II D. karo Gudijoje liko 212 parapijinių ir 61 neparapijinė šventovė. Pagal 1939 m. žinias, ten turėtų būti apie 890.000 katalikų. Šiuo metu gudiškoje Vilniaus arkivyskupijos dalyje 37 parapijos turi nuolatinius kunigus, 28 parapijos yra iš kitur atvykstančių kunigų aptarnaujamos ir devynios šventovės yra atidarytos, bet į jas joks dvasiškis neatvyksta — jose meldžiasi patys tikintieji. Iš pilnai veikiančių šventovių — Gervėčių, Lentupio, Rodūnės ir Žirmūnų parapijose anksčiau būdavo lietuviškos pamaldos. Į Nočios parapiją, kur anksčiau būdavo lietuviškos pamaldos, atvyksta kunigai iš kitų parapijų.

Trūksta dvasiškių

Visoje Gudijoje 1984 m. buvo 54 katalikų kunigai, kurių 18 turėjo per 75 m. amžiaus. Čia nėra nė vieno vyskupo, nei kunigų seminarijos. Rygos, Kauno ir Balstogės seminarijose besimokančius Gudijos seminaristus galima ant vienos rankos pirštų suskaičiuoti. Paprastai per metus Gudijoje miršta du kunigai, taigi yra aišku kokia kryptimi einama. Tiesa, trūksta ir kandidatų kunigų seminarijoms. Jaunimas bijo turėti ryšį su dvasiškiais, nes būna nemalonios pasekmės. Kunigai yra perkrauti darbu ir neturi laiko su jaunimu bendrauti. Pagaliau jei ir atsiranda kandidatai, jiems sunku yra gauti kulto komisaro leidimą. Be to, Gudijoje religinė ignorancija nuolatos auga.

Kas sekmadienį į Vilnių ir į Gudijos pasienyje esančias katalikų parapijas atvyksta iš Gudijos tikintieji pasimelsti. Kadangi lenkų kalba jiems yra suprantama, jie eina į lenkiškas pamaldas. Faktas, kad gudai atvyksta į Lietuvą pasimelsti, o ne lietuviai į Gudiją, rodo, kad Lietuvoje Katalikų Bendrijos padėtis yra geresnė, negu Gudijoje.

1970 m. vienos Gardino parapijos (ten dar jų liko dvi) delegacija, nuvykusi pas miesto kulto komisarą su prašymu, paklausė: "Kodėl Lietuvoje galima tai daryti, o pas mus ne?" Jis atsakė: "Tai kitas reikalas, ten tai vakarų tauta, jie kultūringesni, ten reikia kitaip".

1978 m. kun. P. Pupin kreipėsi į Minską kulto komisarą Mašerevą, prašydamas leisti ten atidaryti šventovę. Pastarasis atsakė: "Aš verčiau atidarysiu 30 cerkvių, negu vieną katalikų šventovę".

1979 m. 27 kunigai pasirašė peticiją, prašydami Gudijai vyskupo ir kunigų seminarijos. Atsakymo iki šiol nėra. Kulto komisaras ir KGB atstovas susirūpino tik tada, kai kun. P. Pupin, kuris pirmas pasirašė peticiją, pasakė: "Jūs mus verčiate dirbti pogrindyje".

Sovietai neatsižvelgia į Gudijos Katalikų Bendrijos pageidavimus dėl jos silpnumo. Jie nieko nedaro humaniškumo arba geros valios vedami. Kai kurios nuolaidos yra padaromos dėl pogrindžio baimės. Kauno kunigų seminarijoje buvo leista padidinti seminaristų skaičių tik tada, kai atsirado daugiau slapta įšventintų kunigų. Oficialią seminariją saugumiečiai gali kontroliuoti, o apie pogrindį jie visko nežino.

Lenkų laikysena

Prie Katalikų Bendrijos susilpnėjimo Vakarų Gudijoje prisidėjo lenkų dvasiškija ir tarp 1920-39 m. nepriklausomos Lenkijos administracija. Ir vieni, ir kiti bandė save ir kitus įtikinti, kad gudų tautos visai nėra, o gudų kalba yra lenkų kalbos tarmė. Jeigu į Vilniaus kunigų seminariją bandydavo įstoti gudas ir pasisakydavo tokiu esąs, nebūdavo priimamas. Todėl Vilniaus arkivyskupijos gudiškoje dalyje kunigai daugiausia buvo lenkai. Kai po II D. karo jie repatriavo į Lenkiją, Gudijoje pasidarė didelis dvasiškių trūkumas.

Lenkų administracija irgi prisidėdavo prie gudų kalbos šalinimo iš šventovių. Tėvai marijonai buvo ištremti iš Drujos vien tik todėl, kad buvo gudai. Kun. Toločko buvo ištremtas iš Vilniaus už išpažinčių klausymą gudų kalba. Kun. Godlevskis buvo suimtas už gudiškus pamokslus.

Kun. Godlevskis buvo Žodiškių (Žadiškių) parapijos klebonas. Nors vardas lietu-

(Nukelta į 6-tą psl.)

Neik su velniu obuoliauti!

Pastabos Vilniaus arkivyskupijos klausimu

JUOZAS VITĖNAS

Diskutuojant Vilniaus arkivyskupijos klausimais, tvirtinimai kartais paremiami neteisingais pavyzdžiais ir todėl padaromos klaidingos išvados.

Pvz. J. B. teigia, jog ne visai tiesa, kad "Vatikanas tik tada daro su teritorijomis susijusius patvarkymus, kai pasikeitusių sienų problemos būna tarptautinėmis sutartimis sutvarkytos" ("TŽ" 1986 m. 20 nr.). Šiam savo teigimui paremti jis pamini faktą, kad, dar karui einant, Vatikanas, Hitlerio paprašytas, Kulmo vyskupijai buvo paskyręs apaštališkąjį administratorių. Atseit, pagal J. B., Vatikanui nėra kliūties ir Vilniaus arkivyskupijai paskirti apaštališkąjį administratorių.

Matyt, J. B. pamiršo, kad Vatikanas jau 1939 m. arkiv. M. Reinį buvo paskyręs apaštališkuoju administratorium tos Vilniaus arkivyskupijos dalies, kuri buvo prijungta prie Lietuvos. Arkiv. Reiniui žuvus sovietų kalėjime, jo vieton buvo paskirtas vysk. K. Paltarokas, o jam mirus — vysk. J. Steponavičius, kuris šias pareigas formaliai tebeina, nors sovietų valdžia jį yra ištrėmusi iš Vilniaus, o arkivyskupiją faktiškai valdo kun. A. Gutauskas. Kaip teigia vysk. P. Baltakis, Lietuvai priskirta Vilniaus arkivyskupijos dalis neturi jokių ryšių su Lenkijos bažnytine provincija, ir yra pilnai įjungta į Lietuvos vyskupų konferenciją.

Taigi J. B. susirūpinimas, kad Vatikanas nepaskiria Vilniaus arkivyskupijai apaštališkojo administratoriaus, yra be pagrindo.

Apaštališkuosius administratorius reikia skirti nuo vyskupų ordinarų, tai yra, tikrųjų vyskupijų valdytojų, kuriuos popiežius paskiria, kai šalies teritoriniai klausimai yra tarptautine prasme išspręsti. Kadangi Vatikanas nepripažįsta Lietuvos aneksijos, todėl jis ne tik Vilniaus arkivyskupijai, bet ir kitoms Lietuvos vyskupijoms skiria ne vyskupus ordinarus, bet apaštališkuosius administratorius. Dėl to šiandien Lietuva neturi nė vieno vyskupo ordinaro.

Toliau J. B., tarsi įrodinėdamas, kad Vatikanas kartais nelaukia teritorinių klausimų išsprendimo, pagal lenkų šaltinius teigia, jog jis nutraukė santykius su egziline Lenkijos vyriausybe, pradėjo pokalbius su "satelitinės Lenkijos vyriausybės atstovais" ir esą galima, kad diplomatiniai santykiai tarp Vatikano ir Lenkijos gali užsimegzti.

Ši Vatikano politika yra suderinama su jo tradicijomis. Reikia atminti, kad Lenkija dabar tarptautiniu atžvilgiu yra suvereni, nepriklausoma valstybė, kurios sienos nustatytos tarptautinėmis sutartimis. Ji yra ambasdoriais apsikeitusi ne tik su Vakarų valstybėmis, bet ir kitomis šalimis, o jos atstovas yra pilnateisis Jungtinių Tautų narys. Tai rodo, kad dabartinė Lenkijos padėtis yra tarptautiniu požiūriu legalizuota, ir todėl Vatikanui nėra jokios kliūties su ja užmegzti diplomatinius santykius.

Lietuvos tarptautinė padėtis yra visai kitokia. Tiek Vatikanas, tiek demokratinės Vakarų valstybės ją laiko okupuota šalimi, ir todėl nepripažįsta nei dabartinės Lietuvos vyriausybės, nei Maskvos padarytų Lietuvos teritorinių pakeitimų. Todėl Lietuvą lyginti su Lenkija bet kokiu atžvilgiu nėra pagrindo.

Toliau J. B., cituodamas Br. Kviklio knygą apie Lietuvos bažnyčias, rašo: "Kauno ir Vilkaviškio vyskupijų valdytojas vysk. J. Matulaitis-Labukas, 1978 m. balandžio mėn. pabaigoje lankydamasis Romoje, įteikė Vatikanui raštišką projektą atstatyti Lietuvos bažnytinę provinciją ir Vilniaus vyskupiją atskirti nuo Lenkijos bažnytinės provincijos. Tačiau šis projektas dėl įvairių skundų ir skirtingų nuomonių nepraėjo".

Yra keistoka, kad šis vysk. Matulaičio-Labuko projektas sutampa su siekiais didžiausio Lietuvos priešo — Maskvos, kuri yra pagrobusi ne tik Vilnių, bet ir visą Lietuvą ir neduoda jokios vilties, kad sugrąžins Lietuvai laisvę. Todėl, nors sunku abejoti vysk. Matulaičio-Labuko geromis intencijomis, nėra pagrindo manyti, kad Maskva, siekdama Vilniaus arkivyskupijos dalies priskyrimo, gero nori Lietuvai.

A. Gečys, pasisakydamas už Vilniaus arkivyskupijos priskyrimą prie Lietuvos bažnytinės provincijos, argumentuoja, kad tuo būtų Maskvai atimtas propagandinis ginklas prieš Vatikaną. Jis taip rašo: "Sovietiniai šaltiniai prikiša, kad Vatikanas Vilniaus arkivyskupiją vis dar pripažįsta Lenkijai. Sovietinė propaganda tuo paremia savo tvirtinimą, jog popiežius, Vatikanas ir net visa Katalikų Bažnyčia eina prieš lietuvių tautą ir nesiskaito su jos interesais" ("Draugas", 1986. I. 22).

Be abejonės, Vatikanas žino šią Maskvos propagandą, bet vis tiek atsisako priskirti Vilniaus arkivyskupiją prie Lietuvos bažnytinės provincijos. Kai kurie mūsų veikėjai teigia, kad Vatikanas taip elgiasi dėl savo prolenkiškos politikos, nors Vatikanas nurodo, kad jis tai daro laikydamasis Lietuvos aneksijos nepripažinimo politikos. Anot vysk. P. Baltakio, "Vienas aukštas Vatikano pareigūnas pakartotinai pareiškė, kad Vatikanas šiuo metu savo laikysenos nekeis, nes priešingu atveju reikštų vienašališkai nubrėžtų sienų ir tuo pačiu Lietuvos aneksijos pripažinimą. Pagal jį sovietai seniai to siekia tik dėl savo, o ne bažnytinių interesų" ("TŽ", 1986. II. 25).

Yra aišku, kad, esant dabartinėm sąlygom, Vilniaus arkivyskupijos klausimo sprendimas priklauso ne nuo mūsų noro ar balso, bet nuo susitarimo tarp Vatikano ir Maskvos. Bet kai kurie mūsų veikėjai neklauso, ką Vatikanas sako, o savo sumetimais reikalauja, kad Vatikanas priskirtų Vilniaus arkivyskupiją prie Lietuvos bažnytinės provincijos, nors tai sutampa su Maskvos tokiu pat siekiu, žinoma, jos sumetimais. Toks sutapimas atrodo kaip ėjimas gera intencija obuoliauti su velniu. O mūsų patarlė sako: "Neik su velniu obuoliauti, nes negausi ne tik obuolių, bet neteksi ir krepšio".

Mes savo krepšio — Lietuvos laisės jau neturime. Ją pavogė Maskva, kuri dabar siekia, kad kitos šalys, jų tarpe ir Vatikanas, šią jos vagystę aprobuotų.

Todėl reikia tikėti, kad vysk. Baltakis žino, ką sako: "Oficialus arkivyskupijos sutvarkymas reikštų ne vien status quo, bet turbūt ir de jure dabartinių Vilniaus krašto sienų ir Lietuvos įjungimo į Sovietų Sąjungą pripažinimą" ("Akiračiai", 1986 m. 3 nr.).

Jauni lietuviškų organizacijų veikėjai – RŪTA STANIŠKYTĖ ir GINTAUTAS GAŠKA po jungtuvių Klivlande. Apeigas atliko kun. A. Saulaitis, SJ, lietuvių jėzuitų provinciolas, atvykęs iš Čikagos — Nuotr. V. Bacevičiaus

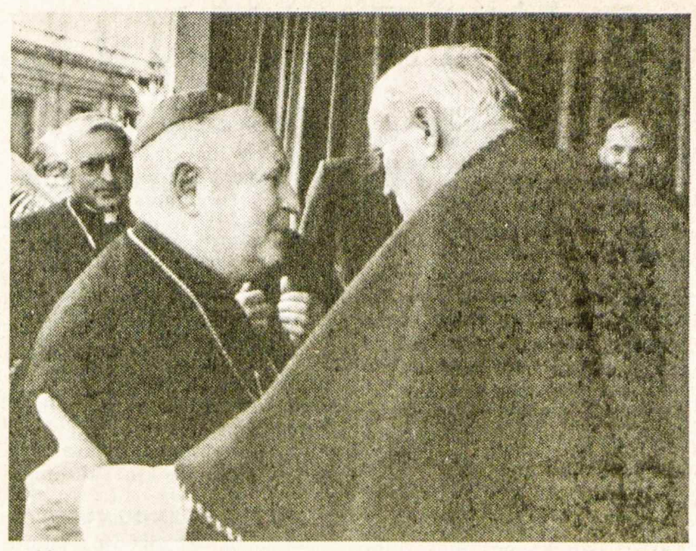

Arkivyskupas LIUDAS POVILONIS, Kauno ir Vilkaviškio vyskupijų apaštalinis administratorius, pas Šv. Tėvą JONĄ-PAULIŲ II 1986 m. pavasarį

Pastabos bei nuomonės

Ar reikia nepasitikėti lenkais?

S. ŠETKUS

Šiais laikais niekas nieku per daug nepasitiki. Istorinė mūsų tautos patirtis moko nepasitikėti nei vienu mūsų didesniu kaimynu. Kadaise pasitikėjome lenkais, ir kas iš to išėjo? Tvirtai pasitikėjome sovietais, o jie mus apgavo ir pavergė.

Kalbame apie savitarpį pasitikėjimą, kai tik užsimename apie dialogą su lenkais. Ar dviejų pusių bankinėse transakcijose pagrindą sudaro pasitikėjimas? Jokiu būdu. Viskas būna paremta aiškiais skaičiais. Jei kurioje pusėje jų trūksta, transakcija nepraeina. Kodėl taip neturėtų būti ir ateities santykiuose su lenkais?

Sutinku su Jono Prunskio išvadomis, kad mums pakeliui su lenkais, nes ir labai vertinant santykius su latviais bei estais, jų jėgos nieko negalės pakeisti. Esu girdėjęs vieną gana žymų sovietinį rusą sakant dar prieš karą su vokiečiais, kad Lietuva gal ir bus kada vėl laisva bei nepriklausoma valstybė, nes ji yra tokia buvusi ir senovės laikais, bet "nei latviai, nei estai tokios praeities nėra turėję". Nemažai rusų tautos žmonių taip galvodavo seniau, o gal tebegalvoja ir dabar.

Visi rusai, net ir sovietiniai, baiminasi senoviškos Lietuvos-Lenkijos atsigavimo. Tai liudija pvz. ir Petro Ustinovo istorinė knyga "My Russia". Toje knygoje autorius įrodinėja, kad Lietuva vos neužđusino Maskvos dar pačioje jos kilimo pradžioje. Iš dalies tai tiesa, nes lietuvių-lenkų sutelkimas jėgų atitinkamu laiku buvo labai pavojingas ne tik rusams, bet ir kryžiuočiams-vokiečiams. Tai gerai atsimena tiek vieni, tiek kiti. Jei praeitis ir nebebus atgaivinta, tačiau bendra lietuvių-lenkų jėga visad Europoje pasiliks gana reikšminga. Be tos vieningos jėgos nebus reikšminga nei Lenkija, nei Lietuva, o lietuvių-lenkų nepabaigiamas tarpusavio konfliktas padarys abi valstybes ne tiktai nereikšmingas, bet dargi pavojingas Europos, o gal ir viso pasaulio taikai. Dėl to abi valstybės galės būti padalintos tarp kaimynų ketvirtą ir gal jau paskutinį kartą.

Aišku, šį reikalą turėtų matyti lenkai jau dabar ir pradėti visišką atsisakymą pretenzijų į Vilnių, nes Vilnius buvo ir bus lietuvių-lenkų nesutarimų pagrindinė kliūtis. Joks dialogas negali būti įmanomas nepašalinus šios kliūties. Nieko nereiškia betkokių lenkų gražiausi žodžiai, jeigu jie neatsisako tos sostinės, be kurios Lietuva nėra Lietuva.

Taigi viskas priklauso nuo lenkų. Kokia jų politikos kryptis bus ateityje, jau dabar turėtų rodytis tam tikri ženklai. Nustoti vilties nėra pagrindo, nes laikas dirba lenkų politinio persilaužimo linkme. Buvo laikai, kai labai retas lenkas buvo linkęs atsisakyti Vilniaus. Dabar tokių vis daugiau atsiranda. Nyksta viltys, kad posovietinėje Europoje Lenkija išlaikys rytines sienas su Vilniumi, Lvovu ir visas vokiškas žemes, nors Pomeranija senovėje ir nebuvo vokiečių. Kokia bebus Rusija, vis tiek bus Rusija, o Vokietija vis labiau darosi svarbesnė kaip Vakarų gynybos centras.

Kukli posovietinė Lenkija turės gerų galimybių neblogai gyvuoti tarp draugiškų kaimynų, bet didžiosios ambicijos Lenkijai nieko gero jos ateičiai nežada. Nežada jos nei Lietuvai, nei jos kaimynams. Gausios rusų ir vokiečių tautos vėl pasidalins jas visas neva savo ir visos Europos taikos labui.

Tai ir turėtų būti pagrindinė priežastis visų mažesnių tautų dialogo, pirmoje eilėje tarp lietuvių ir lenkų. Reikalas liečia visų egzistenciją, ne vien tik apie Lenkijos ar Lietuvos. Svarbiems pasaulio politikams jau seniai yra įkyrėję nepabaigiami neramumai, kylantys iš lenkų nesugyvenimo su kaimynais. Trečio pasaulinio karo žmonija bijo kaip maro. Norės ar ne, bet lenkai turės sureguliuoti savo ambicijas arba pasirinkti liūdną likimą.

Didžiausias ambicijas tebeturi buvę Lenkijos pilsudskininkai, kurių įtaka iki naujojo lenkų egzilinės vyriausybės prezidento išrinkimo buvo lemianti. Naujasis prezidentas Kazimierz Sabbat yra žinomas dar iš Vaclovo Sidzikausko laikų kaip labai Lietuvai palankus asmuo. Nors nei jis, nei kas kitas negali be Lenkijos atkūrimo ir jos seimo daryti jokių teritorinių pakeitimų, tačiau gali daug ką padaryti, kad lietuvių-lenkų santykiai bent neitų blogyn, nes iš lenkų pusės nemažėja neigiami balsai Vilniaus klausimu.

Nuo karo pabaigos iki šiol lenkų-lietuvių santykiai ėjo geryn dėl lenkų gana palankių atsiliepimų apie lietuvius. Vilniaus klausimas lyg ir buvo paliktas nuošaliai. Svarbiausia buvo padėti vieni kitiems veikloje prieš bendrą sovietinę vergiją. Ypač daug buvo padėta lenkams "Solidarumo" krizės metu. Buvo padėta net ir aukomis.

Taigi šioks toks dialogas buvo. Tebėra ir dabar. Galime būti tikri, kad ir Seinų reikalai apsitvarkė ne patys savaime. Tokių ir panašių dalykų buvo ir bus daugiau. Svarbu, kad dabartinių santykių nepradėtų ardyti dažnėjantys lenkų balsai ateityje pasilaikyti Vilnių. Greičiausiai tie balsai ateina paskatinti sovietų politikos. Sovietams labai svarbu šiais jiems pašlijusiais laikais išlaikyti lietuvių-lenkų sankirtį. Vargu reikėtų jaudintis dėl vieno ar kito lenko pareiškimų. Geriau žiūrėti kuria linkme eis naujojo lenkų prezidento politinė linija.

Kiek žinoma, niekas iš kanadiečių lietuvių nedalyvavo naujojo Lenkijos prezidento įvesdinimo iškilmėje. O jei dalyvavo kas iš Britanijos lietuvių, tai irgi nieko nuostabaus, nes to krašto lietuviai, kaip ir kitų kraštų, jau nuo seniau palaiko su lenkais ir su kitų pavergtų tautų atstovais bendros išsilaisvinimo iš sovietų vergijos veiklos dvasią. Tos dvasios, bent kol kas, niekam nereiktų stelbti.

Bookbinding Studio
"SAMOGITIA"
meniškai įriša knygas bei žurnalus. Savininkas – lietuvis.
Telefonas **625-2412**
P. O. Box 1343, Postal Station "B"
Mississauga, Ontario L4Y 4B6

PAVERGTOJE TĖVYNĖJE

DEGA NE TIK ŽOLĖ

Priešgaisrinės apsaugos valdybos inž. Romas Stonys gegužės 11 d. "Tiesoje" rašo apie vis dar paplitusį žolės deginimą, kuris dažnai tampa pastatatų ir miško gaisrais. Esą pavasarį daug kur pakelėse juoduoja išdegusios žolės plotai, nors deginti žolę pavojinga. Šiemet vien pirmomis gegužės dienomis ugniagesiai apie 70 kartų buvo iškviesti gesinti gaisrų, kuriuos sukėlė padegta žolė. Molėtų rajono Šiaudžių kaime ugnis, įsiliepsnojusi kelių hektarų pievoje, persimetė į M. Matižonskienės sodybą: sudegė namas, daržinė, ūkinis pastatas. Švenčionių rajono Karkožiškių kaime vėjas žolės liepsną nunešė iki Š. Jakubcevičiaus sodybos, kurioje akimirksniu užsidegė daržinė. Didelių pastangų dėka išgelbėti pavyko tik kitus sodybos pastatus. Šį pavasarį miškai Lietuvoje labai išdžiūvę. Net ir menka kibirkštėlė gali padaryti didelių nuostolių. Biržų rajono Janonio kolchozo žemėse nuo padegtos žolės išdegė jaunuolynas. Miškas degė ties Vilniumi, Bukčiuose, Kaišiadoryse prie Girelės tvenkinių. Inž. R. Stonys ragina gesinti pamatytą deginamą žolę, pranešti priešgaisrinės apsaugos tarnyboms, sudrausti žolės padegėjus. Tie, kurie, nieko nepaisydami, degina žolę, baudžiami.

LIETUVIŠKAS MARATONAS

Lietuvišku maratonu yra vadinamas 30 km bėgimas nuo Trakų pilies iki Vingio parko Vilniuje. Gegužės 9 d. bėgikai išsirikiavo jau 28-tajam bėgimui Trakai—Vilnius. Maratoninį bėgimą pradėjo apie 50 vyrų. Pakeliui prie jų prisijungė 20 km bėgusios moterys, trumpesnius nuotolius — merginos ir vaikinai. Baigmę Vingio parke pasiekė apie 300 bėgikų. Maratoninio bėgimo Trakai—Vilnius rekordas yra 1 val. 31 min. 41 sek., pasiektas Prano Baublio 1979 m. Šiemet nedalyvavo geriausi Lietuvos tolimų nuotolių bėgikai, neseniai kovoję Sovietų Sąjungos taurės varžybose. Vyrų grupėje jau devintame kilometre priekin prasiveržė kliūtinio bėgimo specialistas Rimantas Lazauskas, tą dieną šventęs savo gimtadienį. Jis ir tapo šiemetinio maratoninio bėgimo laimėtoju, Vingin atbėgęs per 1 val. 38 min. 32 sek. Antroji vieta teko V. Malyševui iš Kaliningrado (1 val. 44 min. 32 sek.), trečioji — M. Kalyčiui iš Klaipėdos (1 val. 45 min. 25 sek.). Moterų 20 km bėgimą laimėjo klaipėdietė V. Birbalaitė (1 val. 16 min. 53 sek.), antroje vietoje palikusi vilnietę J. Urbonavičiūtę (1 val. 19 min. 57 sek.), trečioje — šiaulietę N. Kustovienę (1 val. 34 min. 10 sek.).

PARAIŠKOS FILMAMS

Lietuvos kinematografijos komitetas su vilniškio komjaunimo vadovais buvo paskelbęs paraiškų filmų scenarijams konkursą. Jo tema — "Lietuvos komjaunimo kovų ir darbo žygiai". Vertintojų komisija, vadovaujama E. Uldukio, peržiūrėjusi 20 gautų paraiškų, pirmą 1.500 rublių premiją paskyrė prozininkui V. Astui už paraišką scenarijui "Peteliškė ir rudieji vorai", kuriame vaizduojama pogrindinė Klaipėdos komjaunuolių veikla. Antroji 1.000 rb. premija paskirta gydytojui G. Aleksai už paraišką scenarijui "Žali šermukšniai", trečioji 500 rb. premija — klaipėdiečiui bibliografui J. Šikšneliui už paraišką scenarijui "Štilis". Šie autoriai nagrinėja jaunimo problemas. Premijuotų paraiškų autoriai dabar paruoš scenarijus filmams pačioje Lietuvos kino studijoje.

DAILĖS KŪRINIŲ MUGĖ

Margaspalvė žmonių minia balandžio 27, paskutinį šio mėnesio sekmadienį, užplūdo Kutuzovo aikštę Vilniuje. Jos viduryje akis iš tolo viliojo didelės dekoratyvinės vazos, už jas neprastesni mažesni keramikos darbeliai. Pirmą kartą į šią dailės kūrinių mugę tiek daug savo darbų atvežė Kauno keramikos meistrai. Visą aikštę užpildė parduodamų dailės kūrinių paroda. Mugės dalyviai grožėjosi vilniečių G. Ragauskienės, R. Kriukelytės, A. Mizgirienės, K. Urbonavičiaus keramikos dirbiniais, I. Budrio akvarelėmis, D. Mažeikytės, V. Tarabildienės bei kitų grafikų kūriniais, A. Svajūno, R. Martinaičio, P. Gudaičio tapyba. Lietuvos dailės fondo vyr. dail. V. Vincevičiaus teigimu, šiemet daug dėmesio buvo skirta mugės reklamai — platinami pakvietimai, šilkografijos technika atlikti plakatai. Tad mugė sutraukė ne tik vilniečius, bet ir nemažai sostinės svečių. Centriniam "Dailės" salone paaiškėjo, kad tą sekmadienį mugėje buvo parduota keramikos darbų už 2.000 rublių, tapybos — už 2.900 rublių.

GEOLOGŲ DARBAI

Hidrogeologinės ekspedicijos Lietuvoje dabar jieško požeminio vandens telkinių, kurių reikia sparčiai augančiam Vilniui. Požeminių vandens telkinių reikia ir kitiems Lietuvos miestams. Galingi grąžtai smelkiasi į žemės gilumą Šiaulių, Radviliškio, Kauno, Anykščių bei kitose apylinkėse. Gręžiniai kaskart tolsta nuo didesnių miestų ir rajonų centrų. Arčiau esančių vandens telkinių jau neužtenka miestams aprūpinti geriamu vandeniu. Naujais radiniais džiaugiasi Lietuvos geologai. Pietryčių Lietuvoje jie aptiko kelių šimtų metrų gylyje slūgstantį geležies rūdos telkinį. Šiuo metu atliekami to telkinio apskaičiavimai. Žemės gruntas Kauno rajone yra turtingas anhidritu — bevandeniu gipsu, kuris statybose naudojamas apdailai. Prieš gerą dešimtmetį pajūryje buvo rasta naftos, bet jos buvo gauti tik nedideli kiekiai, naudingi nebent kompartijos propagandai, kuri dabar jau užmiršta. Geologams teks išžvalgyti penkiolika žvyrynų su 15 milijonų kubinių metrų ištekliais Pasvalio, Biržų, Kupiškio rajonuose. Tokie darbai atliekami ir Jonavos, Kėdainių, Raseinių, Utenos rajonuose.

V. Kst.

"AUDRA" TRAVEL CORPORATION 1986

Įdomios kelionės į

LIETUVĄ,

pigiausia dviejų savaičių kaina $1,899.00 kan.

Išvykimo datos:

Liepos 3	Rugpjūčio 14	Spalio 2	Kviečiame teirautis smulkesnių informacijų
Liepos 16	Rugsėjo 3	Gruodžio 26	

GERIAUSIOS ATOSTOGOS KANADOJE "EXPO 86"!!!
Rugpjūčio 8 d. organizuojama aštuonių dienų ekskursija į šį nepakartojamą renginį. **KAINA: $836.00 kan.** Vietų liko nedaug – skubėkite užsisakyti.

EGZOTIŠKA KELIONĖ Į AUSTRALIJĄ,
aplankant Havajų salas, Fidži, Naująją Zelandiją. **Išvyksta spalio 10 — grįžta lapkričio 2, 23 dienų kelionės kaina $3895 kan.,** įskaitant skridimus iš Toronto ir atgal, puikius viešbučius, maistą, ekskursijas, pervažiavimus ir daug kitų dalykų apie kuriuos teiraukitės mūsų biure.

Mūsų biuras:
- Pageidaujantiems paruošia individualias keliones į Lietuvą ir į kitas šalis.
- Sutvarko vizas bei dokumentus iškvietimams.
- Priima užsakymus vertimams į kitas kalbas.
- Tarpininkauja suteikiant giminėms Lietuvoje labai naudingą finansinę paramą, nuperkant dovanas, automobilius, tvarkant palikimus.

Visais atvejais garantuojamas sąžiningas ir konfidencialus patarnavimas.
Smulkesnės informacijas teikia
AUDRONĖ, JŪRATĖ ir kiti darbuotojai adresu:
1576 Bloor St. West, Toronto, Ontario, Canada, M6P 1A4
(Priešais Lietuvių namus)
Tel. (416) 532-8772 arba **(416) 537-3060** **Telex 06-986766 TOR**
Kelionių įstaigos registracijos numeris — 2159872

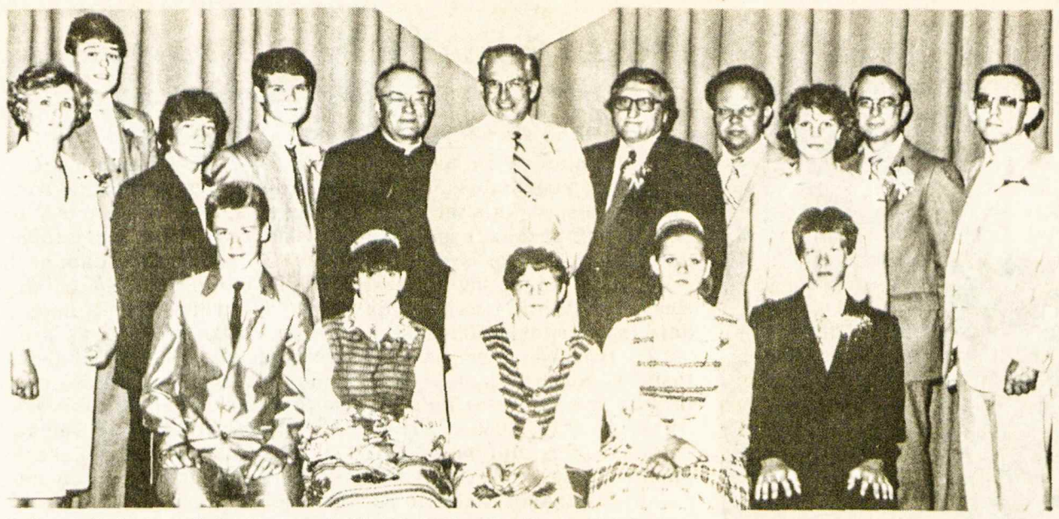

Baigusieji Vyskupo Valančiaus mokyklą (10 skyrių) Hamiltone. Iš kairės (sėdi): Raimundas Miltenis, Andrija MešKauskaitė, Eglė Kvedaraitė, Lilija Liaukutė, Algis Dziemionas. Stovi: mokyklos vedėja Vida Stanevičienė, Arūnas Raguckas, Algis Rudaitis, Petras Babeckas, kun. Juvenalis Liauba, kanadiečių mokyklų atstovas Paul Blake, KLB Hamiltono apylinkės pirm. Bernardas Mačys, mokyt. Mindaugas Leknickas, Ramona Mačytė, tėvų komiteto pirm. Juozas Gedris, "Talkos" atstovas Alfonsas Stanevičius

Nuotr. J. Miltenio

Hamilton, Ontario

NAUJOJI KLB HAMILTONO APYLINKĖS VALDYBA, išrinkta aklamacijos būdu, pasiskirstė pareigomis: pirm. Bernardas Mečys, vicepirm. Kazys Deksnys, sekr. Genė Kairienė, ižd. Antanas Liaukus, ižd. padėjėjas Tomas Kochanka, jaunimo reikalų vad. Angelė Krivinskaitė ir parengimų vad. Albinas Lukas. Dauguma jų dirbo jau ir ankstyvesnėj valdyboj. Jų laukia dveji darbingi ir svarbūs metai: 1987 m. bus minima 600 metų Lietuvos krikščionybės sukaktis, o 1988 m. Hamiltone įvyks laisvojo pasaulio lietuvių VIII tautinių šokių šventė.

AV PARAPIJOS CHORAS užbaigė savo sezono veiklą ir pradėjo vasaros atostogas. Ta proga choristai su savo vad. D. Deksnyte-Powell ir choro globėju klebonu kun. J. Liauba buvo suvažiavę pas B. D. Mačius Burlingtone sezono užbaigimo vaišėms. Dar prieš užbaigiant darbą, choras jau buvo pradėjęs repetuoti naująsias dainas savo lapkr. 8 d. ruošiamam koncertui-vakarui, kur programoje yra pasižadėjusi dalyvauti ir solistė Gina Čapkauskienė.

DR. KAZYS ĖRINGIS iš Čikagos lankėsi Hamiltone, dalyvavo "Eglė žalčių karalienė" vaidinimo Hamiltono premjeroje, susitiko su savo senais draugais ir buvusiais iš Lietuvos kaimynais.

BR. BR. VENSLOVŲ vienturtis sūnus Algis šį pavasarį Peterborough Trent universitete baigė biologinės antropologijos fakultetą B. Sc. laipsniu. Žada dar ir toliau tęsti mokslą savo srityje. Algis gražiai kalba lietuviškai, nes yra baigęs Vysk. Valančiaus lituanistinę mokyklą Hamiltone ir XIII sk. aukštesniųjų lituanistinių kursų Toronte. Jis yra aktyvus ateitininkas, šoka "Gyvataro" tautinių šokių grupėje ir dažnai per Mišias atlieka liturginius skaitymus AV šventovėje.

RŪTA MORKŪNAITĖ, jaunesnioji Br. Vyt. Morkūnų dukra, Toronto Humber kolegijoj baigė radijo bei televizijos pranešėjos kursą ir jau gavo darbą savo specialybėje New Brunswick provincijos Fredericktono miesto radijo stotyje. Vyresnioji B. V. Morkūnų dukra Liucija grįžo iš savo ilgos kelionės po Australiją ir šį rudenį pradeda studijas Toronto mokytojų kolegijoje.

"SAKAS PARCEL SERVICE" siuntinių agentūra, kuri čia ilgus metus aptarnavo lietuvius ir kitus tautiečius, siunčiančius siuntinius į sovietų okupuotus kraštus, nuo liepos 1 d. užsidaro. Ši E. Sakienės vadovaujama įstaiga daug metų savo skelbimais ir aukomis yra parėmusi mūsų lietuviškuosius leidinius.

ELENA ŽILVITIENĖ, vienintelė žinoma Kanadoje lietuvė moteris, einanti banko direktorės pareigas, iš Hamiltono išsikelia tom pačiom pareigom į Grimsby miestą. Ji šiemet yra išrinkta moterų profesionalių klubo "Zonta" pirmininke Hamiltone. Prieš metus, kaip tos organizacijos Kanados delegatė, ji buvo nuvykusi į Australiją.

BRONIUS GRAJAUSKAS po sėkmingos operacijos iš ligoninės grįžo į namus. Dabar jo su žmona Genovaite laukia suplanuota ekskursinė kelionė autobusu po Ameriką, Kanadą ir "EXPO 86".

A. a. BERNADETA DUMČIUVIENĖ, 92 m. amžiaus, G. Breichmanienės ir B. Stonkienės motina, mirė birželio 7 d. Brownstone slaugos namuose. Po Rožinio laidotuvių koplyčioje ir gedulingų pamaldų AV šventovėje ji buvo išvežta palaidoti į Waterburio lietuvių tautines kapines Amerikoje. Ten jau ilsisi palaidoti velionės vyras Jonas ir sūnus Kęstutis. **K. M.**

A. a. EDMUNDO NORKAUS atminimui, reikšdami gilią užuojautą šeimai, vietoje gėlių paaukojo Kanados lietuvių fondui: $30 — J. J. Šarūnai, $20 — P. Z. Sakalai, P. I. Girniai, K. Mileris, J. Bajoraitis, R. J. Pleiniai, $10 — P. Šiūlių šeima, Rimas Sakalas, P. Šimelaitis, Audrė Sakalas, J. Andrukaitis, R. V. Bartninkai, L. Skripkutė, V. Sakas, V. Kėžinaitis, A. D. Jankūnai ir J. Kareckas.

A. a. FELIKSO GUJOS atminimui A. D. Jankūnai paaukojo Šalpos fondui $20.00.

Sault Ste. Marie, Ont.

ANTANINA KAZAKAUSKIENĖ, sulaukusi 97 metų amžiaus, birželio 13 d. atšventė vardines ir gimtadienį. Ta proga ją sveikino vaikaičiai, provaikaičiai ir artimieji draugai. Ji yra seniausia moteris mūsų kolonijoje ir geros sveikatos. Visada ir visuomet maloniai priima apsilankančius svečius. Nuo jos vyro a.a. Jono Kazakausko mirties jau praėjo vienuolika metų, bet Antanina, padedant dukteriai, gerai ir maloniai praleidžia sentavės dienas. Jos posakis: "Senatvė gera su Dievo padėjimu".

ALFONSAS TRAKINSKAS birželio 13 d. praleido paskutinę darbo dieną "Algoma" plieno įmonėje. Joje dirbo 38,5 metų ir yra šiuo metu ilgiausiai dirbęs tautietis mūsų kolonijoje. Atsisveikinant, įmonės vadovybė ir bendradarbiai apdovanojo jį įvairiomis dovanomis. Dabartiniu metu atostogauja, o nuo rugpjūčio 1 d. bus pensininku. Pensininko dienas ketina praleisti gražioje mūsų šiaurės provincijos gamtoje su meškere rankoje. Taip pat lankys gimines bei draugus, sūnų ir dukterį su šeimomis, gyvenančius Ontario Londone. Alfonsas padidino mūsų gausią pensininkų grupę. **V.V.**

NESENIAI MIRUS a. a. Elenai Chinienei, Jurgis ir Eleonora Skardžiai įamžino savo uošvės vardą Kanados lietuvių fonde. **KLF**

Winnipeg, Manitoba

A. a. KAZIMIERUI MALAŠKEVIČIUI mirus, 1986 m. gegužės 11 d., giminės ir draugai aukas skyrė KL fondui: $30 — Apolonija Malaškevičienė; $20 — Leonas Stanius, Mykolas Januška, Vincas Januška; $10 — John ir Teklė Timerman. **KLF**

Pajieškojimai

Genovaitė Peterienė-Neciunskaitė su savo vyru Adolfu Peteriu ir trimis vaikais 1981 m. iš Lietuvos persikėlė į V. Vokietiją. Jinai jieško savo pusbrolių **Juozo ir Ričardo Zasų.** Jų tėvai dar prieš I D. karą išvyko Amerikon ir gyveno Klivlande. Jieškomieji arba apie juos žinantieji prašomi atsiliepti "TŽ" adresu.

Vienintelis lietuvių bankelis Kanadoje,
įsikūręs nuosavuose namuose –

HAMILTONO LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS "TALKA"
830 Main Street East, Hamilton, Ontario L8M 1L6
Tel. 544-7125

Darbo valandos: pirmadieniais, antradieniais ir ketvirtadieniais – nuo 10 v. ryto iki 5 v.p.p., trečiadieniais – nuo 10 v. ryto iki 1 v.p.p., penktadieniais — nuo 10 v. ryto iki 7 valandos vakaro, šeštadieniais — nuo 9 v. ryto iki 12 v. ryto.
Liepos-rugpjūčio mėn. uždaryta.

AKTYVAI PER 24 MILIJONUS DOLERIŲ

MOKAME UŽ:		IMAME UŽ:	
indėlius (P.C.A.)	5%	nekiln. turto pask.	9.75%
santaupas	6%	asmenines paskolas	12.25%
kasdienines palūkanas už santaupas	5.5%	*Nemokamas pilnas čekių patarnavimas.*	
term. indėlius 1 m.	8.5%	*Nemokama narių gyvybės drauda pagal santaupų dydį iki $2.000.*	
term. indėlius 3 m.	8.5%		
reg. pensijų fondo	7.5%		
90 dienų indėlius (minimum $5.000)	7.75%	*Nemokama asmeninių paskolų drauda iki $25.000.*	
Reg. pensijų 1 m.	8.5%		

Įvedu šildymo ir vėsinimo sistemą, atlieku visus taisymo ir skardos darbus
(Esu "Union Gas" atstovas)
Jurgis Jurgutis
Tel. 383-9026
154 Darlington Dr.
Hamilton, Ontario L9C 2M3

AMSTEL BREWERY
CANADA LIMITED
201 Burlington St. E.
Hamilton,
Ontario L8L 4H2

Telephone
(416) 523-1400
Telex:
061-8335

LIETUVIAI PASAULYJE

JA Valstybės

Nekaltai Pr. Marijos seselių vienuolyną Putname įsteigė penkios iš Lietuvos atsiųstos seselės talkinti kunigams marijonams, Marianapolyje (Thompsone) įsteigusiems lietuvišką gimnaziją, lietuvių švietimo ir kultūros centrą. Tos penkios seselės, padidinusios savo narių skaičių, 1942 m. įsigijo ūkį Putname su apleistais vaikų prieglaudos pastatais, kur dabar yra įsikūręs pagrindinis Nekaltai Pr. Marijos seselių vienuolijos skyrius. Ten dabar veikia spaustuvė, atspausdinusi daug vertingų leidinių, Arkiv. J. Matulaičio, MIC, vardo poilsio namai, globos namai seneliams. Vienuolijos skyrius šiemet švenčia veiklos penkiasdešimtmetį. Pirmasis minėjimas anglų kalba įvyko balandžio 26 d. vienuolyne. Seselė Onutė skaitė skaidrėmis iliustruotą vienuolijos istoriją. Antrasis minėjimas įvyks metinėje šventėje liepos 27 d. Mišias su kitais kunigais koncelebruos vysk. P. Baltakis, OFM. Trečiajam minėjimui skiriamas sąskrydis spalio 26 d. Jame bus prisiminti ir pagerbti mirusieji. Rengėjai nutarė arkiv. J. Matulaičio, MIC, statula papuošti pagrindinį įėjimą vienuolynan. Taipgi numatoma praplėsti kapines, nusausinti jom skirtą žemę, pastatyti koplyčią Neringos stovyklavietėje. Projektą yra paruošęs architektas Vyt. Zubas. Pamatai jau išlieti. Putname taipgi yra "Alka" vadinamas Amerikos lietuvių kultūros archyvas, a. a. kun. Stasio Ylos pastatyta Mindaugo pilaitė.

Mėnesinis žurnalas "Karys", leidžiamas LKVS "Ramovės", kasmet kuklia $50 premija pagerbia vertingus straipsnius ir jų autorius. Centro valdybos sudaryta vertintojų komisija — A. Skirka, V. Šalkūnas ir V. Vosylius tą premiją paskyrė 1985 m. straipsniams: 1. V. Volerto — "Ateis diena", 2. A. Kario — "Ugnies daina", dr. J. Stiklioriaus — "Du ultimatumai". "Karį" redaguoja Balys Raugas, administruoja A. Samušis. Metinė prenumerata — $17. Adresas: 341 Highland Blvd., Brooklyn, NY 11207, USA.

Brazilija

Sao Paulo lietuviai laukia Onos Razutienės vadovaujamo "Spindulio" ansamblio iš Los Angeles. Liepos 1 d. atvyks 31 ansamblio dalyvis ir keli turistai. Spindulėičių koncertas įvyks Sao Paulo seselių pranciškiečių salėje liepos 6 d. Dr. Antanas Šaulys stengiasi, kad "Spindulys" galėtų pasirodyti vietinės televizijos II-jo kanalo programoje.

Karo aviacijos Kumbiko bazei prie Sao Paulo vadovauja plk. Albertas Šiaudžionis, palaikantis artimus ryšius su lietuviais. Neseniai ta aviacijos bazė šventė 45 metų veiklos sukaktį. Į šventės iškilmes plk. A. Šiaudžionis pakvietė nemažą būrį lietuvių, neužmiršdamas ir jaunimo atstovų. Pasibaigus oficialiai daliai, lietuviai buvo pavaišinti, su jais nusifotografavo jiem nemažai laiko skyręs plk. A. Šiaudžionis.

Argentina

Vysk. Paulius Baltakis, OFM, pas Argentinos lietuvius viešėjo š. m. kovo 11-24 d.d. Duomenų apie jo viešnagę pateikia Torontą tik dabar pasiekęs balandžio laidos "Laikas". Kovo 13 d. vysk. P. Baltakis, OFM, aplankė Buenos Aires Adrogue priemiestyje Senelių židinį, kur jį pasveikino pirm. Adomas Burba. Svečias jiems atanšavo Mišias. Kovo 14 d. kuklų susitikimą su svečiu Aušros Vartų parapijos salėje surengė ALOS taryba. Kiekvienas jos atstovas trumpai apibūdino savo veiklą, bendrą pranešimą padarė Z. Juknevičius. Vysk. P. Baltakis, OFM, kalbėjo apie Lietuvos krikšto 600 metų sukaktį 1987 m. Skatino Argentinos lietuvius sudaryti rengėjų komitetą ir įsijungti į visame pasaulyje vyksiantį minėjimą. Kovo 15 d. vysk. P. Baltakį, OFM, priėmė Lietuvių centro jaunimas, pasipuošęs tautiniais drabužiais. Kovo 16, sekmadienį, garbusis svečias laikė koncelebracines Mišias Aušros Vartų šventovėje su kun. A. Lubicku, MIC, ir kun. A. Steigvilu, MIC. Giedojo Šv. Cecilijos choras. Po pamaldų aplankytas lietuviškas kryžius, prisiminti mirusieji lietuviai. Tą dieną pietus vysk. P. Baltakiui, OFM, pagerbti savo rūmuose surengė Susivienijimas lietuvių Argentinoje. Vyskupo susitikimą su jaunimu tos dienos vakarą Lietuvių centre suorganizavo Argentinos lietuvių jaunimo sąjunga.

Rosario mieste vysk. P. Baltakis, OFM, lankėsi kovo 18-19 d.d. Jį sutiko kunigai marijonai ir seselės kazimierietės. Čia tebeveikia "Lietuvos respublikos" mokykla, kurios mokiniai yra jau argentiniečiai. Vysk. P. Baltakis, OFM, Mišias atnašavo seselių koplyčioje, pašventino neseniai pastatytas vaikų darželio klases, aplankė valgyklą, kurioje jau šešeri metai pietus gauna 120 neturtingų šeimų vaikų. Spaudos konferencijoje vysk. P. Baltakis, OFM, kalbėjo apie Katalikų Bendrijos būklę sovietų okupuotoje Lietuvoje, ten vykstantį tikinčiųjų persekiojimą. Kovo 22-23 d. d. vysk. P. Baltakis, OFM, viešėjo pas Berisso lietuvius, pakeliui užsukęs Šiluvos vasarvietėn Villa Elisoje, apsilankęs La Platos katedroje. Mišios buvo laikomos Marijos nuolatinės pagalbos šventovėje, skambant lietuviškoms giesmėms. Pamokslą sakė vysk. P. Baltakis, OFM, ir jį lydėjęs lietuvių marijonų provincijolas kun. Viktoras Rimšelis, MIC. Priėmimą abiem svečiam surengė Mindaugo draugija, tautinių šokių programą atliko jaunimas. Draugijos vardu vysk. P. Baltakį, OFM, sveikino pirm. Valentina Bukauskaitė-Persico. Argentinoje viešintį vysk. P. Baltakį, OFM, ir marijonų provinciolą V. Rimšelį, MIC, net du kartus priėmė Avellanedos vysk. A. Quarracino ir kardinolas J. C. Arambutu, Buenos Aires arkivyskupas.

Britanija

XXXI-sis pavasarinis sąskrydis Lietuvių sodyboje šiemet įvyko gegužės 24-26 d. d. Jin pirmą kartą įsijungė ir Britanijos lietuvius lankantis vysk. P. Baltakis, OFM. Jaunimas svečią sutiko pastatytais sveikinimo vartais, iškeltomis vėliavomis. Daugiausia svečių suplaukė sekmadienį, bet jų buvo tik apie 250, mažiau nei kitais metais. Turbūt įtakos turėjo numatyti atskiri lietuvių susitikimai su vysk. P. Baltakiu, OFM, Skotijoje, Bradforde, Nottinghame, Wolverhamptone, Mančesteryje ir Londone. Sekmadienio Mišias vysk. P. Baltakis, OFM, laikė Rūpintojėlio kalnelyje, asistuojamas kun. A. Gerybos ir ev. kun. A. Putcės. Skotijos lietuvių orkestrėlis pagrojo giesmę "Marija, Marija" ir Tautos himną. Vysk. P. Baltakiui, OFM, surengtuose pietuose Lietuvių sodybos valgyklos salėje dalyvavo 50 asmenų. Sodybos direktorius E. Šova svečią pakvietė palaiminti vaišių stalus. Vysk. P. Baltakį, OFM, sveikino — DBLS centro valdybos pirm. J. Alkis, Londono lietuvių namų bendrovės pirm. V. Dargis, Britanijos lietuvių jaunimo sąjungos pirm. G. Jakimavičius, "Vienybės" klubo seniūnas M. Bajorinas, ev. kun. A. Putcė. Tautinių šokių programą atliko Londono "Lietuva" ir Gloucesterio "Baltija".

Italija

Dienraštis "Il Giornale d'Italia" gegužės 19 d. laidoje išspausdino Romoje gyvenančio J. Gailiaus laišką ryšium su atomine nelaime Ukrainos Černobilyje. Laiško autorius primena, kad tokio pat tipo reaktorių turi ir Lietuvoje prie Ignalinos pastatyta sovietinė elektros jėgainė. Ji sudaro grėsmę ne tik Lietuvai, bet ir kaimyniniams kraštams. Ta proga J. Gailius primena dabartinį lietuvos pavergimą, įvykdytą nacių ir sovietų sutarties dėka, pagrindinius naujausių laikų Lietuvos istorijos faktus.

Vokietija

Romuvoje balandžio 26 d. posėdžiavo Europos lietuvių dienoms rengti komitetas. Rengėjai jau anksčiau buvo išsiuntinėję pirmo tokio renginio projektinius pasiūlymus visiems Europos kraštų LB ir jaunimo sąjungų pirmininkams. Balandžio 26 d. posėdyje buvo susipažinta su atsakymais, gautais iš Britanijos, Prancūzijos, Belgijos ir Austrijos lietuvių. Buvo nutarta Europos lietuvių dienų nerengti 1987 m., nes tada bus organizuojamos pasaulinio masto lietuvių ekskursijos į Lietuvos 600 metų krikšto sukakties iškilmes birželio 14 d. Romoje. Pirmosios Europos lietuvių dienoms pasirinkta 1988 m. birželio 17-19 data. Tikimasi, kad tada jau bus baigtas senosios pilies atstatymas Vasario 16 gimnazijoje, kad ji turės naują berniukų bendrabutį, kuriame galės prisiglausti nemažai Lietuvių dienų dalyvių. Iki to laiko bus sutvarkyta ir visa Vaaro 16 gimnazijos aplinka. Dienų nukėlimas į 1988 m. duos daugiau laiko pasiruošti visiems pirmo tokio didelio Europos lietuvių sąskrydžio renginiams.

"Kunigas negali būti tikinčiųjų priešas..."

Atsiminimai apie salezietį kunigą Antaną Perkumą, buvusį Kinijos misijonierių ir Venezuelos lietuvių kapelioną

VYTAUTAS A. DAMBRAVA

(Tęsinys iš praėjusio nr.)

Kelionės

Atrodo, jis buvo skaudžiai nusivylęs oficialiu tuolaikinės Bendruomenės vadovybės atsisakymu remti Lietuvių namų statybos mintį (šis užsispyręs žemaitis pastatė namus savo iniciatyva), tautiečių atšalimu nuo tikėjimo ir menkėjančiu lietuviškų pamaldų lankymu. Buvo atvejų (buvau liudininku, nes pats jį lydėjau), kai sirgdamas, su nesveika koja, kunigas važiuodavo į provinciją laikyti lietuviams pamaldų, į kurias ateidavo trys asmenys. Katalikų misijos taryba kategoriškai prašė lietuvius apsispręsti: arba jie lankys lietuviškas Mišias ir kunigą rems, arba jos turės būti dėl jų pačių gėdos ir kaltės panaikintos. Barquisimeto lietuviai įsipareigojo finansuoti kunigo kelionę lėktuvu; Maracaibo — taip pat, drauge nutardami kunigą nors kukliai, tačiau reguliariai, kiekvieną mėnesį, paremti finansine auka.

Su Bendruomene

Negalima nepaminėti susitarimo tarpusavio bendradarbiavimo klausimu tarp Venezuelos Lietuvių katalikų misijos vadovo ir Venezuelos Lietuvių Bendruomenės krašto valdybos pirmininko, pasirašyto 1981 m. rugpjūčio 15 d. Jei praeityje katalikų misija veikė šalia Bendruomenės, nors ir paraleliai, tai šiuo, sakyčiau, istoriniu susitarimu Venezuelos Lietuvių katalikų misijos vadovas sutiko, kad VLB krašto valdyba, jungianti visus organizuotus lietuviškos veiklos elementus, drauge jungtų ir Lietuvių katalikų misijos tarybą, kuri "Bendruomenei talkintų ir aktyviai remtų VLB krašto valdybos planuojamus darbus". Susitarimas buvo ribojamas tiktai tuolaikinės (1981-1985) VLB krašto valdybos kadencija. Tuo būdu kun. Antanas Perkumas (pirmą kartą Venezuelos Lietuvių katalikų misijos istorijoje) pareiškė savo visišką pasitikėjimą VLB krašto valdybai.

Kritika ir užgauliojimai

Neišvengė kunigas kritikos ir net skaudžių, neteisingų užgauliojimų, kurie pasiekė ir spaudą, pirmiausia gi — tuolaikinį Bendruomenės spaudos organą "Gairę". Bet ir čia nedėkingiems lietuviams jis parodė kilnaus saleziečio pavyzdį. Atmintinas liks kun. Perkumo viešas pareiškimas, padarytas 1981 m. vasario 15 d. Valencijoje, VLB XVIII visuotinio atstovų suvažiavimo proga.

Sveikindamas visus tautiečius Lietuvos nepriklausomybės šventės proga, kun. Perkumas perdavė trumpą asmeninį žodį, kurį jam "diktavo protas ir širdis" ir kuris buvo tartas "vienybės ir meilės dvasioje". Štai būdinga pareiškimo ištrauka:

"Kaip Venezuelos Lietuvių Bendruomenės narys ir kaip asmuo aš turiu protestuoti prieš skaudžius užgauliojimus, tačiau kaip kunigas aš atleidžiu. Skauda širdį, bet atleidžiu iš širdies. Tebūnie šis mano kentėjimas maža Vasario šešioliktosios auka meilei ir vienybei atgaivinti.

Aš jus prašau vieno: kas bebūtų, kas beįvyktų, visuomet atsiminkite, kad kunigas nėra ir negali būti tikinčiųjų priešas. Parapijoje kunigas yra kiekvienos šeimos narys, o kiekvienas parapijietis priklauso kunigo šeimai, drauge priklausydamas ir didžiajai Bažnyčios šeimai.

Aš bandžiau sekti Viešpatį, tarnaudamas jums visiems be išimties. Jei dėl savo silpnybės po kryžium suklupau ir kurį nors iš jūsų apvyliau, prašau man Jėzaus Kristaus vardu atleisti. Ir jei kurį neatsargiu žodžiu įskaudinau, tai ne iš blogos valios, o tik iš didelio noro daryti tai, kas mano išmanymu buvo geriausia kiekvienam iš jūsų. Žinau, kad esu kietas ir užsispyręs žemaitis, bet aš turiu kunigo širdį ir aš visados stengiuos savo silpnybes apgailėti ir su jomis kovoti. Kuomet žmogus nuoširdžiai siekia Dievo, tuomet net ir jo ydos gali tarnauti naudingam tikslui.

Šiandien Lietuvos nepriklausomybės diena. Su broliška meile širdyje aš tiesiu kiekvienam lietuviui ranką ir glaudžiu kiekvieną prie savo širdies. Būkime visi geresni! Duok, Dieve, kad šioji didinga tautos šventė grąžintų kiekvieną brolį ir seserį, kiekvieną jaunuolį, kiekvieną vaikelį į mano bažnytinę šeimą. Taip tepadeda man ir mums visiems Visagalis Dievas".

Kunigo Perkumo žodžiai giliai palietė kiekvieno dalyvio širdį, ir visi, be išimties, jo pareiškimą priėmė ilga ir nuoširdžia plojimų banga. Mūsų kunigo žodžiai veikė, kaip Bendruomenės žaizdas gydąs balzamas. Aš didžiavausi kunigu, kuris, sekdamas Kristų, nusižemino prieš savo brolius, rodydamas krikščioniško atlaidumo ir broliškos meilės pavyzdį.

Darbai ir nusivylimai

Būdamas salezietis, jis ypatingai mylėjo jaunimą, su juo dirbo, lėšomis ir kitais būdais rėmė. Nedžiugino vėlyvesnis jaunimo tolimas nuo Bažnyčios ir nuo lietuviškos parapijos; skaudžiai žeidė jo širdį nutarimas lituanistinėje mokyklėlėje neturėti religijos pamokų, nors mokyklos vedėja buvo ateitininkė, kuri asmeniškai tokios intencijos neturėjo. Savo laiku kunigas labai aktyviai dirbo su skautais (jis buvo skautijos apdovanotas garbės žymeniu), kelerius metus vedė radijo valandėlę, bet ir šis darbas, neturėdamas tvirtos bei pastovios paramos Bendruomenėje, silpo ir geso. Jį džiugino įsteigtas Bendruomenės chorelis, atgaivindavo gražiai pravestos religinės pamaldos (ypač Eucharistinės valandos) ar kitos tautinės — religinio pobūdžio programos.

Savo darbu ir prakaitu statytus namus Karako priemiestyje, La Vegoje, kunigas užrašė Religinei lietuvių katalikų šalpai, nors palūkanų dalis jo testamentine valia skiriama ir religiniams — tautiniams lietuvių reikalams.

Valstybės ordinas

Labai džiaugiausi, kad pastangos matyti kunigą Perkumą įvertintą Venezuelos vyriausybės davė džiugių vaisių: 1983 m. didelėse Kolumbo dienos iškilmėse kunigas Antanas Perkumas buvo Venezuelos respublikos prezidento Herrera Campins apdovanotas Diego Lozada ordinu. Jis neslėpė savo pasitenkinimo, matydamas kad jo darbas yra valstybės įvertintas.

Kun. Perkumas buvo labai gerbiamas visų Tėvų saleziečių. Ne vieno saleziečio jis buvo mokytojas, ėjo dvasios vado pareigas. Kol sveikata leido, jis atnašaudavo Mišias ir kasdien klausydavo išpažinčių. Penitentų tarpe buvo ir Karako arkivyskupas, dabartinis kardinolas Jose Ali Lebrun, kuris šį lietuvių misijonierių vertino ir gerbė.

Suspindėjęs paveikslas

Baigiant pluoštą atsiminimų, mintin grįžta vienas jo pasakotas epizodas. Kartą kunigas sakė grįžęs į savo raštinę labai nusiminęs. Jį kankino pašlijęs krašto krikščionių gyvenimas, kaskart giliau leidžiąs šaknis ir lietuvių tarpe. Jo širdį liūdino žmonių nuodėmės, pakrikęs jų gyvenimas. O čia išpažinties metu turėjęs konfratrą, kuris norėjęs mesti kunigystę ("Ir būk tu išminčius!" — prasitarė kunigas). Kunigas Antanas, atsisėdęs kėdėje prie rašomojo stalo, atremto į sieną, ant kurios buvo pakabintas paveikslas jo švento broliuko mirusio vos 20 metų amžiaus, 1937 m. sausio 12 d. Jis jautėsi išsisėmęs ir priblokštas. Staiga jo brolio Petriuko paveikslas pradėjęs spinduliuoti nepaprasta, nežemiška šviesa. Jis išgirdęs broliuko balsą: "Pakentėk. Būk geresnis, ir mes džiaugsimės kartu". Po kiek laiko spinduliavimas dingęs.

Kunigas Perkumas buvęs giliai to regėjimo paveiktas. Nesu visai tikslus dėl paskutinės frazės. Galimas dalykas, kad jis sakė: "Viskas bus gerai". Tiksliai negaliu atsiminti, tačiau prasmė yra maždaug ta pati. Nežinau, ar apie šį regėjimą jis buvo kam prasitaręs, bet man ir kita proga savo nepaprastą išgyvenimą pakartojo.

Labai gailėjausi, kad dėl kelionės į JAV-bes (dėl kitos tautinės-religinės pareigos) negalėjau būti paskutiniuose kun. Perkumo gyvenimo akimirksniuose prie ligonio lovos. Prieš išvykdamas, prašiau jo palaiminimo. Jis sunkiai kylančia ranka kryžiaus ženklu mane palydėjo kelionėn — toks buvo mūsų žemiškasis atsisveikinimas. Gailėjausi negalėjęs dalyvauti ir jo laidotuvėse — palydėti jį į amžino poilsio vietą ir gal savo menkaverčiu žodžiu bei malda padėkoti už sunkų ir nedėkingą, bet šventą šio savęs išsižadėjusio misijonieriaus darbą Kristaus vynuogyne, nešančio žemiškąjį kančios ir išganymo kryžių, aukos kelių siekiančio amžinojo atpildo prisikėlusio Kristaus garbėje.

"Dievas teikia mums meilę, kad mylėtume tą, kurį Jis mums duoda"

Gerry Lougheed Funeral Home

252 Regent Street South
Sudbury, Ontario P3C 4C8
Telefonas: (705) 673-9595

Žurnalistas VYTAUTAS KASNIŪNAS su kanadiete ONA INDRELIENE Čikagoje įvykusiame sukaktuviniame Susivienijimo lietuvių Amerikoje suvažiavime, kur ji buvo pakelta į garbės nares

Brazilijos lietuvių kasdienybė

HALINA MOŠINSKIENĖ

Šeštadieninė lietuvių mokykla veikia. Gaila tik, kad čia labai yra neišvengiamai pamėgti savaitgalių šventadieniai. Tada pamokos nubyra, nes visi nori poilsio, ypač tėvai! P. Amerikos gyvenamuose kraštuose poilsis, atrodo, yra svarbiausias gyvenime momentas. Net svarbiausios katalikų šventės (kaip š. m. nukeliamos į kitą savaitgalio pirmadienį, kad palengvintų maldingiesiems pailsėti per 3 dienas!) Senosios kartos žmonėms darosi liūdna. Pvz. aš prisimenu tokį atsitikimą. Dievo kūno šventėje, kai didžiulė procesija su Šv. Sakramentu vieną ketvirtadienį sutapusį su ta švente, ėjo iškilmingai per savo parapijos kelius ir per upės tiltą. Staiga, tiltas neatlaikydamas minios, įlūžo ir... viskas paskendo riksme, nelaimės baimėje.

Šiandieną patogiai išlygintose gatvėse, rodos, nėra pavojaus, bet Brazilijoje žmonės minioje vienas kitu nepasitiki, nes, kad ir kukliausiai apsirengusiam maldininkui vagys ("trombadiniai") gali kiekvienu momentu ištraukti ar nuplėšti rankinuką, skustuvėliu "iškirpti" vyrams kelnių kišenę, moterims nutraukti nuo kaklo retežėlį su kryželiu ar gražiau spindintį rožinį. Žmonės čia susirenka ne pasimelsti, bet visokių "religijų", o gal visiškai nieko nesuprantą primityvai savo piktų užmačių vykdyti. Brazilija tebėra labai laukinė.

Lietuvių tradicijos

Su tikru nuoširdumu buvo atšvęsta Motinos diena Brazilijos lietuvių sąjungos gegužės 18 d. Susirinko publikos daugiau negu buvo numatyta. Sąjungos pirm. Aleksandras Bumblis pakvietė visus prie paruoštų valgiais stalų pasivaišinti. Žmonės supuolė, lyg "tris savaites nepietavę"! Alaus buteliai augo ant stalų, kaip "rudens grybai palijus". Tuo pačiu ir nuotaika linksmėjo, bet kai kas ir nukentėjo. Tai kuklios programos žodžiai ir dainos motinai. Kukli buvo programa — keletas paskaitytų poezijos žodžių portugališkai Liucijos Veros Banytės, pianu palydint seseutei Liucijai Banytei. Paskutinėmis jėgomis dainavusio Kazimiero Ambrozevičiaus jau niekas nei nesiklausė. Ir aš pati pasijutau esanti ne tarp savo tautiečių, bet kažkurioje brazilų užeigoje, vadinamoje "Boite", kur susirenka žmonės intymame susitikime... Deja, pažanga veda išsigimimo linkme.

Užmirštas veikėjas

Niekas neprisiminė 1986 m. gegužės 4 d. mirusio savo buv. pirmininko ketverius metus tvarkiusio Brazilijos lietuvių sąjungos turto inž. Jono Antanaičio, nei jo našlės nei jo šeimos... Juk ten irgi liko našlė motina, išauginusi sūnų Nardį ir dukrą Audrą su šeima! J. Antanaitis numirė nusivylęs viskuo, lygiai kaip ir prel. Aleksandras Arminas — didis Brazilijos ir išeivijos poetas Venancijus Ališas. A. Arminas buvo prelatas, o Jonas, jo klasės draugas, kuklus žmogus, bet visą gyvenimą buvo neišskiriami draugai. Tai galiu tvirtinti iš knygos, kurią man atsitiktinai dovanojo tos pat motinos dienos proga mielas svečias iš Kalifornijos — Kazys Karūža. Skaičiau tą knygą ir dar nebaigusi paskolinau Henrikui Losinskui-H. Alves, nes jam labai įdomios visos fotografijos, kurias jis nori panaudoti savo kūrybos ateičiai kaip rašytojas ir didžiai gerbiantis savo lietuvio pareigą tautai (jo motina lietuvė: apie jį paruošiu specialią kasetę individualiam pasikalbėjimui).

Mūsų tos dienos susitikime šis Kasys iš Los Angeles paliko labai gilų įspūdį. Daugelis norėjo pasikalbėti su mielu svečiu, bet kur prieisi minioje puošnių lietuvaičių, vyrų — "pirmūnų", tačiau draugystė, kaip voro siūlas, pasiliko mumyse.

Motinos buvo pagerbtos kiekviena gavo "avenka" — žolynėlių vazonėlį. Brazilijoje "avenka" neša pinigą šeimai! Pirmoji teko Prancūškai Garškienei, BL sąjungos bibliotekininkei, atsigavusiai po sunkios širdies operacijos ir vis dar prisidedančiai kuo galint prie bendro darbo.

Brazilijos lietuviai yra jautrūs kiekvienam, kad ir tyloje mirusiam tautiečiui. Kapinėse auga vardai, kurių dauguma yra apleisti... Kasdienybė suryja mūsų dienas, mūsų ilgesį ir mintis. Niekas esame Dievo saujoje užgimę, į juodą nežinią keliaujame.

Pagerbtas kun. Gavėnas

Poeto Henriko Losinsko-H. Alves dėka buvo išrūpintas pagarbos medalis su diplomu "Ciccilio Matarazzo" uoliam veikėjui ir Šv. Kazimiero parapijos klebonui kun. Pranui Gavėnui. Jam buvo surengta iškilmė, kuriame įteiktas minėtasis medalis ir tuo būdu pagerbtas veiklus mūsų tautietis. Gaila tik, kad toje iškilmėje garbingų akademikų tarpe nebuvo nė vieno lietuvio akademiko. Iš lietuvių dalyvavo tik Brazilijos lietuvių Bendruomenės pirm. Jonas Tatarūnas ir šių eilučių autorė. Ukrainiečiams atstovavo p. Belinsky. Kukliausias buvo kun. Pr. Gavėnas. Jo asmenyje buvo pagerbta Lietuva. Tam momentui reikėjo didesnio dėmesio.

Lietuviška baldų dirbtuvė Toronte

Daromi nauji minkšti baldai ir aptraukiami seni PIGIA KAINA. P. Lubys. Tel. 498-5823 arba 755-3174.

Optical Studio

OPTIKAS R. SCHMID
1586 Bloor Street West,
Toronto, Ont. M6P 1A7
(Prieš Lietuvių namus)

Telefonas 535-6252
Greitas patarnavimas, neaugštos kainos. Gaunami kontakto lešiai (contact lenses).

Stambi veiklos sukaktis

Susivienijimo lietuvių Amerikoje šimtmetis

VYTAUTAS KASNIŪNAS

Susivienijimas lietuvių Amerikoje šiais metais mini savo veiklos šimtmetį. Tai pirmoji ir vienintelė lietuvių organizacija, kuri nuo pirmos įsikūrimo dienos išlaikė savo vardą, nepakeitė pagrindinių savo tikslų. Tėvynės meilė buvo švyturys, pastatytas ant įvairiaspalvių akmenų, kurie simbolizavo viską, kas apima lietuvybę, jos sąrangą.

Sumanymas steigti šią organizaciją kilo 1886 m. balandžio 17 d. Niujorke, susirinkus didesniam būriui žmonių padėti Jono Šliūpo leidžiamam laikraščiui "Lietuviškas balsas". Visi to vakaro kalbėtojai pasisakė už Susivienijimo organizacijos reikalingumą. Pagrindinę kalbą tada pasakė Pijus Paseckas, iškeldamas vienybės reikalą: "Neesmi užmuštas (suprask — aklas) patriotas, — sakė jis, — bet be vienybės kito kelio aš nematau. Čia mus yra į 50 tūkstančių, bet mes išsisklaistę, nieko neženklinam, o kad susirinktumėm krūvon, kad žinotumėm kur kas gyvena ir kiek mus yra, tai lengvai būtų pastatyti palocius ir mokslaines". Toliau jis kalbėjo apie lenkų bei sulenkėjusių kunigų daromas skriaudas: "Jie davė mums tikėjimą, bet su juo drauge uždėjo ir baudžiavą".

Po Pasecko dar kalbėjo keli kiti ir susirinkimas nutarė sudaryti "Susivienijimą visų lietuvininkų Amerikoje". Organizacinė komisija paskelbė atsišaukimą "LB" laikraštyje ir kreipėsi į tuo metu veikusias 9 draugijas: 4 Šenandoryje, Pa., 3 Niujorke, 1 Baltimorėje ir 1 Vaterburyje. Pirmas organizacijos seimas įvyko tais pačiais metais rugpjūčio 15 d. Šenandoryje, Pa., kurio rengėjais buvo Šv. Jurgio draugija. Dalyvavo 11 atstovų. Anot poeto Jokūbo Daukšos, jie kalbėjo apie "laisvą lietuvišką širdį".

Pozityvioji Šliūpo veikla

Susivienijimo lietuvių Amerikoje įsteigėju reikia laikyti Joną Šliūpą, aušrininką, žymų tautinio sąjūdžio veikėją Lietuvoje ir Amerikoje. Savo "Išpažintyje" jis rašė: "... Na, ir aš rašiau daug, ne literato vardui įsigyti, bet kad mano raštų skaitytojai labiau pamylėtų tėvynę, pažintų savo tautos praeitį, ir išvengtų nemalonių klaidų besiirdami į nežinomą ateitį. Nuvargusiai tautai aš maniau pagaminsiąs geresnį gyvenimą, šviesą ir laisvę, jei lietuviškas šeimas kursime ir susvetimėjimą pakeisime saviškių meile".

"Ar man tai pavyko, ne man nuspręsti, bet ainiams ir tautiečiams. Ką aš sugebėjau savo audringame gyvenime padaryti, tai aš padariau. Būdamas ilgą laiką pats vargo pele, vis taip šokau, kaip mokėjau ir galėjau — ne sau naudos trokšdamas. Kad daug kur klaidų padariau, prisipažįstu ir atgailauju. Bet-gi katras apaštalas ar pranašas bus klaidų išvengęs? O lietuvybės apaštalu aš tikrai jaučiuosi beesąs Amerikoje ir tas jausmas man jėgos ir kantrybės teikė".

Tais laikais tautinio sąjūdžio veiklai Amerikoje didžiausi priešai ir blogybė buvo lenkai, kurie bažnyčiose, ir dar lietuvių statytose, brukte bruko "lenkišką vierą". Jonas Šliūpas įsteigė pirmą lietuvišką parapiją ir talkininku savo tautinei veiklai atsikvietė į Ameriką kunigą Aleksandrą Burbą. Tautiniame lietuvių sąjūdyje jiedu abu atliko milžiniškus darbus.

Tūkstančiai narių

Susivienijimas lietuvių Amerikoje šimtmečio kelyje atliko daug darbų Lietuvai ir lietuvybei. Per organizacijos eiles perėjo per 100.000 narių. 1944 m. SLA turėjo 355 kuopas ir 15.118 narių. O vienu metu buvo net per 20.000 narių. 1944 m. įvykusiame seime prezidentas Bagočius pasakė: "Susivienijimas lietuvių Amerikoje yra mūsų 'Amerikos lietuvių respublika', kurioje turi sutilpti ir sutelpa lietuviai įvairių pažiūrų ir ideologijų".

Susivienijimas lietuvių Amerikoje žydėjimo metų susilaukė, kai 1956 m. šiai organizacijai pradėjo vadovauti Povilas Dargis, prezidento pareigose tebesąs 30 metų. Jo vadovaujama organizacija sulaukė šimtmetinės sukakties. P. Dargis lietuviškuose dirvonuose dirba visur, kur mato, kad yra reikalingas. Visur jį lydi gili tėvynės meilė, tolerancija, kitų nuomonių gerbimas, idealizmas, pasiaukojimas, darbštumas ir didelis pareigingumas. Jis buvo Lietuvių kambario Pitsburgo universitete komiteto pirmininkas, ilgametis ALTos vicepirmininkas, Amerikos lietuvių tautinės sandaros pirmininkas, Tėvynės mylėtojų draugijos vicepirmininkas, 53-sius metus vadovauja Pitsburgo radijo valandėlei. Jis buvo lietuvių demokratų nacionalinis pirmininkas, buvo pakviestas į Warman-Power Commission patarėju, koordinavo tautinių mažumų radijo programas. Jo vadovaujama lietuvių radijo programa laimėjo kun. dr. J. Prunskio premiją, skirtą lietuviškoms radijo valandėlėms. už jo visuomeninę bei politinę veiklą, atliktus darbus lietuvių tautai ir Lietuvai, vertindami, kaip radijo žurnalistą ir laikraštininką, Lietuvių žurnalistų sąjunga išrinko jį garbės nariu.

Nauja garbės narė

Susivienijimo lietuvių Amerikoje garbės nariais yra dr. Jonas Šliūpas, dr. Jonas Basanavičius, diplomatas Bronius Balutis. Čikagoje gyvena du garbės nariai: diplomatas Antanas Kalvaitis ir žymus senosios lietuvių kartos veikėjas Kazimieras Mačiukas. 1983 m. įvykusiame 61-me seime garbės nare buvo išrinkta žymi SLA ir kitų organizacijų veikėja — kanadietė Ona Indrelienė.

Kai susipažinau su ja, man ją pristatė sakydami: "Tai mūsų antroji rašytoja Žemaitė". Ji skubiai pataisė, su šypsena sakydama, kad yra aukštaitė bet ne žemaitė, kilusi nuo Kupiškio. Ji žavi savo kuklumu. Bendraudamas SLA seimo sekretoriate, pastebėjau jos pareigingumą, kruopštumą. "Tai mūsų visuomeninio gyvenimo darbo pelė", — pasakė viena kanadietė. "Tai mūsų auksinės širdies motina", — paryškino kita, jos nuoširdžią artimo meilę. Ji parūpino labai daug afidavitų, norintiems atvykti į Kanadą, o atvykusius globojo, visokeriopai padėjo įsikurti, susirasti darbą. Atrodė, lyg ji gyventų kitų rūpesčiais, vargais.

O. Indrelienė į Kanadą atvyko 1929 m., apsigyveno Toronto mieste ir visa savo jaunystės energija įsijungė į visuomeninį lietuvių gyvenimą, skleisdama tėvynės meilės spindulius. Netrukus jos veiklos ir sumanumo pastangomis buvo įsteigta moterų organizacija "Dainava", aktyviai veikė Kanados lietuvių centre, būdama ilgametė tarybos narė. Po to ji suorganizavo Susivienijimo lietuvių Amerikoje 236-tą kuopą, pasiimdama sunkias ir atsakingas finansų sekretorės pareigas. Prieš porą metų džiaugsmingai ją sveikinome 50 metų sukakties proga, įsijungus į SLA veiklą. Reikšmingas jos nuopelnas — įsteigimas Toronto mieste lietuvių kalbos mokyklėlės, kurioje ji mokytojavo be jokio atlyginimo. Ji taip pat bendradarbiavo spaudoje, daugiausia rašydama "Tėvynei", "Nepriklausomai Lietuvai" ir kitai spaudai. Paskutiniuose keliuose SLA seimuose ji buvo sekretorė, kruopščiai paruošė protokolus. Susivienijimas lietuvių Amerikoje 61-me seime, įvertindamas jos didelius nuopelnus lietuvybei, išrinko garbės nare.

Šios lietuvių organizacijos šimtmečio minėjimas ir seimas įvyks birželio 30 — liepos 3 d.d. Čikagoje, "Essex" viešbutyje. Seimo atidaryme dalyvaus JAV vyriausybės ir lietuvių organizacijų atstovai.

• Supažindinkite savo draugus su "TĖVIŠKĖS ŽIBURIAIS" - atsiųskite dar jų neskaitančių adresus. Jie gaus keletą numerių nemokamai.

The Marlatt
The J. B. MARLATT Funeral Home, Ltd.
615 Main Street East (East of Sanford)
laidotuvių namai ir koplyčia
Telefonas: 528-6303
HAMILTON, Ontario

Premijos lietuvių kultūros žymūnams

Iškilmė Bostone, kur buvo įteiktos premijos Broniui Kvikliui, Romui Viesului, Broniui Budriūnui, Čikagos lietuvių operai

INGRIDA BUBLIENĖ, JAV Lietuvių Bendruomenės kultūros tarybos pirmininkė, skaito premijų įteikimo aktą Bostone surengtoje iškilmėje 1986 m. gegužės 17 d. **Nuotr. V. Maželio**

ELENA VASYLIŪNIENĖ

Bostone toji šventė įvyko gegužės 17 d., 7 v.v., Lietuvių Amerikos piliečių klubo salėje. Didžiausiam nustebimui toji šventė sutraukė perpildytą salę dalyvių. Tai retas įvykis mūsų dienomis.

Šventės globėjais buvo JAV LB Bostono apygardos valdyba ir JAV LB Bostono apylinkės valdyba. Šventę pradėjo LB Bostono apygardos pirm. Česlovas Mickūnas. Susirinkusius pasveikino JAV LB kultūros tarybos pirm. Ingrida Bublienė. Ji kalbėjo trumpai, logiškai, esmingai ir turiningai. Bravo! Jautėsi moters emancipatijos žymė kultūrinėje srityje — ńekartoti tuščių žodžių.

JAV LB krašto valdybos vicepirm. Vytautas Volertas, rašytojas, mokslininkas, visuomenininkas įteikė LB mokslinės lituanistinės literatūros premiją **Broniui Kvikliui.** Pastarasis yra gimęs Lietuvoje, ten gavęs universiteto diplomą, žurnalistas, archyvaras, gyvenantis Čikagoje. Jis gavo premiją už lituanistinio humanitarinio turinio knygą: Lietuvos bažnyčių serijos "Vilniaus arkivyskupija". Premijos mecenatas — JAV LB krašto valdyba.

Laureatas Bronius Kviklys savo kalboje pasakojo apie varganas sąlygas knygą rašant — stoką moralinės ir medžiaginės paramos. Esą jam nepadėjo jokia organizacija, nors kreipėsi į daugelį jų. Pagelbėjo daugiausia neturtingi žmonės ir pora jo draugų, ir dabar LB. Jausdamas pareigą, laureatas nusprendė dalį savo piniginės premijos atiduoti savo dviem draugam — padėjėjam. Vienas jų buvo dr. Jurgis Gimbutas. Laureatas ištiesė ranką su voku, kuriame buvo 500 dolerių, ir padavė dr. Gimbutui.

Pastarasis, paėmęs voką, nė žodžio neprataręs, greitu judesiu voką grąžino laureatui. Tame moste buvo daug išraiškos — pajutau asmens norą padėti be mokesčio su tikra lietuviško nuoširdumo dvasia.

Premijos vertintojų komisiją sudarė dr. Augustinas Idzelis, dr. R. Šliažas, dr. Danguolė Tamulionytė, dr. Br. Kazėnas, rašytojas Algis Rukšėnas. Premijos mecenatas — JAV LB krašto valdyba.

Dailės premija buvo paskirta grafikui **Romui Viesului.** Tai įdomi asmenybė. Gimęs Latvijoje, studijavęs teisę Latvijoje ir Lietuvoje, vaidybą — Lietuvoje, vaidinęs tremtyje, 1947 m. įstojo į meno mokyklą Freiburge, paskui Paryžiuje, tęsė studijas gavęs Gugenheimo stipendiją Amerikoje, dirbęs įvairiose vietose, apvažinėjęs platųjį pasaulį, dėstęs Amerikoje meną, dabar gyvenąs Romoje. Jis negalėjo atvykti pats premijos pasiimti — jam atstovavo dail. V. Ignas. Dailės premija paskirta už Viesulo įnašą į lietuvių kultūrą ir jos iškėlimą tarptautinėje plotmėje. Vertintojų komisija: dailininkai — P. Lapė, V. Vizgirda, K. Varnelis. Premijos mecenatas — Lietuvių fondas.

Muzikos premija buvo paskirta kompozitoriui ir dirigentui **Broniui Budriūnui.** Jis yra gimęs Lietuvoje, studijavęs kompoziciją, dirigavimą ir vargonus Kauno konservatorijoje 13 metų. Buvo įvairių gimnazijų chorų dirigentu, Vilniaus filharmonijos dirigentu, Vilniaus operos chormeisteriu. Amerikon atvykęs ilgus metus dirbo Los Angeles Šv. Kazimiero parapijoje kaip choro dirigentas ir vargonininkas. Yra sukūręs vokalinių ir instrumentinių veikalų, operetę ir daugelį dainų. Jis išlaikė romantinę muziką ir nenuėjo disonansų keliu. Muzikos premija Budriūnui paskirta už ilgą muzikinę ir visuomeninę veiklą, kuri neatskiriamai susijusi su mūsų kultūros istorija. Vertintojų komisija: muzikai — Rita Kliorienė, Dalia Viskontienė, Viktoras Ralys, Juozas Kreivėnas, Kazimieras Skaisgiris. Premijos mecenatas — Lietuvių fondas.

Teatro premija paskirta **Čikagos lietuvių operai,** kuri išaugo iš 1949 m. Vlado Baltrušaičio sudaryto vyrų choro. Vl. Baltrušaitis buvo valstybinės Kauno operos solistas ir chorų dirigentas. Jo choras 1957 m. pastatė operą "Rigoletto", kuri davė pradžią jau 30 metų egzistuojančiai Čikagos lietuvių operai. Didžiausias operos nuopelnas, kad ji pastatė kelias mūsų lietuvių, gyvenančių už okupuotos tėvynės ribų, sukurtas operas. Premijos mecenatas — Lietuvių fondas.

Premijų įteikimo iškilmė įnešė į mūsų Bostoną naujos dvasios, primindama, kad mes, lietuviai, mokame organizuotis ir savo kūrėjus pagerbti, nors ne visuomet.

Klausytojai ir žiūrovai buvo pavaišinti skania vakariene, kurioje elegantiškai patarnavo skautai. Po akademinės dalies susirinkusieji pasijuto laisviau ir buvo pasiruošę koncertinei programai.

Kai scenoje pasirodo jaunimas, salėje pajuntama kažkokios gerosios laumės užburtoji nuotaika, ypač kada salėje sėdi žiūrovai savo amžiumi besiritą į šeštąjį ar septintąjį kryželį. Malonu scenoje pamatyti savo praėjusią jaunystę, prabėgusią, praskridusią, gal bent svajonėje pasiekiamą. Kai jaunimas scenoje uždainuoja, širdis tirpsta, o jeigu lengvesnio žanro dainelė, tai darosi saldu . . . Stebėjau klausytojų veidus ir mačiau daugumos susižavėjimą, atgijimą, šypseną. Tik keli veidai buvo susiraukę, lyg klausdami, ką jūs mums duodate šiandieną. Scenoje matėme devynis jaunuolius, gražius, pilnus energijos. Jų vieneto vardas — "Uždainuokim", dirigentas — Algirdas Bielskus, buvęs Čiurlionio ansamblio dalyvis daugelį metų. Sprendžiant iš programos, buvo daug Mikulskio harmonizuotų ir originalių dainų. Šis jaunimo sambūrys gali būti laikomas Čiurlionio ansamblio atžala, išaugusia Amerikoje.

Šalia jų buvo dvi kanklininkės solistės — Mirga Bankaitytė ir Elena Muliolytė, solistė Rasa Bobelytė, akompaniatorė Danutė Liaubienė, chormeisteris — Marius Tatarūnas, vieneto administratorius — Paulius Nasvytis, muzikinė patarėja — Rita Kliorienė. Šis vienetas yra kilęs iš vokalinio skautų vieneto, kuris susidarė 1980 m.

Dirigentas Bielskus gražiai išmokė šį jaunimą dainuoti — jie nerėkia iš diafragmos, balsai apvaldyti. Solistė Rasa Bobelytė yra puiki savo rūšies estrados dainininkė, turinti gerą tareną. Atlikėjai buvo apdovanoti gėlėmis, padėkomis ir ilgais plojimais. Sėkmės jiems ir JAV KB kultūros tarybai bei jos pirmininkei Ingridai Bublienei už gražų renginį, kuris ilgai pasiliks mūsų atmintyje.

BRONIUS KVIKLYS, gavęs $3000 premiją iš JAV Lietuvių Bendruomenės kultūros tarybos (mecenatas — JAB LB krašto valdyba) už serijinio veikalo "Lietuvos bažnyčios" tomą "Vilniaus arkivyskupija" **Nuotr. V. Maželio**

Devenių kultūros fondo leidiniai

1. ***Jūratė Statkutė de Rosales, BALTŲ KALBOS BRUOŽAI IBERŲ PUSIASALYJE,*** $15.00, JAV
2. ***Motiejus Karaša, GYVENIMO SŪKURIUOSE,*** $15.00, JAV
3. ***Jokūbas Dagys, SCULPTURES*** (meno albumas), $35.00, JAV
4. ***J. Andrius, LIETUVOS ŽEMĖLAPIS,*** $6.65, JAV

Užsakymus siųsti: Devenių kultūrinis fondas, P.O. Box 10782, St. Petersburg, FL 33733, USA.

Mokytojų suvažiavimas Toronte

ŽIVILĖ JŪRAITĖ-ŠELMIENĖ

Š. m. birželio 7 d. Toronto Lietuvių namuose įvyko lituanistinių mokyklų mokytojų bei švietimo darbuotojų suvažiavimas. Dalyvavo apie 30 mokytojų iš Toronto, Montrealio ir Hamiltono. KLB švietimo komisijos pirm. V. Bireta, pradėjęs suvažiavimą, invokacijai pakvietė kun. K. Kaknevičių.

Laima Beržinytė, atvykusi iš Montrealio, skaitė paskaitą "Svetimos kalbos dėstymas". Ji sakėsi naudojanti tą patį metodą mokydama kanadiečius prancūzų kalbos ir lietuvius šeštadieninėje mokykloje. Ji pateikė pavyzdinę pamoką tema "Namas", pritaikytą pradiniams skyriams. Jos metodas tinka vaikams, kurių tėvai nekalba lietuviškai ir tikisi, kad mokykla padarys stebuklą — išmokys jų vaiką lietuvių kalbos per 3 val. savaitėje. Esą vaikui, pripratusiam prie televizijos, reikia vaizdų ir kalbos mokyme. Ji patarė naudotis "kartūnų" piešiniais gramatikos ir kitose pamokose.

L. Beržinytė taipgi patarė kreipti dėmesį į vaiko subrendimo tarpsnį. Vaikui neįmanomas ilgas bei ramus sėdėjimas. Pradinės mokyklos skyriuose esą reikia duoti progą mokiniams pajudėti. Pvz. galima atsinešti klasėn kokį nors įdomų žaislą arba iškamšą gyvuliuko, kurią vaikai galėtų ne tik matyti, bet ir paliesti.

Tokiu būdu mokiniai išmoksta naujos kalbos žaisdami, piešdami. Mokykla pasidaro maloni.

Mokytoja Liana Vaidilienė, dirbanti Toronto Maironio mokykloje, kalbėjo tema "Lietuvių kalbos dėstymas jos nesuprantantiems ir nemokantiems". Ji dirba jaunesniųjų, nemokančių lietuviškai grupėje.

Jos paskaita papildė pirmosios prelegentės sudarytą vaizdą: "Prisitaikykime šių laikų galvosenai ir sąlygoms! Įveskime į pamoką galvosūkių sprendimą ir lietuviškų žodžių 'bingo' lošimą, kad nejučiomis praturtintume vaikų žodyną. Su pagalba veltinio lentelės, magneto — atminties ir 'suk ratą' žaidimo sudominsime klasę. Išnaudokime vaikuose prigimtą rungtyniavimo jausmą kaip kalbos mokymo priemonę."

Priešpiet dar buvo svarstomos naujai įgytos žinios bei auklėjimo reikalai.

Per pietus V. Bireta apžvelgė Kanados lituanistinių mokyklų duomenis. Turime iš viso 363 mokinius. Iš jų 63 dalyvavo šių metų KLB švietimo komisijos paskelbtame šeimos užrašų konkurse, pritaikytame mokiniams nuo II iki XIII skyriaus. Buvo išmokėti 1464 doleriai premijuotiems darbams.

Organizuojamas v i d u r i n į mokslą baigusių mokinių išsiuntimas į dviejų savaičių lituanistinį seminarą, rengiamą Ryšių centro JAV-se. Kandidatai turi mokėti lietuviškai skaityti, rašyti ir kalbėti. Suinteresuoti prašomi kreiptis į KLB švietimo komisijos pirm. V. Biretą.

Po pietų KLB švietimo komisijos sekretorė Laima Underienė supažindino su paskaitininke iš Bostono — Zita Krukoniene. Ji kalbėjo apie lietuvių literatūros dėstymą vyresniuose skyriuose. Pabrėžė svarbą skaitymo nagrinėjamų veikalų, nes be to neįmanomos diskusijos. Naudojimas klasėje straipsnių apie nagrinėjamus rašytojus pagyvina pamoką, daro ją įdomesnę ir pagilina mokinių supratimą apie rašytoją. Išaugusiems angliškoj aplinkoj sunkiau yra suprasti lietuvių literatūrą. Dėl to reikia lyginti su angliškąja literatūra, rasti panašumus ir skirtumus. Nagrinėti lietuvių literatūrą kaip dalį pasaulinės literatūros, nes ji yra nemažiau svarbi už kitų tautų literatūras. Anot paskaitininkės: "Nėra pasaulyje prastos literatūros, yra tik prastų žmonių, kurie nesugeba jos suprasti".

Toronto Maironio mokyklos vedėja Giedra Paulionienė ir mokytoja Laima Underienė pateikė jau paruoštą pradinių skyrių programą ir pareiškė, kad planuojama ir nauja vyresniųjų skyrių programa.

Aptarus keletą klausimų bei sumanymų, nutarta sekančių metų suvažiavimą surengti ankstyvą pavasarį.

Tikinčiųjų likimas Gudijoje

(Atkelta iš 3-čio psl.)

viškas, ši parapija buvo gudiška. Lenkų policijai kun. Godlevskį suėmus, į jo vietą buvo paskirtas lenkas kunigas. Kai pastarasis ėmė sakyti pamokslus lenkiškai, jo parapijiečiai prašė, kad pamokslai būtų sakomi jų gimtąja kalba. Klebonas sutiko, bet pamokslus sakė taip darkyta gudų kalba, kad visa parapija juokėsi. Neiškentę šios pajuokos, parapijiečiai pasakė klebonui, kad geriau tegu jis sako pamokslus lenkiškai. Klebonas, aišku, sutiko, bet pareikalavo paduoti prašymą raštu. Gavęs tokį raštą, šis klebonas visiems skelbė, kad jo prapijiečiai nori lenkiškų pamokslų.

Ypač bukaprotiškai lenkų administracija elgėsi su kitų tikybų bendrijomis, ypač ortodoksais. Naugarduke buvo uždaryta cerkvė dėl tikinčiųjų "stokos". Molodečno cerkvė buvo tariamai "chuliganų" sudeginta. Lenkų kariuomenė, kaip sako lenkų rašytoja B. Toporska ir patvirtina žurnalistas Cat-Mackievič, sudegino per 100 kaimo cerkvių. Kai baptistai arba sekmininkai (juos įsteigė iš Amerikos parvykę gudai) norėdavo susirinkti maldai, tai kiekvieną kartą turėdavo gauti valdžios leidimą. Kadangi tarp lenkų dvasiškijos ir administracijos vyko glaudus bendradarbiavimas, buvo įtarinėjama, kad administracijos veiksmai buvo dvasiškių skatinami. Tai, aišku, simpatijų pastariesiems nekėlė.

Gudų tautinis ir religinis susipratimas yra silpnas. Dar lenkų laikais eiliniai žmonės nežinojo arba dėdavosi nežiną, kokios tautybės jie yra. Ortodoksų Bendrija Sov. Sąjungoje jau nuo 1927 m. yra valdžios pilnai kontroliuojama. Unitai Gudijoje yra visiškai išnaikinti, o katalikų likimas, atrodo, bus toks pats.

J.B.

Realus jaunimo žvilgsnis į veiklą

AURELIJA BALAŠAITIENĖ

Rūtos Girdauskaitės redaguojamas "Jaunimo žiburių" skyrius "Tėviškės žiburiuose" liečia lietuviško jaunimo gyvenimo aktualijas, bet yra vertas ir vyresniųjų dėmesio. Mes mėgstame skirstyti savąją visuomenę į grupes pagal amžių — senimą, vidurinę kartą, jaunimą, bet turime neužmiršti, kad esame viena šeima, kurią kaip tik sudaro visos kartos, nes be jų nėra šeimos. Jaunimo rūpesčiai turi būti visų kartų rūpesčiai, kaip ir šeimoje, o kartų spragai siaurinti yra gyvybiškai svarbu susipažinti su jaunimo galvosena, kritika ir idėjomis. Dažnai galima iš jų pasimokyti. Istorija aiškiai rodo, kad naujos idėjos atsiranda kaip tik pačioje jauniausioje kartoje, jieškančioje naujų kelių ir metodų idėjoms įgyvendinti ar net kurti naujoms.

Nuolat girdime nusiskundimus, kad jaunimą sunku privilioti prie visuomeninės veiklos, bet retai tepasigirsta patarimai, kaip jį sudominti, o dar rečiau girdisi pasiūlymai ištirti jų abejingumo priežastis. Vis dėlto ir mūsų jaunime glūdi lietuvybės išlaikymo rūpestis ir mūsų tautos bei valstybės likimas. Nepritapęs prie vyresnės kartos suformuotų veiklos būdų, jaunimas susiburia atskirai ir veikia nepriklausomai nuo mūsų didžiųjų organizacijų. Matome Baltiečių laisvės lygos jaunus lietuvius veikėjus, OSI įstaigos veikimo nagrinėtojus ir pačią jaunimo sąjungą.

Perskaičiusi R. G. pasirašytą straipsnį jaunimo kongreso klausimu, priėjau išvadą, kad tame straipsnyje slypi jaunimo nuotaikos, esamų veiklos metodų kritika ir konkretūs pageidavimai kongresų pobūdžiui keisti. Turiu prisipažinti, kad didžioji dauguma tame straipsnyje iškeltų minčių gali būti pritaikyta ir vyresniųjų veiklai. Turime sutikti su faktu, kad visi suvažiavimai, konferencijos ar kongresai jau turi nusistovėjusius, banalius ir nusibodusius rėmus, panašius į mūsų didžiųjų minėjimų šabloną: vėliavų pakėlimai, nuleidimai, paskaitos, paskaitos, paskaitos . . . Viskas baigiama "nutarimų puokštėmis", vaišėmis ir pokyliais. Neretai pasitaiko, kad baigiamajam posėdžiui dar neprasidėjus, rašomos rezoliucijos, o nuvargę nuo paskaitų ir svarstybų dalyviai jas vienbalsiai "priima". Tų nutrimų likimas graudus — paprastai juos sukrauna į archyvines bylas. Geriausiu pavyzdžiu pasitarnauja viena garsi konferencija Čikagoje, kurioje buvo daug kalbėta, nepaprastai daug analizuota, vėliau apgraibomis reziumuota, bet nepasiekta jokių rezultatų, kuriuos galėtų pajusti eilinis visuomenės narys.

Australijos jaunimas nėra pasyvus, bet, gyvendamas toli nuo Šiaurės Amerikos, turi savo veiklos metodus ir pageidavimus, reikalauja kitokio pobūdžio studijų dienų, į nutarimus ir balsavimus žiūri abejingai, jais nesidomi ir laiko visa tai nerealiu, nepatrauklių darbo metodu. Nesutikti su tuo negalima. Jei asmuo aukoja savo atsotogas ir lėšas, vykdamas į suvažiavimą ar kongresą, tikisi iš jo ką nors naudingo atsivežti į savo aplinką. Jis nori apčiuopiamų studijų dienų ar stovyklų rezultatų, kurie jį praturtintų, pamokytų ir jam duotų medžiagos tolimesniam veikimui bei mąstymui. Įdomus jaunimo pageidavimas arčiau pažinti mūsų tautosaką ir papročius, legendas ir dabartinės Lietuvos kūrybą. Kitaip sakant, jie pageidauja žinių, ne svarstybų, darbų, ne balsavimų.

Per ilgus visuomeninio gyvenimo metus balsavome už tūkstančius rezoliucijų, svarstėme mūsų tautinės gyvybės išlaikymo problemas, sprendėme, kas darytina mokyklose, bet . . . konkretumo retai tesusilaukėme. Daug energijos buvo eikvojama dalinantis darbais, sprendžiant tarpusavio nesutarimus, varžantis dėl pirmumo atstovaujant mūsų bylai. Bet laikas bėga. Lituanistinės mokyklos tęsia savo darbą atgyvenusiais, dabarties jaunimui nepritaikytais metodais. Minėjimai pasidarė banalūs, be jokio entuziazmo — atliekama tik pareiga ir atiduodama piniginė auka.

Minėtas R. G. straipsnis verčia susidomėti 1987 m. rengiamo jaunimo kongreso organizavimu ir jo programa. Abejonės nėra, kad iš jo galima bus pasimokyti ir pasisemti idėjų apkerpėjusiems mūsų veiklos metodams keisti. Jau neužtenka turėti gerus paskaitininkus ir intelektualias diskusijas. Laikas konkretizuoti mūsų suvažiavimus ir svarstybas, kad jie teiktų konkrečios naudos ne tik dalyviams, bet ir visai plačiai visuomenei. Tuo tarpu sekime organizuoto mūsų jaunimo veiklą ir semkimės iš jo idėjų, nes nusistovėjusi "šiaurės amerikietiška" forma yra pasenusi ir kelia nepasitenkinimą tiek jaunoje, tiek vyresnėje kartoje.

Kai susijungia du chorai, stipriai skamba lietuviška daina. Tai buvo 1986 m. kovo 16 d. Toronto Prisikėlimo parapijos metinėje šventėje, kurioje koncertinę programą atliko Ročesterio lietuvių choras ir torontiškė "Volungė". Nuotraukoje tik keletas veidų — atstovų. Iš kairės: Rita Radžiūnaitė, Nijolė Juozapavičiūtė, Laima Lelienė; antroje eilėje — Pranas Puidokas, Raimundas Kiršteinas, Eugenija Bulsienė Nuotr. St. Dabkaus

Išvietintų lietuvių keliai Kanadon

Pokalbis su dr. Milda Danyte, išleisdinusia veikalą apie pokario lietuvių imigraciją anglų kalba

— Kodėl ryžotės rašyti knygą "DP: Lithuanian Immigration to Canada after the Second World War"?

— Galėčiau sakyti, kad pradžia buvo mano vaikystėje, kai klausiausi tėvų ir giminių pasakojimų kas vyko karo metu, vėliau DP stovyklose ir pirmais metais Kanadoje. Mano šeimoje buvo juokaujama, kad aš atsimenu dalykus, kurie įvyko prieš mano gimimą (kartais ir man taip atrodo), nes aš tiek daug kartų esu peržiūrėjusi senas nuotraukas ir pergalvojusi tuos įvykius. Galima sakyti, man buvo visai natūralu rašyti šią istorinę knygą.

— Kaip ilgai rašėte tą knygą?

— Pradėjau medžiagą rinkti 1979 m. rudenį ir tada įteikiau prašymą federaciniam daugiakultūrių reikalų direktoriatui gauti finansinei paramai. Reikėjo rašyti daug raštų, sudaryti detalius planus, gauti rekomendacijas ir t.t. Truko beveik pusę metų, kol gavau pirmą paramos dalį. Žinoma, nedirbau tą visą laiką tik šiai knygai; vienerius metus rankraštis gulėjo pas leidėjus, nes jie tada neturėjo pinigų knygai išleisti. Iš viso medžiagos rinkimas, jos tvarkymas (pasikalbėjimų juostelėse klausymas, santraukos, vertimai) bei rankraščio rašymas truko apie penkerius metus.

— Ar numatėte, kad tai bus toks didelis darbas?

— Ne, jei būčiau žinojus, niekad nebūčiau drįsus pradėti. 1979 m. galvojau rašyti "oral history" (pasakotinę istoriją) pagal pačių lietuvių ateivių atsiminimus, bet kai sužinojau apie Kanados valdžios dokumentus, liečiančius DP imigrantus, nutariau rašyti gilesnę (moksliškesnę) istoriją, panaudodama ne tik lietuvių atsiminimus, bet ir Kanados valdžios planus, kaip atgabenti tą darbo jėgą į Kanadą, bei atitinkamą istorinę literatūrą.

— Kokie buvo tie valdžios dokumentai?

— Kasdieninė darbo ir imigracijos ministerijų korespondencija, protokolai, raštai tarp valdžios tarnautojų, svarstant kiek ir kokius imigrantus priimti iš DP stovyklų, instrukcijos komisijoms, kurios vyko į Vokietiją, tų komisijų pranešimai apie kandidatus, pranešimai iš darbovietų, kuriose tie imigrantai dirbo. Dokumentai prasideda maždaug karo gale ir baigiasi maždaug 1955 m.

— Ar yra daug tų bylų?

— Labai daug. Man reikėjo 6 mėnesius (pilno darbo laiko) sėdėti valstybiniuose archyvuose Otavoje, kol jas perskaičiau. Darbo ministerijos bylos jau buvo atviros istorikams, bet reikėjo gauti specialų imigracijos ministerijos leidimą peržiūrėti jų dokumentus. Aš buvau pirmoji ne valdžios tarnautoja, kuriai buvo leista tuos raštus peržiūrėti.

— Ar yra žinių apie lietuvius tose bylose?

— Lietuviai dažniausiai įeina į bendrą baltiečių grupę kartu su latviais ir estais. Kanados valdžios tarnautojai nelabai nusimanė apie Europos istoriją ir geografiją, dažnai maišė vienas tautybes su kitomis, nors jie buvo gavę nemažai statistinių žinių ir paaiškinimų iš UNRRA ir IRO įstaigų. Nors jie nelabai daug ką žinojo apie tuos žmones, bet buvo linkę imti pagal darbo sutartis lietuvius, latvius ir estus, negu kitus — ukrainiečius, žydus, lenkus ir t.t. Buvo manoma, kad baltiečiai bus geriausi darbininkai.

— Tai malonu girdėti. Bet kodėl?

— Keista, bet pagal darbo ministerijos bylas atrodo, kad palankumas iš dalies kilo dėl tikros padėties nesupratimo. Kanados valdžia jieškojo jaunų, stiprių vyrų ir moterų, linkusių atlikti tuos darbus, kuriuos patys kanadiečiai laikė per prastais — miškuose, kasyklose, siuvyklose, šeimose, ligoninėse, ūkiuose. Iš tų bylų atrodo, kanadiečių pareigūnai manė, kad lietuviai, latviai ir estai buvo mažamoksliai, neturi didelių ambicijų ir todėl liks visą gyvenimą sunkiausiuose ir mažiausiai atlyginamuose darbuose.

Kanada taip pat norėjo tokių žmonių, kurie greitai užmiršta savo kultūrą ir asimiliuojasi. Ukrainiečiai, žydai ir kai kurie kiti nelabai asimiliuojasi, o apie baltiečius mažai ką žinojo. Apie karo įvykius ir priežastis, kodėl žmonės bėgo iš gimtojo krašto ir dabar negrįžta į savo tėvynes, atrodo, Kanados valdininkai nieko nežinojo.

— Kai lietuviai pradėjo atvažiuoti, ar nebuvo aišku, kad jų tarpe nemažai yra išsimokslinusių ir net profesionalų?

— Tai gal ir yra įdomiausia knygos dalis, būtent, kaip lietuviai turėjo prisitaikyti prie Kanados sąlygų ir kaip darbo ministerijos tarnautojai, kurie dirbo su DP lietuviais, pamatė jų tikrą vertę ir pradėjo keisti savo nuomonę apie "idealų imigrantą". Buvo ir nesusipratimų: lietuviai kartais turėjo ginti savo teises Kanadoje, ir kai kur net streikavo. Bet greitai didelė dauguma lietuvių labai pagerino savo ekonominę padėtį ir taip savo pavyzdžiu padėjo atidaryti Kanados duris daug platesnei imigracijai.

— Grįžkime prie knygos paruošimo. Jūs kalbėjote su daugeliu lietuvių, rinkdama reikalingą medžiagą. Kaip darėte jų atranką?

— Aš jieškojau ne ypatingų, bet "tipiškų" lietuvių ateivių išgyvenimų, todėl reikėjo kalbėti su daugeliu žmonių ta pačia tema, vėliau atrinkau tik keletą būdingų pavyzdžių. Daugeliu atveju knygoje nėra nė vieno žodžio apklausinėtų asmenų atsiminimų, bet jų pasakojimai padėjo suformuoti bendrą grupės istoriją. Surinkta medžiaga bus labai naudinga kitom studijom. Mano knyga bando aprašyti grupės istoriją, o ne asmenų. Kai rašiau apie profesionalus, pvz. gydytojus ar menininkus, rašiau ne tiek apie paskirą žmogų, kiek apie tipiškus išgyvenimus ir sunkumus tai profesijai, kurie iliustruojami atskirų asmenų pasisakymais. Šiai studijai panaudojau 300 asmenų pasakojimus, bet ne visi buvo mano atlikti. Kai kurie buvo atlikti mano tėvo Juozo Danio. Apie 35 pasikalbėjimai buvo užrekorduoti Daugiakultūrės Ontario istorijos draugijos.

Suplanavusi knygos temas, jieškojau žmonių, kurie turėtų žinių iš tų sričių, bandžiau rasti skirtingus "tipiškus" asmenis — jaunesnius ir vyresnius, vyrus ir moteris, kurie turėjo profesijas Lietuvoje ir grįžo į jas Kanadoje, ir tuos, kurie turėjo pradėti viską iš naujo bei užmiršti senas ambicijas.

Pradėjau pasikalbėjimus su Montrealio lietuviais, nes tai buvo patogiausia, paskui važiavau per visą Kanadą, išskyrus Atlanto provincijas, kur mažai lietuvių yra įsikūrę. Aplankiau keletą kartų Torontą, Hamiltoną, Windsorą, Londoną, Otavą ir Sudburį Ontario provincijoje. 1980 m. vasaros metu važiavau į Vakarų Kanadą — Winnipegą, Kalgarį, Brooks ir Hope, Albertoje, Edmontoną, Vankuverį ir net Vankuverio salą.

Originaliniame knygos rankraštyje buvo 300 puslapių vien apie kolonijas ir lietuvių gyvenimą Kanadoje po 1955 m., bet reikėjo tai išleisti, nes leidėjai sutiko išleisti tik 300 puslapių knygą. Viską smarkiai trumpinant būtų išėjus tik enciklopedinė knyga.

— Ar visi lietuviai lengvai sutiko kalbėti su Jumis?

— Kai kurie atsiprašė, manydami, kad gali būti negera giminėms Lietuvoje. Kiti leido naudotis jų pasakojimais su sąlyga, kad nebūtų minima pavardė. Laimingai, didelė dauguma suprato, kaip svarbu mūsų istoriją surašyti dabar. Kas apie mus rašys, jei pirmiausiai mes patys nesurinksime ir nesurašysime pagrindinės istorinės medžiagos?

— Montrealyje, Toronte, Hamiltone turėjote nemažai pažįstamų, bet Vakaruose ar nebuvo sunku rasti tinkamų žmonių pasikalbėjimams?

— Čia daug padėjo mano tėvas, kaip ir kitais atvejais ruošiant knygą. Jis man davė sąrašą pavardžių kiekvienoje kolonijoje, dažniausiai Bendruomenės veikėjų, ir tiems žmonėms parašė iš anksto, kad jie bent kiek žinotų, kas aš esu ir koks tas mano projektas. Bet dažnai, atvažiavusi į kurį nors miestą — Windsorą, Kalgarį ar Winnipegą, nustodavau drąsos, beveik bijodavau skambinti nepažįstamiems. Ką gi jie žinojo apie mane, kai klausinėdavau apie jų sunkiausius gyvenimo momentus? Tik tiek, kad aš kalbu lietuviškai ir gal pažįstu jų pažįstamą. Be to, aš prašiau ne tik žinių, bet kartais ir vietos apsistoti, surasti kitus lietuvius pasikalbėjimams.

Winnipege Elena ir Vincas Januškos du kartus mane priėmė. V. Januška visur mane vežiojo. Nėra vietos visiems išvardinti, kurie mane maloniai priėmė. Kai kuriems dėkoju savo knygoje — p.p. Kenstavičiams, Hope, B.C., p.p. Krausams Kalgaryje, dr. ir poniai

(Nukelta į 9-tą psl.)

"Eglė žalčių karalienė" Hamiltone

Sėkmingas "Aukuro" pastatymas, talkinamas "Aitvaro" aktorių

KAZYS MILERIS

Hamiltono lietuvių teatro "Aukuro" 35 m. veiklos sukakties proga mums pažadėtą Kazio Inčiūros 3 v. inscenizuotą "Eglė žalčių karalienė" veikalą pagaliau birželio 7 d. pamatėme ir Hamiltono scenoje. Premjera įvyko 1986 m. balandžio 29 d. Toronte. Pasižiūrėti vaidinimo Hamiltone tą šeštadienį susirinko beveik pilna Westdale kolegijos auditorija susidomėjusių žiūrovų. Dėmesį pažadino plačiai išgarsintas veikalas ir net 25 artistai, kurių dauguma — mūsų jaunieji. Ir tikrai vaidinimas, kuris truko net tris valandas, atrodo, publikos neapvylė, nes visą laiką buvo įdėmiai sekamas ir visos besikeičiančios scenos bei paveikslai entuziastingais plojimais palydėti. Visiems tai buvo didelio dvasinio pakilimo vakaras.

Šiam vaidinimui buvo gana ilgai ruoštasi, o talkos aukuriečiai dar pasiprašė ir iš Toronto "Aitvaro". Tad veikalas buvo gana profesionaliai pateiktas žiūrovui. Pagrindinius vaidmenis atliko žymenimis apdovanoti Hamiltono ir Toronto veteranai aktoriai. Susidomėjimą didino įdomios dekoracijos, įvairi artistų apranga ir gerai L. Baziliausko panaudota apšvietimo technika. Prie veikalo pastatymo prisidėję visi buvo išvardyti gražiai atspausdintoje vakaro programoje. Ypač minėtinos sceninės dekoracijos dail. I. Raškevičienės, artistų apranga Aldonos Matulicz, grimas St. Ilgūno, šokėjų paruošimas Lialės Ranosz. Jie visi nepaprastai daug prisidėjo prie pasisekusio pastatymo.

Čia artistai, kaip ir visose pasakose, buvo karaliai, princesės, karališkųjų rūmų patarėjai ir paslaugūs tarnai. Jie iškilmingai kaklus ištiesę vaikščiojo po karališkus rūmus, vieni kitiems lankstėsi, šoko ir dainavo. Pasakoje vaizduojama gamtos ir žmogaus tapatybės simbolika, išlikusi dar iš senų laikų. Vaidinime iškyla lyg ir dviejų šeimų konfliktas. Viena šeima iš realiojo pasaulio, o kita iš fantastinio, kuri ir gyvena jūros dugne. Abiejose šeimose labai glaudus šeimyninis ryšys, kaip pajūrio žvejo trobelėje, taip ir karališkajame dvare. Pasakos siužetas mums visiems gerai žinomas ir skaitytas dar būnant pradinės mokyklos suole. Bet šią nemirtingą liaudies pasaką eiliuodamas poetas K. Inčiūra pridėjo ir naujų personažų. Čia jau buvo ir kažkokia Žilviną įsimylėjusi ir nenorinti jo paleisti vandenų valdovė Naktonė. Daug jos apviltos meilės ir pikto kerštо yra įtraukta į šį veikalą. Žalčių karalius Žilvinas čia turi ir savo patarėją Anginą, kuris vaidinime buvo gana ryškus ir įdomus personažas. Taip pat buvo daug visokių laumių ir raganų.

Gana išsamią recenziją Toronto premjeros ir aktorių įvertinimo "T. žiburiuose" parašė L. Nakrošienė. Šiame veikale pasirodo net 25 aktoriai, tad gal ir neįmanoma viename rašiny visų jų aprašyti. Nesiimu nė aš visų jų vardinti. Tik noriu atkreipti kiek dėmesio ten recenzijoj nepaminėtą svarbų Tėvūno vaidmenį atlikusį Kazimierą Bungardą. Jis ir čia, kaip ir visuose savo vaidmenyse, buvo tikrai spalvingas ir nepasikartojantis. Jis didelių dvasinių išteklių artistas, galintis lengvai suformuoti kiekvieną norimą personažą.

Tos šokančios, dainuojančios ir temperamentingos Naktonės vaidmeniui, kuri čia buvo lyg ir kokia Carmen, labai tiko Marija Kalvaitienė. Su savo vaidybiniu talentu ji galėtų būti profesionalė aktorė.

Burtininkės Pajūrio močiutės trumpame vaidmenyje pasirodė ir Aldona Dargytė-Byszkiewicz, parodydama, kaip profesionaliai tai galima padaryti. Yra įdomu scenoje sekti Stepą Ramanauską (Rūstys ir Geležius). Jis scenoje taip lengvai ir natūraliai jaučiasi, tą patį jausmą sukeldamas ir salėje sėdinčiam žiūrovui. Mes jį, kaip ramų ir išmintingą senį, prisimename iš Antano Škėmos pjesės.

Tą patį galima pasakyti ir apie Vytauto Štuikio (Anginas) vaidybą. Atskirai reiktų paploti Danutei Kekienei, kuri, sunegalavus vienai artistei, be repeticijų išėjusi į sceną, nuostabiai gerai atliko Gražnės vaidmenį.

Režisierei E. Dauguvietytei-Kudabienei vėl pavyko savo pastatymui sutelkti tokį didelį būrį jaunimo, kuris dabar taip sunkiai duodasi užtraukiamas ant scenos. Režisierė yra gera pedagogė, tam turinti profesinį įgudimą. Ji ir žino, kaip darbuotis su visokia žalia ir dar neapdirbta medžiaga. Labai greit jos dresūrą perėję jaunieji artistai pradeda laisvai vaikščioti po sceną ir kalbėti gražia lietuviška tarena. Bet iš tų jaunų buvo jau ir scenos veteranų, kaip Onutė Stanevičiūtė su savo broliuku Matu. Su šiuo vaidinimu iškilo jaunosios artistės — Irena Žukauskaitė, Lilija Liaukutė, Gvina Jasevičiūtė ir kt. Jei Toronte Edvardui Labuckui nelabai sekėsi, tai Hamiltono premjeroj jis savo Jovaido vaidmenį atliko jau su įtikinančiu artistiškumu. Linkėtina, kad su "Aukuru" pasiliktų ir kiti scenai sugebėjimų parodę jaunieji, kaip Algis Rudaitis, Tomas Kekys, Danielius Rukšėnas ir gerai lietuviškai kalbantys, scenos nesibijantys J. M. Gedrių ir J. Ad. Žukauskų vaikai.

Šio pastatymo pagrindiniuose vaidmenyse reiškėsi du aktoriai, kurių negalime čia priskirti nei prie jaunų, nei prie senų: tai Žilviną talentingai suvaidinęs Rimas Kuliavas ir gerą artistinę išraišką turinti Dalia Jonikaitė, vaidinusi ištekėjusią Eglę. Jie abu yra mūsų vidurinio amžiaus kartos atstovai, nuo kurių labai daug priklausys mūsų lietuviškojo teatro tęstinumas.

Vaidinime buvo ir meilės, ir kerštо, ir sąmokslo. Atrodė tokia linksma pasaka, o turėjo užsibaigti taip skausmingai žudynėmis. Eglės trys broliai, padarę suokalbį prieš savo nenorimą svainį, pajūry dalgiais sukapoja žalčių karalių Žilviną. Žiūrovas tokio tragiško ir liūdno galo tikriausiai nenorėjo. Jis norėjo leisti Eglei su savo vaikais sugrįžti į tą svajingą žalčių karalystę. Bet čia jau nebebūtų taip, kaip pasakoj.

"Aukuro" režisierė ir teatro vadovė E. Dauguvietytė-Kudabienė su šiuo pastatymu vėl įrodė, kad ir dabartinėmis sąlygomis, kuriomis dabar taip visi skundžiasi, dar yra galima paruošti gražų ir didingą scenos veikalą. "Aukuro" ugnį daugiau užkūrus, jo šviesa tuoj pat visų yra pastebima.

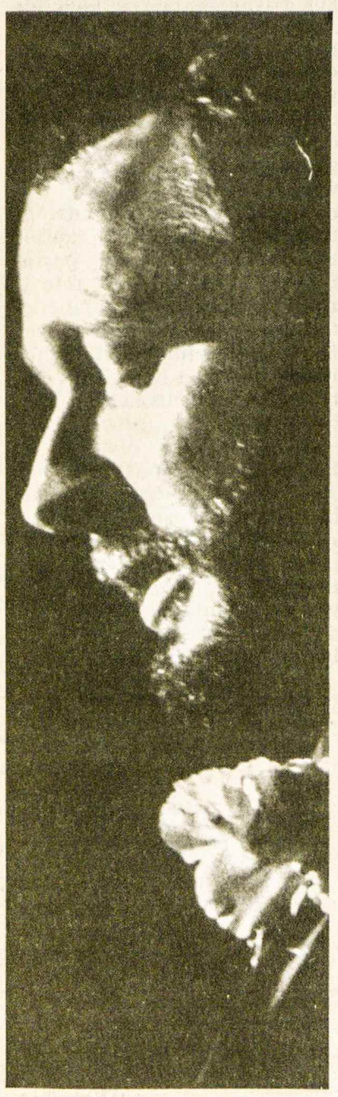

JAV Lietuvių Bendruomenės kultūros tarybos surengtoje premijų įteikimo iškilmėje Bostone programos pranešėjas aktorius ČIUBERKIS Nuotr. V. Maželio

KULTŪRINĖJE VEIKLOJE

Pianistė Dalia Sakaitė savo rečitalį Niujorko ir apylinkių lietuviams balandžio 27 d. surengė Bruklyne, Kultūros židinyje. Programon ji buvo įtraukusi dvi J. Haydno ir St. Vainiūno sonatas, dvi F. Liszto ir F. Šopeno balades, R. Schumanno "Simfoninius etiudus ir variacijas". D. Sakaitė yra jaunesniosios kartos atstovė, 1972-74 m. studijavusi Hamburgo konservatorijoje, V. Vokietijoje, magistrės laipsnį gavusi Manhatano muzikos mokykloje. Nuo 1976 m. yra koncertavusi septyniuose JAV miestuose. Dirba mokytoja Long Island Portledge muzikos mokyklos vaikų klasėse, turi privačią fortepijono studiją. Gimė Klivlande 1954 m. rugpjūčio 20 d., priklausė ateitininkams, šoko "Grandinėlėje".

Lietuviškoji Aušros Vartų parapija Niujorko Manhatane turi kultūros būrelį "Branduolys", kuris rūpinasi įvairiais renginiais. Balandžio 19 d. "Branduolys" Niujorko lietuvius pakvietė įdomion vakaronėn susipažinti su lietuviškos muzikos plokštelėmis bei įrašytų kūrinių atlikėjais. Paskaitą skaitė muz. Vytautas Strolia, ją iliustruodamas įvairiais kūriniais arba jų ištraukomis. Jis turi didelį lietuviškų plokštelių rinkinį, daug žinių apie kompozitorius ir jų kūrinių atlikėjus.

Dail. Antano Tamošaičio knygženklių parodą, skirtą jo amžiaus aštuoniasdešimtmečiui, Čikagoje surengė Lietuvių dailiojo meno institutas, M. K. Čiurlionio galerija ir Lietuvių tautodailės institutas. Parodai, vykusiai Jaunimo centro M. K. Čiurlionio galerijoje, buvo pasirinkti du savaitgaliai — gegužės 16-18 ir gegužės 23-25 d. d. Apie sukaktuvininką ir jo kūrybą parodos atidaryme kalbėjo dail. Petras Aleksa. Parodai dail. A. Tamošaitis iš savo sodybos Ontario provincijoje prie Kingstono buvo atvežęs 66 knygženklius, sukurtus įvairių profesijų žmonėms. Tas jų profesijas jis alegoriškai susieja su joms būdingais įvaizdžiais, įjungdamas tautinių elementų, liaudies meno motyvų. Knygženklius puošia Rūpintojėliai, žirgeliai, žvaigždutės. Vyrauja dvi spalvos — juoda ir balta, tačiau taškeliais, brūkšneliais bandoma įvesti ir pilka spalva. Parodos proga atvykęs Čikagon, dail. A. Tamošaitis gegužės 17 d. Lietuvių tautodailės instituto Čikagos skyriaus audimo studijoje skaitė paskaitą "Lietuvių tautiniai drabužiai ir jų pažinimo būdai".

Poezijos dienas Čikagoje, mažojoje Jaunimo centro salėje, gegužės 23-24 d. d. surengė JC moterų klubas, vadovaujamas S. Endrijonienės. Programą paruošė ir jai vadovavo Kazys Bradūnas. Pirmoji diena buvo skirta poetei ir aktorei Birutei Pūkelevičiūtei, antroji diena — poetui ir vertėjui Tomui Venclovai. Įvadinį žodį rengėjų vardu tarė Salomėja Endrijonienė, pranešdama, kad XIII-ja poezijos šventė iki rudens užbaigiamas kultūrinių renginių sezonas Jaunimo centre. B. Pūkelevičiūtei, skaičiusiai savo ir kitų poeziją, specialiai paruošta Dariaus Polikaičio dviejų mušamųjų instrumentų ir kanklių palyda talkino Darius, Audrius ir Rima Polikaičiai. Poezijos rečitalį B. Pūkelevičiūtė pradėjo ištrauka iš Vinco Mykolaičio-Putino "Vergo", Bernardo Brazdžionio "Fuga Florencijos San Croce", Lietuvai skirtais Antano Miškinio posmais, Kazio Bradūno "Vitražu", Vlado Šlaito "Srove", Oskaro Milašiaus "Miguel Manara". Antrąją rečitalio dalį B. Pūkelevičiūtė skyrė savo kūriniams — ištraukoms iš "Aukso žąsies" ir "Metūgių", su kanklininkės R. Polikaitytės palyda graudžiai nuskambėjusiai "Raudai". Savo pasirodyme gegužės 24 d. Tomas Venclova skaitė įdomią paskaitą "Dabarties lietuvių poezija pasaulinės poezijos kontekste". Jis teisingai pastebėjo, kad tarptautinėn plotmėn prasimušė tik Kristijonas Donelaitis ir Antanas Baranauskas. Tėvynėj likusių poetų eilėse jaučiamas savito lietuviškumo ilgesys, bet nėra ryškaus pasisakymo prieš totalistinę prievartą, atnešusio pasaulinį garsą Česlovui Miloszui ir Josifui Brodskiui. Po paskaitos T. Venclova skaitė Bernardo Brazdžionio, Algimanto Mackaus, Henriko Radausko ir savo eilėraščius, pridėdamas pavyzdžių iš disidentės lenkų kūrybos. Padėkos žodį poezijos dienų dalyviams ir rengėjoms tarė šio tradicinio renginio iniciatorius ir vadovas K. Bradūnas.

Popietę "Padainuokim, sveteliai" surengė Akmenės rajono kraštotyrininkai ir kultūros įstaigų darbuotojai. Programą atliko senosios Gudų ir Svirkaičių kaimo dainininkės. Popietę papildė geriausių Akmenės rajono kraštotyros darbų paroda.

Satyrikė Vytautė Žilinskaitė plataus pripažinimo yra susilaukusi savo feljetonų ir satyrų knygomis, dukart laimėjusi respublikines literatūros premijas. Ji betgi yra labai reta viešnia literatūros vakaruose, bendradarbiavimui su skaitytojais patikėjusi savo knygas. Vilniečiai susilaukė malonios staigmenos, kai jiems susitikimą su V. Žilinskaite neseniai surengė Vilniaus miesto knygos bičiulių draugija. Satyrikės ir humoristės kūrybą apžvelgė literatūros kritikas S. Lipskis. Keletą V. Žilinskaitės kūrinių skaitė aktorė A. Mackevičiūtė. Pati rašytoja kalbėjo apie humorą literatūroje, išdėstė savo požiūrį į kūrybą, atsakinėjo į vakaro dalyvių klausimus.

Muzikinio Kauno teatro sol. Aldona Mikšytė-Kunčienė, sopranas, sidabrinę sceninės veiklos sukaktį paminėjo koncertu Lietuvos meno darbuotojų rūmuose. Muzikinio teatro rež. G. Žilys koncerto dalyvius supažindino su jos kūrybiniu keliu. Sol. A. Mikšytė atlieka Margaritos vaidmenį Ch. Gounod "Fauste", Džildos — G. Verdžio operoje "Rigoletto", pagrindinius soprano vaidmenis — J. Strausso "Šikšnosparnyje", "Čigonų barone" bei kitų kompozitorių operetėse. Veiklos sukakčiai skirtame koncerte sol. A. Mikšytė padainavo J. Tallat-Kelpšos, A. Kačanausko, A. Belazaro, V. Švedo, S. Rachmaninovo dainų, ištraukų iš operų ir operečių. Akompanavo pianistė V. Katkevičiūtė.

Tradicinis "Poezijos pavasaris" šiemet jau dvidešimt antrą kartą buvo surengtas gegužės 22-25 d.d. Šventės renginiai pradėti Vilniuje prie Salomėjos Nėries paminklo ir kai kuriose įmonėse. Iš Vilniaus buvo persikelta Kaunan prie S. Nėries kapo Istorinio muziejaus sodelyje. Literatūrinės popietės įvyko Kauno radijo ir "Sanito" gamyklose, Lietuvos veterinarijos akademijoje, memorialinėje Balio Sruogos sodyboje. "Poezijos pavasario" aukuras uždegtas Palemone, Lakštingalų slėnyje. Kauno miesto vykdomojo komiteto prizas ir ąžuolų lapų vainikas šiemet teko poetei Aldonai Puišytei už poemų knygą "Įvardijimai ir sąskambiai". Vilkaviškio rajono S. Nėries kolchozo premiją už naujausius eilėraščius kaimo tema laimėjo S. Ligutaitė-Bucevičienė ir M. Karčiauskas. Kauno dirbtinio pluošto gamykla specialų prizą įteikė šventėje debiutuojančiam poetui R. Jonučiui. Koncertinę programą atliko Kauno choras, dramos teatro aktoriai, folklorinis Lietuvos veterinarijos akademijos ansamblis. Poetų grupės lankėsi Molėtų, Šakių, Radviliškio rajonuose, Elektrėnuose, Vievyje, Trakuose. Baigminis šventės vakaras gegužės 25 d. buvo surengtas Vilniaus universiteto Sarbievijaus kiemelyje, kur buvo paskelbti paskutinieji apdovanojimai. Geriausio skaitovo prizas teko aktoriui V. Bagdonui. Prizais apdovanoti ir poezijos vertėjai: latvė poetė D. Avuotinia — už lietuvių poezijos vertimus latvių kalbon, M. Martinaitis — už kitų tautų poeziją, išverstą lietuvių kalbon. Užbaigos programoje dalyvavo skaitovas J. Šalkauskas ir Vilniaus universiteto kamerinės muzikos ansamblis.

Kamerinis Lietuvos orkestras, vadovaujamas Sauliaus Sondeckio, grįžo iš ilgų gastrolių V. Vokietijoje, Austrijoje, Vengrijoje ir Prancūzijoje. Gastrolės buvo pradėtos š. m. vasario 12 d. V. Vokietijoje, baigtos kovo 28 d. Prancūzijoje. Ilgoje išvykoje surengta 20 labai sėkmingų koncertų tokiuose muzikos centruose, kaip Miunchenas, Frankfurtas, Bayreuthas, Štutgartas, Viena, Gracas, Zalcburgas, Budapeštas, Lijonas, Bordo (Bordeaux). Išvykos programon buvo įjungti W. A. Mozarto, J. Haydno, G. Rossinio, P. Čaikovskio, D. Šostakovičiaus, maskviečio A. Šnitkės bei kitų kompozitorių kūriniai. Lietuviams atstovavo M. K. Čiurlionio "Bėkit, bareliai", "Penki preliudai", F. Bajoro "Tokata". Vengrijoje orkestras įsijungė į "Budapešto pavasario" festivalį, Prancūzijos Lijone — į koncertų ciklą "Didieji interpretatoriai". **V. Kst.**

Prisikėlimo Parapijos Kredito Kooperatyvas

999 College St., Toronto, Ont. M6H 1A8 • Telefonai: 532-3400 • 532-3414

AKTYVAI virš 30 milijonų dolerių

KASOS VALANDOS:

Pirmadieniais	10-3
Antradieniais	10-3
Trečiadieniais	10-3
Ketvirtadieniais	10-8
Penktadieniais	10-8
Šeštadieniais	9-1
Sekmadieniais	9-12.30

MOKA UŽ:	
90 dienų termin. indėlius	7 1/2%
180-185 d. termin. ind.	7 1/2%
term. indėlius 1 metų	7 3/4%
term. indėlius 2 metų	7 3/4%
term. indėlius 3 metų	7 3/4%
pensijų s-tą	9 %
spec. taup. s-tą	7 1/2%
taupomąją s-tą	7 %
kasd. taupymo s-tą	6 1/2%
depozitų-čekių s-tą	6 %
DUODA PASKOLAS:	
asmenines nuo	11 %
mortgičius nuo	9 3/4% – 12 %

ANAPILYJE skyrius veikia sekmad. 9.30 v.r. — 1 v.p.p.

Duodame asm. paskolas iki $50,000 ir mortgičius iki $100,000 (75% įkainoto turto vertės). Draudžiame narių gyvybes pagal santaupų dydį iki $2,000 ir asm. paskolas iki $10,000. Parduodame pinigines perlaidas (money orders) ir kelionės čekius (traveler's cheques). Neimame mokesčio už išrašytus čekius bei apmokamas įvairias sąskaitas. MŪSŲ TIKSLAS — NE PELNAS, BET SĄŽININGAS PATARNAVIMAS

STEPHAN'S FURS
406 Roncesvalles Ave.
Telefonas 536-5936 ir
Telefonas 762-7775
2239 Bloor Street West.
Parduodami kailiniai apsiaustai ir įvairaus kailio kepurės.
Priimami užsakymai. Daromi pataisymai bei persiuvimai.

Vaidotas (Vay) Jonynas
Telefonas (416) 864-2734
pataria ir padeda investacijose nuo aukso iki valstybinių lakštų. Jo atstovaujama firma aptarnauja investuotojus nuo 1923 metų.
MOSS, LAWSON & CO. LIMITED
48 Yonge St., Toronto, Ont. M5E 1G7

LIETUVIO SAVININKO VAISTINĖ
MARGIS DRUG STORE
JOHN V. MARGIS, Phm. B.
408 Roncesvalles Ave. Tel. 535-1944
PRIIMA "ONTARIO DRUG BENEFIT" RECEPTUS.
PENSININKAMS 15% NUOLAIDA NUO VISKO (IŠSKYRUS CIGARETES)
NEMOKAMAS PRISTATYMAS Į NAMUS
MARGIS DRUG STORE TURI "LOTTARIO" LOTERIJOS SKAITYTUVĄ (KOMPIUTERĮ)

"TYPE MASTER GRAPHICS"
3425 Dundas Street West, Toronto, Ont. M6S 2S4
Telefonas: (416) 769-5411
* Raidžių rinkimo bendrovė.
* Renka tekstus lietuvių, prancūzų ir anglų kalbomis.
Skambinkite **Linai Kuliavienei** arba **Vidai Šiaučiulienei**

PASIRINKITE SAU NAMĄ -
su
* patyrusiu atstovu
* sąžiningu patarnavimu
* asmeniniu patarimu

ANTANAS GENYS
an independent member broker
RE/MAX professionals inc. Realtor
1 east mall crescent, etobicoke, ontario M9B 6G8
239-3991
res: 231-2839

"Bache Securities" registruotas atstovas
VILIUS SERGAUTIS, B.Sc.,
mielai jums patarnaus šėrų, lakštų, pelningo investavimo reikaluose.
Tel. 860-3280
18 King St. E.
Toronto, Ont., M5C 1E3

AUTOMOTIVE FIBER
AUTOBODY AND COLLISION REPAIRS
Visų rūšių automobilių išorės (body) taisymas ir dažymas: sąžiningas darbas, pigios kainos.
Savininkas – RIČARDAS KYBARTAS,
22 BELVIA ROAD,
Etobicoke, Ont. M8W 3R3
Telefonas 252-8863

Greitas ir tikslus *patarnavimas!*
DRAUDA
gyvybės, automobilių, gaisro atveju, nuomininkų turto, verslo ir komercijos
Juozas Eimis Ramas
Tel. 364-5081, namų 766-5857
Allstate Simpson's, 176 Yonge St., Toronto, Ont., M5C 2L7 (Queen & Yonge)
Klientų patogumui, susitarus, atvažiuoju į namus

Vyskupo Valančiaus mokyklos išleistuvėse Hamiltone. Prie mikrofono mokyklos vedėja VIDA STANEVIČIENĖ, jos mokinės ir mokytoja p. KEKIENĖ
Nuotr. J. Miltenio

Kanados įvykiai

(Atkelta iš 1-mo psl.)

mą. Greitosios pagalbos skyrius uždarė keliolika ligoninių, daugiausa Toronto mieste. Į jas atvežti pacientai nukreipiami į kitas ligonines su veikiančiais greitosios pagalbos skyriais.

Tai skaudus smūgis pacientams, vėlinantis medicininės pagalbos teikimą. Toks pacientų vežiojimas iš vienos ligoninės į kitą kai kuriems gali baigtis mirtimi. Šiam pavojui sumažinti Ontario gydytojų sąjunga ligoninėse uždarytuose greitosios pagalbos skyriuose paliko po vieną dirbantį gydytoją, kuris medicininę pagalbą teikia tik mirties pavojuje esantiem pacientam. Apie 90% pacientų išsiunčiama į kitas ligonines. Dar stipresniu spaudimu Ontario vysiausybei taptų visiškas kai kurių ligoninių uždarymas. Tačiau tokią taktiką atmetė blaiviau galvojantys gydytojai, nes kiekviena ligoninė turi specialios priežiūros skyrius, kurių pacientams sunku būtų surasti vietą kitose ligoninėse. Be to, ne visus juos saugiai galima pervežti į kitas ligonines. Gydytojų streiką pasmerkė Ontario medicininės reformos grupė, kuriai priklauso 130 gydytojų. Jos atstovas dr. P. Bergeris nepritaria streikui, kuris skaudžiausiai paliečia ligonius ir neturtingiausius Ontario provincijos gyventojus. Streikuoja ne visi gydytojai. Telefoniniai laikraščių tyrimai liudija, kad streikan įsijungė apie 60% Ontario gydytojų.

Ontario televizijos stotys sustabdė Ontario gydytojų sąjungos paruoštus skelbimus, kai juose buvo pastebėtas tik jos propagandai tarnaujantis klaidingas pareiškimas, liečiantis valdžios norimą priimti įstatymą. Pasak to pareiškimo, papildomų atlyginimų sustabdymas gydytojams yra didžiausias pavojus gyventojų sveikatai. Gydytojų sąjunga, nesiskundžianti pajamų stoka, tuos skelbimus atidavė Ontario pasieniuose esančioms JAV televizijos stotims. Streikuojančius Ontario gydytojus galėtų grąžinti provincinio parlamento įsakymas, jeigu jie bandys tęsti streiką priėmus naująjį įstatymą. Net ir naujasis Ontario gydytojų sąjungos pirm. dr. R. Railtonas prisipažįsta, kad streikas negalės trukti ilgą laiką. Dėl jo sunkesnis darbo krūvis tenka streikuoti negalintiems gydytojams ligoninėse. Be to, didžioji gydytojų dalis yra patenkinta su OHIP draudą sutartu greitai gaunamu atlyginimu. Jie atsimena tuos laikus, kai nebuvo provincinės draudos ir kai ne visi pacientai turėdavo pakankamai dolerių atsilyginti gydytojams.

Panašus gydytojų reikalavimas Kvebeko provincijoje pasilikti teisę reikalauti atlyginimo savo nuožiūra buvo paliktas. Ten iš provincinės draudos pasitraukę gydytojai iš savo paciento turi teisę reikalauti kiek tik nori, jeigu pacientas sutinka ir yra pajėgus tokias sąskaitas pats padengti. Pacientai Kvebeko provincijoje, eidami pas draudai nepriklausantį gydytoją, nieko negauna iš provincinės draudos. Ontario provincijoje iš OHIP draudos pasitraukęs ar jai priklausantis gydytojas iš paciento lig šiol galėdavo reikalauti aukštesnio atlyginimo, prie kurio pridedama iš OHIP draudos gaunama suma. Kvebeke tokiais atvejais visą sąskaitą turi padengti pats pacientas. Tokių turtingų pacientų Kanados prvovincijose nėra daug. Gydytojams belieka laikytis provincinės sveikatos draudos nustatyto atlyginimo.

Aukos Tautos fondui

A. a. Simo Baltrušaičio atminimui vietoje gėlių aukojo Tautos fondui 72 dol. J. L. Jakaitis-Jakaičiai.

A. a. Onos Krakaitienės atminimui aukojo Tautos fondui po 20 dol. — P. Seibutis iš Sarnijos, Ont., Julius Rudys iš Sarnijos, Ont.; 10 dol. — Grigaičiai iš Manchesterio, Mich.

Aukos Tautos fondui iš Oakvillės apylinkės, Ont., 1986 m.: 50 dol. — A. Kuolas, A. Vaičeliūnas; 40 dol. — J. Žiūraitis; 25 dol. — J. Vaičeliūnas; 20 dol. — V. Žemeckas; 15 dol. — B. Liškauskas; po 10 dol. — Z. Ancevičius, V. Butrimas, P. Linkevičius, S. Pyzevas, A. Sargautis, H. Vaičeliūnas, J. Vėgelis; 5 dol. — B. Bagdonas, (surinko A. Vaičeliūnas).

Aukos Tautos fondui iš Vankuverio apylinkės 1986 m.: 40 dol. — A. S. Kenstavičiai; po 30 dol. — A. K. Smilgiai, A. F. Kantautai, J. Sakalauskas; 25 dol. — A. Goransonienė; po 20 dol. — J. Macijauskas, C. Dementa, A. Stalionis, V. Malarienė, J. J. Anderson, H. Z. Tumaitis; po 10 dol. — E. Gumbelis, J. Kartis, A. Šmitienė, V. Skabeikis; po 5 dol. — J. Caporius, J. Milašius, P. Dainius, J. Venskus, Mr. & Mrs. N. Kokol, (surinko A. Smilgis).

Tautos fondo atstovybė nuoširdžiai dėkoja už aukas visiems aukojusiems Lietuvos laisvės reikalams ir aukas surinkusiems.

A. Patamsis,
TF atstovybės Kanadoje pirmininkas

• **Užsakykite "Tėviškės žiburius" kaip dovaną jaunavedžiams, draugams, pažįstamiems.**

GINKIME LIETUVIŲ TEISES!

Nepamirškite savo aukos Lietuvių Teisėms Ginti Fondui

Prašome pasinaudoti šia atkarpa. Čekius rašyti "Lietuvių Teisėms Ginti Fondas" (arba "American Lithuanian Rights Fund, Inc.") ir siųsti adresu: ***5620 So. Claremont Ave., Chicago, Illinois 60636, USA***

Auka Lietuvių Teisėms Ginti Fondui..... US $ .....

Pavardė, vardas .....

Adresas .....

Skautų veikla

• Skautininkų-kių iškyloj birželio 20 d. dalyvavo 26. Sueigą pradėjo tunt. s. F. Mockus ir perdavė v.s. V. Skrinskui. Maldą sukalbėjo s. Augustinas Simanavičius, OFM. Vyriausio skautininko įsakymą perskaitė Kanaos raj. vadas s. V. Turūta. Skautininko įžodį atliko v.vl. St. Kuzmas (jis pakeltas į paskautininko laipsnį). Eilėraščius skaitė s. D. Keršienė ir ps. I. Punkrienė. Sveikino V.S.P. j.v.s. M. Vasiliauskienė. Sudainuota "Lietuva brangi" ir baigta oficalioji dalis Lietuvos himnu. Sugrįžę dalyvai į erdvias patalpas vaišinosi skanumynais ir skirstėsi namo. Visi dėkingi ps. Stasiui ir Genovaitei Kuzmams už malonų priėmimą.

SPORTAS

GOLFAS

Golfo vietą sudaro 18 aikštelių, kurių ilgis yra įvairus. Trumpiausios aikštelės yra iki 230 metrų ilgumo. Trumpų aikštelių sužaidimui nustatytas smūgių skaičius (par) yra 3. Po to seka ilgesnės aikštelės, kurių ilgis yra iki 400 metrų, ir jas reikia sužaisti iš 4 smūgių (par 4). Ilgiausios aikštelės siekia iki virš 500 metrų. Jas reikia sužaisti iš 5 smūgių. Kiekviena aikštelė turi nurodytą pradžios vietą vienam gale aikštelės, o kitam gale yra pievelė su maža skylute, kurios skersmuo yra 11 centimetrų. Golfo vietoje paprastai būna 4 trumpos aikštelės, 4 ilgos ir 12 aikštelių vidutinio ilgumo. Visas aikšteles tobulai sužaidęs, golfininkas/ė turėtų tik 70 smūgių. Golfas yra gal vienintelis žaidimas, kuriame stengiamasi turėti mažesnį smūgių skaičių. Kiekviena golfo žaidynių vieta yra skirtinga, ir aikštelių dydžiai, jų padalinimas ir tvarka yra įvairūs. Kartais golfo aikštelės būna labai sunkiai nugalimos. Jei vieta kalnuota, turi daug vandens ar smėlio kliūčių, pievelės nelygios, žolė per ilga ar per trumpai nupjauta ir labai sausa, būna labai sunku įmušt sviedinuką į skylutę per nustatytą smūgių skaičių.

Toronto lietuviai golfininkai, ypač tie, kurie pradėjo šį sportą jau suaugę, nepasiekia tobulų rezultatų. Toronto lietuvių golfo klube yra jau nemažas skaičius jaunų golfininkų, kurie dažnai pasiekia labai gražių rezultatų. Šiuo metu TLG klube yra per 100 narių. Per vasarą jie surengia apie 15 turnyrų, kuriuose dalyvauja nemažas skaičius golfininkų. Golfo žaidimui amžiaus ribos nėra.

Birželio 21 d. Cherry Downs aikštėje susirinko 35 golfininkai. Ši aikštė buvo nelengva. Todėl geriausias rezultatas buvo 84, kurį iškovojo V. Kaknevičius ir V. Ubeika. Antroje vietoje su 86 smūgiais buvo J. Danaitis, Alg. Simanavičius, A. Stauskas ir J. Rusinavičius, trečioj vietoj su 90 liko dr. R. Saplys, ketvirtoj su 91 — A. Banelis, V. Astrauskas, P. Pulkys, penktoj su 95 — Al. Kuolas ir L. Radzevičius. Moterų klasėje pirmą vietą gavo E. Kėkštienė 99, antrą Ir. Kymantienė, trečią J. Ignatavičienė.

Su išlyginamais smūgiais (handicap) laimėtojais tapo J. Rusinavičius ir A. Paulionis po 69, V. Pulkys 70, J. Danaitis, V. Ubeika, L. Radzevičius 73, V. Kaknevičius, V. Vaitkevičius, V. Astrauskas, Alg. Simanavičius 74. Moterų klasėje — E. Kėkštienė 76, J. Ignatavičienė 78 ir I. Kymantienė 84.

Arčiausiai vėliavos iš vieno smūgio sviedinuką primetė A. Simanavičius ir E. Sudeikis; iš dviejų smūgių ilgesnėj aikštelėj prie vėliavos sviedinuką primetė R. Rusinavičius. E. Kuchalskis gavo premiją už laimėtą slaptą skylę (mystery hole).

Sekantis golfo turnyras bus birželio 28 d., 11 v.r. Golf Haven aikštėje (1-705-456-2026). Klubo pirmininkas — J. Rusinavičius 270-4681. **Kor.**

PARAMA TORONTO LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS

MOKA:	IMA:
7 % už 90 dienų term. indėl.	už asmenines paskolas nuo ..... 11 %
7 1/4% už 6 mėn. term. indėlius	už nekilnojamo turto paskolas (mortgages):
7 1/2% už 1 m. term. indėlius	su nekeičiamu nuošimčiu
7 1/2% už 2 m. term. indėlius	1 metų ..... 10 %
7 1/2% už 3 m. term. indėlius	2 metų 10 1/4%
8 1/2% už pensijų planą	3 metų 10 1/2%
7 1/4% už specialią taup. s-tą	(fixed rate)
7 % už taupymo s-tas	su keičiamu nuošimčiu
6-7 1/2% kasd. palūkanų sąskaita	1, 2 ar 3 metų 9 3/4%
6 % už čekių s-tas (dep.)	(variable rate)

AKTYVAI virš 53 milijonų dolerių

Asmenines paskolas duodame iki $65,000 ir mortgičius iki 75% įkainoto turto. Visų narių gyvybė apdrausta santaupų dydyje, bet nedaugiau $2,000. Asmeninės paskolos mirties atveju apdraustos iki $15,000. Nemokamas čekių ir sąskaitų patarnavimas. Gaunama piniginės perlaidos, kelionės čekiai (American Express). Kitos paskolos: (Line of Credit) ir antrieji mortgičiai.

KASOS VALANDOS: pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais – nuo 10 val. ryto iki 3 val. po pietų; ketvirtadieniais ir penktadieniais – nuo 10 val. ryto iki 8 val. vakaro; šeštadieniais – nuo 9 val. ryto iki 1 val. po pietų (liepos ir rugpjūčio mėnesiais šeštadieniais uždaryta)

BŪSTINĖ: Lietuvių Namai — 1573 Bloor Street West, Toronto, Ontario M6P 1A6
Telefonai: 532-8723 ir 532-1149

Taupyk ir skolinkis pirmutiniame ir didžiausiame
TORONTO LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVE PARAMA

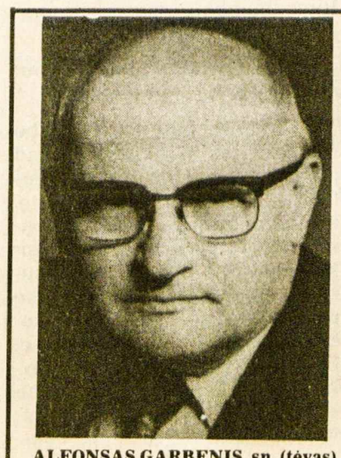
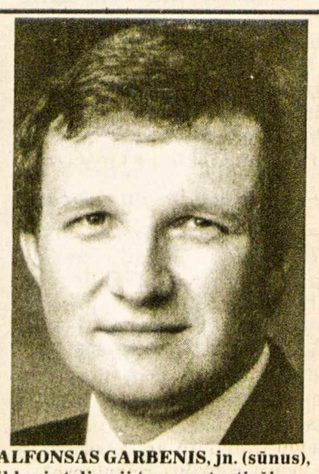
ALFONSAS GARBENIS, sn. (tėvas), ALFONSAS GARBENIS, jn. (sūnus), sueina į vieną įstaigą. Po 35 metų veiklos ir toliau ji tarnaus tautiečiams Toronte nekilnojamo turto reikaluose.
A. W. GARBENS REAL ESTATE INC.
121 Willowdale Ave., Suite 106, Willowdale, Ont. M2N 4Y3.
Telefonai: 225-5699 arba 489-1543
Namų įkainojimo skyrius
HURONIA PROPERTIES APPRAISALS LIMITED
77 Kennedy St. West, Aurora, Ontario L4G 2L6.
Telefonas (Toronto linija) 773-6480
ALFONSAS W. GARBENIS, jn., B. Econ. CRA, SRA, kvalifikuotas įkainotojas nuosavybių – mortgičių, palikimų, investacijų, (V. Day Capital Gains) ir patarėjas kituose nekilnojamo turto reikaluose.

RE/MAX renown realty ltd., realtor an independent member broker
daiva t. dalinda, B.A.
associate broker
4887 dundas st, west islington, ontario M9A 1B2
res: 767-0999
232-2322

BLOOR WEST VILLAGE – 3 miegamųjų — $149,900.
BLOOR WEST VILLAGE – 3 miegamųjų — $142,500.
HIGH PARK – 13 kambarių — $269,900.
QUEEN-BATHURST – 2 miegamųjų — $82,900.
MARKLAND WOODS – 4 miegamųjų — $215,000.
PALACE PIER – 2 miegamųjų — $188,000.

NEMOKAMAS NAMO ĮKAINOJIMAS

P. ir T. SERVICE CENTRE GARAŽAS
(2537 Wharton Glen Ave., Mississauga, L4X 2A8, tel. 279-4371)
Važiuoti į vakarus Dundas St. W. nuo 427 kelio 1 mylią, sukti kairėn prie pirmųjų šviesų (į pietus) Wharton Way.
Sąžiningai atliekame visus automobilių mechaniškus pataisymus.
*Savininkai: **Tom Thompson ir J. Tamošiūnas***

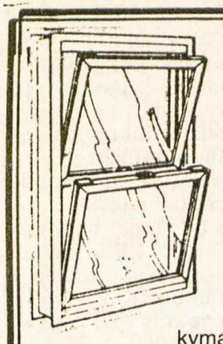
A & L Windows
66 Spadina Ave., Hamilton, Ont. L8M 2X1
Savininkai – Algis ir Lenis Žilvyčiai
Esamus langus pakeičiame šiluminiais (thermal) langais dvigubo ar trigubo storumo stiklo. Taip pat įdedame aliumines duris 2" ir aliuminius išorinius langus (storm windows) įvairios rūšies ir spalvos, pagamintus pagal užsakymą. ***Nemokamas įkainojimas.***

Lietuviams 10% nuolaida. **Skambinti telefonu**
(416) 545-6556 Hamiltone,
Toronte ir apylinkėse prašome skambinti "collect"

A†A
BERNADETAI DUMČIENEI
mirus,

jos dukroms – GENOVAITEI BREICHMANIENEI, BIRUTEI STONKIENEI, jų vyrams, vaikaičiams, bei jų šeimoms, giminėms ir visiems artimiesiems reiškiame nuoširdžią užuojautą ir kartu liūdime –

Hamiltono "Gyvataro" studentų šokių grupė

A†A
BERNADETAI DUMČIUVIENEI
mirus,

jos dukroms – GENOVAITEI BREICHMANIENEI, BIRUTEI STONKIENEI ir visiems giminėms bei artimiesiems reiškiu nuoširdžią užuojautą –

Ed. Siman

Jaunosios choristės, Toronto Maironio mokyklos mokinės, mokslo metų pabaigtuvėse dainuoja lietuviškas dainas gausiem svečiam Toronto Lietuvių namuose 1986 m. gegužės 24 d. Iš kairės: Aurelija Karasiejūtė, Alicija Krakauskaitė, Jonė Macijauskaitė. Kitų chorisčių nuotraukoje nematyti **Nuotr. St. Dabkaus**

SKAITYTOJAI PASISAKO

"EUCLA"

"TŽ" 1986 m. 22 nr. išspausdintas rašinėlis ir nuotrauka Australijos dykumoje pastatys kryžius. Tai atliko Gediminas Patupis, lietuvis. Teisingai "TŽ" redakcija pastebi, kad prie kyržiaus lentelėje esantys Gedimino ženklai australiečiui ar kitokiam svetimtaučiui nieko nereiškia. Ką lietuviui reikštų čiliečio ar jugoslavo išpaišyti jų tautiniai ženklai? Jei gerbiamas tautietis norėjo pasitarnauti lietuviams, kryžiuje reikėjo padaryti aiškius įrašus apie lietuvius. Dar svarbiau, jei tas lietuvis daug pasidarbavo plėsdamas dykumoje buvusią nežymią "Eucla" vietovę, tai reikėjo pasistengti ir tai vietovei duoti lietuvišką vardą. Net Gediminas tuo būtų ir savo vardą pagerbęs.

Algirdas Gustaitis

LINKĖJIMAI

"Tėviškės žiburiai" yra tikras žiburys mūsų tremties temstančiame gyvenime. Linkiu geriausios sėkmės! **L. Baltrušaitienė,** Čikaga

NEPAMIRŠKIME TAUTOS KANKINIŲ

Kodėl spaudoje nerandame pakankamai informacijos mūsų visuomenei rimtuose ir reikšminguose mūsų išeivijos reikaluose? Š. m. birželio 13 d., 7.30 v.v., Šv. Pauliaus šventovėje buvo sibirinių trėmimų minėjimas, surengtas bendromis estų, latvių ir lietuvių jėgomis. Baltiečių federacija kvietė visus baltiečius šventovėje gausiai dalyvauti.

"TŽ" matėme skelbimą apie ekumenines pamaldas. Ir tai viskas! Kodėl Baltiečių federacijos lietuvių skyrius ar KLB Toronto apylinks valdyba, rengusi sibirinių trėmimų minėjimą š. m. birželio 15 d. Lietuvių namuose, nerado reikalo spaudoje smulkiau informuoti tautiečius apie šią 45 metų masinių Sibiran trėmimų sukaktį? Kodėl šio minėjimo rengėjai nepranešė, kad po apeigų šventovėje bus demonstracijos su žvakėmis Bloor gatvėje, kodėl nebuvo skatinama šioje demonstracijoje dalyvauti, kodėl nebuvo pasirūpinta trispalvių vėliavų? Estų ir latvių vėliavų skaičius buvo arti trisdešimt, gi tuo tarpu mūsų buvo viena susukta ant šventovės laiptų ir lyg slėpėsi už latvių plevėsuojančios vėliavos. Kodėl nebuvo pakviesta su tautine apranga jaunimo ir iš viso kodėl šioje liūdesio dienoje taip mažai šiame minėjime mūsų buvo?

Estai ir latviai parodė savo solidarumą visu šimtu nuošimčių geriau, negu mes, lietuviai.

Kyla klausimas, ar tos abi tautos yra geriau susipratusios, ar jos turi geresnius savo bendruomenės ir organizacijų vadus, kurie žymiai geriau sugeba ir daugiau stengiasi paveikti bei organizuoti savo visuomenę?

Mes esame lygiai tiek pat paliesti baisios tirono rankos, tačiau iškilmėse dalyvaujant mūsų mažumai, jautėsi lyg ten nepriklausytume. Buvo proga parodyti savo protestą prieš Rusijos kalėjimus ir lagerius, kuriuose kalinami ir kankinami nekalti mūsų tautiečiai. Tikimės, kad šioje klaidoje nepasiliksime ir sekančiais metais gausiau ir iškilmingiau paminėsime lietuvių tautos tragediją.

Dalyvė

Liūdna pabaiga

Bernard Shaw pažįstamų ratelyje diskutuodamas teatro klausimus, vienos jaunos poniutės buvo paklaustas apie jo paties naujausią teatrinį veikalą, ar tai meilės istorija.

— Taip, — rimtai atsakė Shaw. Berniukas ir mergaitė įsimylėjo, deja, socialiniai jų kilmės skirtumai padaryti pavarią jų gyvenimo sąjungą padarė neįmanomą.

— Tačiau viskas laimingai baigėsi? — toliau klausė poniutė.

— Priešingai, baigėsi labai liūdnai.

— Mirė? Nusižudė? Nužudė?

— Nieko panašaus, — atsakė Shaw. — Jie susituokė . **Pr. Alš.**

Išvietintų lietuvių keliai Kanadon

(Atkelta iš 7-to psl.)

Vyčinams Vankuverio saloje. Tokia kelionė būna labai varginga. Aš nebūčiau galėjus ištesėti, jei nebūčiau galėjusi laikas nuo laiko pailsėti pas lietuvius.

— Ar gavote pakankamą finansinę pašalpą kelionėms iš daugiakultūrių reikalų direktoriato?

— Iš federacinės valdžios iš viso gavau $14,500, ir vėliau, kai pinigų neužteko, dar gavau $7,000 iš knygos leidėjų (Multicultural History Society of Ontario). Pašalpos buvo mokamos dalimis, pristačius išlaidų apyskaitas. Jos buvo duotos medžiagos rinkimui, kelionėms, nuomoms, aparatams, juostelėms ir pan. Pačiam knygos rašymui bei literatūros šaltinių studijavimui pašalpa nebuvo duodama; išlaidos, maždaug tolygaus dydžio, turėjo ateiti iš privačių šaltinių. Buvo daug išlaidų, ir bandžiau keliauti pigiausiomis priemonėmis. Atsimenu, išvažiavau iš Vankuverio vieną popietę po labai įdomaus pasikalbėjimo su lietuviais ir keliavau visą naktį autobusu per Rocky Mountains į Kalgarį. Tenai truputį pailsėjau pas p.p. Krausus, kol p. Krausienė apskambino ir suorganizavo pasikalbėjimus su Kalgario lietuviais. Buvau labai pavargusi, bet nenorėjau prarasti progos pasikalbėti su žmonėmis, ypač su Vakarų Kanados lietuviais.

— Kodėl jums taip patiko Vakarų Kanados lietuviai?

— Tenai beveik visi turi aiškesnę idėją apie lietuvių imigracijos istorijos eigą, nes ten viskas vyksta daug greičiau nei didesnėse kolonijose. Problemos, kaip pvz. mišrių šeimų, lietuviškai nekalbančių vaikų, jiems svarbios, bet žinomos labai seniai. Jiems reikėjo daugiau bendrauti su seniau atvykusiais lietuviais, ir tai paryškino ateitį bei jų pačių vietą istorijoje — Kanados ir jos lietuvių.

— Bet knygoje nedaug parašyta apie Vakarų kolonijas?

— Aš daug parašiau apie kolonijų istorijas po 1950 m., bet, kaip minėjau, didelė dalis rankraščio netilpo į leidėjų nustatytą knygos dydį, maždaug 300 puslapių — svarbiausia dėl ribotų leidėjų lėšų, norėta, kad knyga nebūtų per brangi eiliniam pirkėjui. Bet medžiaga yra ir tikiuosi, kad galėsiu ją panaudoti vėliau.

— Tai tikitės rašyti daugiau apie Kanados lietuvių istoriją?

— Norėčiau, bet tikiuosi nebūsiu vienintelė. Yra tiek daug įdomių temų, tiek daug medžiagos! Aš laukiu, kad daugiau lietuvių parašytų savo atsiminimus, o organizacijos savo istorijas. Žinau, mano knygoje yra trūkumų. Laukiu, kad kiti ją papildytų, pataisytų ar patvirtintų savo raštais. O jei kas norėtų man atsiųsti istorinę medžiagą, mielai priimsiu.

Viešėdami Čikagoje, neužmirškite aplankyti **N. ir J. VAZNELIŲ**

Gifts International Inc.
2501 W 71st STREET, CHICAGO, ILL. 60629
Telefonas 471-1424
Čia gausite lietuviškų knygų, plokštelių, odos, medžio dirbinių. Ypač didelis gintaro išdirbinių pasirinkimas.

Toronto miestas

1986 metų liepos 1, antradienį,

Kanados diena

1986 m. liepos 1, antradienį, atmatos nebus išvežamos.

Reguliarus antradienio (liepos 1 d.) atmatų išvežimas bus atliktas liepos 2, trečiadienį.

Liepos 2, tračiadienį, nebus išvežami nei laikraščiai, nei kiti sunkūs daiktai.

Palaikykite laikraščius ir sunkius daiktus išvežimui trečiadienį — liepos 9 d.

PASTABA: Toronte yra 17 stiklinių ir metalinių indų perdirbimo sandėlių. Balandžio mėnesį buvo surinkta 433 tonos laikraščių, 43 tonos stiklų ir 3 tonos skardinių dėžučių.

Smulkesnių informacijų teirautis telefonu 392-7742.

PRAŠOME NEDĖTI STIKLINIŲ ŠUKIŲ IR KITOKIŲ AŠTRIŲ DAIKTŲ Į PLASTIKINIUS MAIŠUS.

R. M. Bremner, P. Eng., F.I.C.E.
viešųjų darbų viršininkas

OPTOMETRISTAS
Dr. S. Brogowski
412 Roncesvalles Ave.
Toronto, Ontario
(prie Howard Park Ave.)
Kabineto telefonas
531-4251
Pacientai priimami susitarus telefonu

1986 metų EKSKURSIJOS
Į VILNIŲ IR KITUS EUROPOS MIESTUS

1. Liepos 2 – 11
2. Liepos 16 – 30
3. Rugpjūčio 20 – 29
4. Rugsėjo 3 – 17
5. Spalio 8 – 17

Grupes liepos 16 ir rugsėjo 3 lydėsiu aš pats. Norintiems nupirksiu automobilius arba ir kitus reikmenis už dolerius. Sudaromi iškvietimai ir vizos pavieniui važiuojantiems ilgesniam laikui. ***Kelionės dokumentai sutvarkomi pavieniams ir grupėms į visus pasaulio kraštus.*** *Dėl smulkesnių žinių skambinti arba rašyti žemiau nurodytu adresu ir telefonu.*

V. BAČĖNAS
All Seasons Travel, B.D.
1573 Bloor Street West,
Toronto, Ontario M6P 1A6
Registration No. 0009239

Visais kelionių reikalais kreiptis:
V. BAČĖNAS
tel. 533-3531
nuo pirmadienio iki penktadienio 3 v.p.p.-7 v.v.
tel. 245-9990
nuo pirmadienio iki šeštadienio nuo 10 v.r. iki 2 v.p.p.

Advokatė
JOANA E. KURAS, LL. B.
atidarė savo raštinę
3425 Dundas St. W., Suite 200 prie Windermere Ave.,
Toronto, Ontario M6S 2S4
Telefonas (416) 763-3362

Advokatas
ALGIS S. PACEVIČIUS,
B.Sc., LL.B
2 Jane St., Suite 303
Toronto, Ontario M6S 4W3
Bloor ir Jane gatvių kampas
Telefonai:
įstaigos (416)762-7393
namų 248-9458

ADVOKATAS A. PUTERIS
nuo 1985 metų spalio 1 dienos
perkėlė savo raštinę į
3425 Dundas St. W., Suite 200,
(prie Jane St.), Toronto, Ont. M6S 2S4
Telefonas (416) 763-3362

Advokatas
PETRAS K. ŠIMONĖLIS
B.A. M.L.S. LL.B.
3425 Dundas St. W., Suite 201
prie Windermere Ave.
Toronto, Ontario M6S 2S4
Telefonai:
įstaigos (416)763-4319
namų 848-0234

SOLD
x. DE LIMA REALTY INC.
1280 Dundas St. W
Tor.
Birutė Grigaitytė-Spudienė,
namų pirkimo ir pardavimo agentė
1280 Dundas Street West,
(prie Dovercourt Rd.)
Toronto, Ont. M6J 1X7
Įstaigos telefonas: 535-2500
Namų telefonas:445-9469

Sąžiningas, konfidencialus patarnavimas
Parduodant, perkant ar tik norint informacijų apie nekilnojamas nuosavybes prašom man paskambinti
Gražina Raškauskienė, *B.Sc.*
ALLAN BROWN
624-6336 namų 624-2199
ALLAN BROWN REAL ESTATE (Ont.) LTD., REALTOR
Toronto & Mississauga Real Estate Board
4141 Dixie Rd., Rockwood Mall, Mississauga

TOTAL TRADES RENOVATING
151 Carlingview Dr., Unit 5, Rexdale, Ontario
* *atlieku visus elektrinius darbus — namų, įstaigų, įmonių*
* *parduodu ir įrengiu namų šildymo ir vėsinimo sistemas*
* *įrengiu aliuminiaus gaminius — lauko sienas, langus, duris, veidrodžius*
* *atlieku pagrindinius namų remontus — prausyklų, rūsių, padidinu namus, verandas*
* *uždengiu naujus stogus, išlieju įvažiavimus (driveways)*
Bob (Gintas) Artickonis 674-1068

AUTORITE SALES & SERVICE
1636 Dundas Street West,
Toronto, Ontario M6K 2M4 Telefonas 531-1331
BLOOR AUTORITE GARAGE
296 Brock Avenue
(Tarp Dundas ir College) Telefonas 531-1305
★ Automobilio saugumo pažymėjimai (Mechanical fitness Certification)
★ Sąžiningas ir patikimas patarnavimas. ★ Visi automobilių mechaniniai
★ taisymai. ★ Snieginės ir paprastos padangos, MICHELIN, B. F.
★ GOODRICH, RADIAL ir kt. Savininkas FRANK PETITT

DRESHER INSURANCE & REAL ESTATE BROKERS
233-3334 – 231-2661 – 231-6226
3830 B Bloor Street West Islington, Ontario M9B 1K8
Lietuvių kalba patarnauja – V. DREŠERIS, A. MIKŠIENĖ ir RIMA (Petkutė) DREŠERIENĖ
Darbo valandos: 9 v.r. – 7 v.v., šeštadieniais – 10 v.r. – 2 v.p.p.
Narys "Better Business" biuro

Patarnavimas — greitas ir tikslus!
V. Dauginis – telefonai (416) 533-1121 (416) 822-8480
Lilija Pacevičienė – tel.(416) 846-7301, namų (519)853-3652
* GAISRO * AUTOMOBILIŲ * ATSAKOMYBĖS *
* GYVYBĖS * KOMERCINĖ*
DRAUDA — INSURANCE
Walter V. Dauginis Insurance Broker Limited,
1613 Bloor St. West, Toronto, Ont., M6P 1A6
(416) 533-1121

A.P. GOMES Real Estate & Insurance Ltd.
Perkant ar parduodant nekilnojamą nuosavybę visada Jums sąžiningai patarnaus
Antanas Bliūdžius
1567 Dundas St. W.
Toronto, Ontario
Telefonai:
531-1191
namų 537-2291

RE/MAX west realty inc., realtor an independent member broker
Juozas (Joseph) **Norkus**
namų pirkimo ir pardavimo atstovas
patarnauja lietuvių kalba
Nemokamas namų įvertinimas
Lietuvių pensininkų namuose "Vilnius" I-me aukšte.
1700 bloor street west
toronto, ontario M6P 4C3
769-1616

DRAUDA
"ALL THE CHOICE IN THE WORLD"
MASKELL INSURANCE BROKERS LTD. (Savininkas Balys Maskeliūnas)
Tel. 251-4864, 251-4025, 251-4824 • Namų: 277-0814
2405 Lakeshore Boulevard West, Suite 403
Toronto, Ontario M8V 1C6
VISŲ RŪŠIŲ DRAUDA • 20 METŲ PATIRTIS
• ĮVAIRIŲ DRAUDOS BENDROVIŲ ATSTOVYBĖ •

TORONTO ONT

Anapilio žinios

— Š. m. birželio 21 d. Šv. Jono lietuvių kapinėse palaidota a.a. Ema Javienė, 57 m. amžiaus, staigiai mirusi Wasagoje.

— Praėjusį sekmadienį 11 v.r. pamaldose giedojo solistai — A. Paulionis ir V. Paulionienė iš St. Catharines, Ont.

— Paaukojo kapinėms: $200 — a.a. Edmundo Norkaus laidotuvių proga velionies artimieji: $100 — S. V. Liuimos; $50 — J. Zabulionis; $20 — M. Kybrancienė; parapijai: $120 — J. S. Jagėlos, St. Jakubauskas; $50 — J. R. Kuprevičiai.

— Šv. Rašto Naująjį Testamentą kišeninio formato galima nemokamai gauti klebonijoje.

— Mišios birželio 29, sekmadienį, 10 v.r. — už a. a. Paulių Vyskupaitį, 11 v.r. — už a. a. Simą Baltrušaitį; 11 v.r. Wasagoje — už a. a. Bronių Švedą.

Išganytojo parapijos žinios

— Pamaldas birželio 29 d., 11.15 v.r., laikys kun. P. Dilys.

— Šiemetinė parapijos iškyla į gamtą — liepos 6 d. Glen Haffy Park, Look-out Point. Pamaldas 11 v.r. laikys kun. P. Dilys. Įdomi programa, loterija. Prašoma atvykti su draugais.

— Nuo liepos mėnesio sekmadienių pamaldos šventovėje bus 9.45 v.r. Pirmos pamaldos bus liepos 13 d.

PADĖKA

Giliai dėkoju vyriausiai rengėjai – savo krikšto mamai tetai Hildai Simanavičienei už mergvakario paruošimą bei organizavimą. Nuoširdžiai dėkoju ponioms Gerdai Tarvydienei ir Gražinai Strimaitienei, pusseserei Irenai Petrauskienei ir tetai Elfredai Malinauskienei už triūsą beruošiant maisto gardumynus. Labai ačiū visoms šeimininkėms, kurios įdėjo tiek daug darbo, ateidamos į virtuvės talką. Dėkoju poniai Janinai Vingelienei, salės koordinatorei ir jos pagalbininkėms, sveikintojoms, ponioms – Ritai Karasiejienei "Gintaro" ansamblio vadovei, Giedrei Paulionienei Maironio mokyklos vedėjai, Dianai Wiesei, panelei Ritai Vingelytei, pusseserei Irenai Petrauskienei ir seseriai Jūratei Kaknevičienei už sveikinimus bei malonius linkėjimus. Nuoširdus ačiū Rūtai Girdauskaitei už labai puikų mergvakario pravedimą.

Ačiū visoms rengėjoms ir viešnioms už vertingas dovanas, gausų kraitį ir nepamirštamą mergvakarį.

Aldona Biretaitė

Tautybių savaitė "Karavanas" Toronte prasidėjo birželio 20 d. ir baigsis birželio 28 d. Dalyvauja įvairios tautybės su 44 paviljonais. Programos juose šiokiadieniais prasideda 6 v.v. ir baigiasi 12 v. nakties, savaitgaliais — 3 v.r. Įėjimo pasas kainuoja $10 ir galioja visiem paviljonam ištisas 9 dienas. Pasas vienai dienai kainuoja $5. Paviljonus lankyti galima specialiais autobusais kasdien nuo 6 v.v. Jie pradeda savo keliones kas dvi valandas iš Front St. W. CN Tower. Rengėjai tikisi, kad šiemet "Karavaną" aplankys daug amerikiečių. Pernai jį aplankė pusė milijono torontiečių. Apie "Karavaną" plačias informacijas išspausdino dienraščiai "The Toronto Star" ir "The Toronto Sun". Lietuvių paviljonas "Vilnius" yra įrengtas Prisikėlimo parapijos salėse (1011 College St.).

Gyventojų surašymo blankus birželio 3 d. Toronte turėjo užpildyti 1.2 milijono gyventojų. Jų neužpildė 470,000. "Canada Statistics" įstaiga ragina visus nedelsiant užpildyti gautus blankus ir grąžinti nurodytu adresu. Negavusieji blankų prašomi kreiptis telefonu 973-1986. Pavėluotai užpildžiusiem blankus baudos nebus. Neužpildžiusiems gresia $300 bauda. Pavėlavę lietuviai turėtų pasinaudoti šia lengvata. Svarbu, kad visi lietuviai patektų į statistiką.

Ontario provincijos vyriausybė yra įsteigusi programą "Youth Venture Capitai" paremti jaunimui, bandančiam reikštis ekonominėje srityje savarankišku būdu. Duodama paskola iki $5,000 be palūkanų. Ją gali gauti jaunuoliai-lės nuo 18 iki 24 m. amžiaus, jeigu nėra pilnalaikiai studentai ir baigę vidurines ekonomines mokyklas. Kreiptis: Ministry of Skills Development, Queen's Park, Toronto, Ont. Telefonas informacijai (416) 965-8276.

Prisikėlimo parapijos žinios

— Lietuvos krikšto 600 metų sukakties proga Prisikėlimo parapija planuoja kelionę į Romą dalyvauti iškilmėse birželio 14 d. ir po to keliauti į Asyžių, Florenciją, Paduą, Veneciją, Pizą, Monte Carlo, Carcasoną, Avinjoną, Liurdą, Miuncheną ir iš Amsterdamo grįžti namo. Kelionė prasidės birželio 11 ir baigsis birželio 25 d.

— Pakrikštyta Erika-Marija, Julijos ir Jono Yčų dukrelė.

— Birželio 20 d. palaidota a.a. Liudvika Barčaitienė, 71 m.

— Mėnesiniai maldos ir religinių pokalbių susirinkimai bus Prisikėlimo šventovėje liepos 16 d. ir rugpjūčio 20 d., 7.30 v.v. Praėjusiame susirinkime dalyvavo per 60 asmenų.

— Vakarinės sekmadienio Mišios, pradedant liepos 6, bus laikomos 8.30 v.v. Stovyklavietėje Mišios sekmadieniais — 11 v. ryto.

— Stovyklavietės paruošimo darbai vyksta visą laiką. Talkininkai dėl informacijų prašomi skambinti K. Šapočkinui 239-7562.

— Lietuviškai kalbantiems vaikams stovykloje "Kretinga" Wasagoje dar yra vietų.

— Parapijai aukojo: a.a. Juozas Kalinskas (testamentu) $5,000, A. Šalnienė $300, D. Zulonienė $300, S. B. Sakalai $200, L. Daunienė $100, O. Skėrienė $50, M. Bulvičienė $75 ir $25 vargšams.

— Mišios birželio 29, sekmadienį, 8.30 v.r. — už Povilą Pretkų ir jo šeimos mirusius, 9.20 v.r. — už a.a. Vytautą Juodišių, 10.15 v.r. — už a.a. Platoną Preibį, Povilą Grigaravičių, 11.30 v.r. — už gyvus ir mirusius parapijiečius, 7 v.v. — specialia intencija.

Lietuviškos pamaldos Kanados kankinių šventovėje Midlande bus š. m. rugpjūčio 3, sekmadienį. Visi tautiečiai kviečiami tą dieną skirti Midlandui, kur stovi lietuviškas kryžius.

"The Toronto Sun" 1986 m. birželio 3 d. išspausdino Dick Chapmano rašinį, kuriame informuoja apie Simono Wiesenthalio centro atstovo kanadiečio Littmano kelionę į sovietų okupuotą Lietuvą ir jo duotą pasikalbėjimą su vietinės spaudos atstovu. Tas pareiškimas buvo paskelbtas "Švyturio" žurnale 1985 m. lapkričio mėnesį. Jame suminėtos penkios nusikaltėlių pavardės. "The Toronto Sun" redakcijos narys D. Chapmanas cituoja prof. R. Vaštoko mintis, esą minėtas Littmano pareiškimas yra morališkai nepateisinamas, nes prieštarauja Deschenes komisijos nurodymui neskelbti įtariamų žmonių pavardžių. Paskelbtosios Lietuvoje penkios pavardės dabar pasirodys sovietiniame karo nusikaltėlių sąraše. Deschenes komisijos adv. M. Meighen pareiškęs, esą komisija negali kontroliuoti dalykų, kurie įvyksta už komisijos apklausos ribų. Littmanas teisinasi: "Aš ten lankiausi, rinkdamas informaciją apie tuos penkis asmenis. Nesakiau, kad jie yra karo nusikaltėliai. Nežinojau, kad buvau kalbinamas spaudos atstovo."

Lietuviai prašomi parašyti padėkos laiškus "The Toronto Sun" redakcijai (333 King. St. E., Toronto M5A 3X5) arba paskambinti telefonu (947-2239). Skaitytojų dėmesys paskatina redakciją ir ateityje spausdinti Lietuvą liečiančius straipsnius.

"The Sunday Sun" 1986. VI. 15 laidoje paskelbė visuomenės veikėjos G. Intrator straipsnį "Soviet tyranny in Baltic lands" skyriuje "Lifeline letters". Jame autorė primena sovietinę Baltijos valstybių okupaciją, sibirinius trėmimus, ekumenines baltiečių pamaldas Šv. Pauliaus šventovėje ir pabrėžia Katalikų Bendrijos persekiojimą Lietuvoje, kunigų — A. Svarinsko ir S. Tamkevičiaus įkalinimą. Esą 123.000 Lietuvos tikinčiųjų pasirašė peticiją, prašančią sovietinę valdžią paleisti suimtuosius. Išeivijos tautiečiai pasiuntė sovietų įstaigom 10.000 atvirukų, prašančių laisvės minėtiem kunigam, bet nesulaukė jokio atsakymo. Straipsnio autorė skatina ir toliau rašyti laiškus įkalintiem kunigam šiais adresais: Rev. Alfonsas Svarinskas, 618263 Kuchino, Chusovoskol raion, Permskaya obl. Uchr. VS-389/36, USSR; Rev. Sigitas Tamkevičius, Uchr. 5110/1 Moscow, USSR.

"ATŽALYNAS" nuoširdžiai kviečia į

IŠLEISTUVINĮ KONCERTĄ

atžalyniečių, vykstančių Vankuverin į "EXPO '86".

Koncertas įvyks 1986 m. liepos 1, antradienį 7 val. vakaro

Toronto Lietuvių namuose (1573 Bloor Street West).

Atžalyniečiai savo kelionėje atliks programą Kanados, Ontario ir "EXPO '86" paviljonuose, taip pat – Vankuverio ir Kalgario lietuviams.

Įėjimas laisva auka. Visi bus pavaišinti kava ir pyragaičiais.

Remkime šokantį-dainuojantį jaunimą! ***Tėvų komitetas***

Mohawk Furniture Company Ltd.

137 Roncesvalles Ave., Toronto, Ont. Tel. 537-1442

Pranešame savo gerbiamiems klientams, kad šiuo metu mūsų parduotuvėje vyksta ***didelis galutinis***

baldų išpardavimas.

Kviečiame apsilankyti, apžiūrėti ir įsigyti baldų, labai nupigintomis kainomis.

Estradinių dainų koncertas

Š. m. birželio 29, sekmadienį, 2.30 v.p.p., Toronto Lietuvių namuose RENGIAMAS ESTRADINIŲ DAINŲ KONCERTAS. Programoje — neseniai iš okupuotos Lietuvos pasitraukęs muz. sol. Vaclovas Povilonis. Kartu su juo koncerte dalyvaus muz. N. Benotienės vadovaujamas mergaičių vienetas "Sutartinė".

V. Povilonis yra 29 metų amžiaus, baigęs Kauno Juozo Gruodžio aukštesnės muzikos mokyklos solinio dainavimo klasę. Dėstė muziką vidurinėje mokykloje Marijampolėje. Koncertą rengia LN kultūrinė komisija ir "Sutartinė". Įėjimas — 6 dol.

SKLB

7 1/2 %

Kuris kitas bankas moka tokias aukštas palūkanas už kasdieninę taupymo sąskaitą?

(Daily Savings Acct.)

Palūkanos prirašomos į nario sąskaitą už kiekvienos dienos mažiausią balansą kiekvieno mėnesio gale.

Taupykite ir skolinkitės Toronto Lietuvių kredito kooperatyve "Parama"

Telefonu iš Čikagos gauta žinia, kad š. m. birželio 22 d. mirė ev. vyskupas Ansas Trakis, 74 m. amžiaus. Laidotuvės — ketvirtadienį. Velionis buvo "Tėviškės" parapijos klebonas ir žymus lietuvių visuomenės veikėjas, ne kartą lankęsis Toronte ir čia įšventintas ev. vyskupu.

A. a. Petras Šalna, matininkas, palaidotas birželio 14 d. Šv. Jono lietuvių kapinėse, prie kurių paruošimo jis buvo prisidėjęs savo darbu. Velionis buvo dosnus "Tėviškės žiburių" rėmėjas. Jei kas jo laidotuvių proga dar norėtų skirti auką, velionies žmona Alina prašo ją nukreipti Maironio mokyklai (Resurrection Parish Credit Union, 999 College St., Toronto, Ont. M6A 1A8).

Paskutinis nepriklausomos Lietuvos generolas a.a. Vladas Mieželis mirė 1986 m. birželio 4 d., JAV-se. Palaidotas Sun City kapinėse Arizonoje birželio 6 d. Jį pagerbdami jo bičiuliai A. I. Ambraškos ir J. M. Žadavičiai paaukojo "Tėviškės žiburiams" $20.

A. a. Prano Kerberio mirties metinių proga jo žmona Alė Kerberienė paaukojo "Tėviškės žiburiams" $100 ir kartu praneša, kad Mišios už velionį bus atnašaujamos Lietuvos kankinių šventovėje rugpjūčio 13, trečiadienį 10 v. ryto.

A. a. Liudvikai Barčaitienei mirus, vietoj gėlių jos laidotuvėms paaukojo "Tėviškės žiburiams" $30 Valerija ir Bronius Misevičiai.

"The Globe a. Mail" 1986. VI. 14 išspausdino Antano Šileikos recenziją knygos "Moving off the Map", redaguotos Geoff Hancock. A. Šileika yra tapęs nuolatiniu minėto dienraščio literatūros skyriaus recenzentu. Be to, jis yra vienas iš redaktorių literatūrinio žurnalo "Descant".

"Paramos" darbo valandos Kanados dienos savaitgalį birželio 28, šeštadienį, nuo 9 v.r. iki 1 v.p.p.; pirmadienį, birželio 30 ir antradienį, liepos 1 d. uždaryta. Liepos ir rugpjūčio mėnesių šeštadieniais įstaiga bus uždaryta. **Vedėjas**

A. a. Petronelės Grajauskienės atminimui Antanas Mingėla paaukojo "Tėviškės žiburiams" $10.

A. a. Edmundo Norkaus atminimui K. Meškauskienė ir šeima paaukojo "Tėviškės žiburiams" $20.

Pagerbdamos a. a. Bernadetą Dumčienę, P. Jakimavičienė ir I. Jakimavičiūtė paaukojo "Tėviškės žiburiams" $25.

A. a. Juozo Rimkaus trečiųjų mirties metinių proga sesuo Marija Pusdešrienė paaukojo "Tėviškės žiburiams" $20.

Kun. Juozas Margis, marijonas iš Argentinos, savo atostogų proga aplankė savo pažįstamus Toronte, Prisikėlimo bei Lietuvos kankinių parapijas ir "Tėviškės žiburius"; papasakojo apie lietuvių gyvenimą Argentinoje. Pokalbis bus paskelbtas "TŽ".

A. a. Alfonso Steponavičiaus atminimui jo žmona Erika Steponavičienė paaukojo "Tėviškės žiburiams" $15.

"Tėviškės žiburių" spaustuvė, įsigijusi naujas elektroninės mašinas, atlieka įvairius tekstų rinkimo darbus lietuvių ir anglų kalbomis bei paruošia spausdinimui. Kreiptis į spaustuvės vedėją Vytautą Balčiūną.

"The Toronto Star" 1986. VI. 14 išspausdino latvio Osvaldo Klavenieks laišką, kuriame jis primena kanadiečiams, giriantiems Sov. Sąjungą, pagelbėjusią vakariečiams nugalėti hitlerinę Vokietiją, jog dėl sovietų ir nacių sandėrio kilo pasaulinis karas, kuriame Baltijos valstybės buvo sovietų okupuotos. Okupantas per vieną naktį suėmė ir išgabeno Sibiran 50.000 baltiečių. Per keletą sekančių metų sovietai ištrėmė 600.000 baltiečių.

Metinė "TĖVIŠKĖS ŽIBURIŲ" prenumerata — $20, JAV-se — $20 amerikietiškų. Naujam skaitytojui — $15.00.

Aukos religinei Lietuvos šalpai

Religinei Lietuvos katalikų šalpai 1986 m. aukojo šios parapijos bei misijos:

Angelų Karalienės (misija), St. Catharines, Ont.	$ 1,142.00
Aušros Vartų parapija, Hamilton, Ont.	2,583.00
Aušros Vartų parapija, Montreal, Que.	150.00
Lietuvos kankinių parapija, Mississauga, Ont.	11,003.00
Lietuvių sielovados misija, Ottawa, Ont.	432.00
Lietuvių sielovados misija, Sudbury, Ont.	426.00
Šiluvos Marijos, London, Ont.	1,350.00
Edmontono lietuviai	70.00
Prisikėlimo parapija, Toronto, Ont.	14,843.00
Vyskupas G. Couturier	100.00
Iš viso:	$32,099.00

Kanados lietuvių katalikų centras

MONTREALQUE

Kun. Izidorius Sadauskas, SDB, šiuo metu uoliai talkina AV parapijai.

Seselė Judita vasarai išvyko į Putnamą pagelbėti seselei Teresei.

Dr. Kazys Ėringis lankėsi Montrealyje ir susitiko su buvusiais Lietuvoje kaimynais.

"Pavasario" mergaičių choras, prieš išvykdamas koncertuoti į Los Angeles, birželio 15 d. buvo klebono kun. Juozo Aranausko specialiai palaimintas. Sekmadieniais "Pavasaris" gieda AV šventovėje per 10 v. Mišias.

Kūrėjas-savanoris Kazys Sitkauskas birželio 13 d. buvo užgautas sunkvežimio.

Dr. Raimundas Zabieliausakas atvažiavo iš Toronto savo senelio aplankyti.

A.a. Elena Augustauskaitė-(Bačkauskienė) Kaulakienė, 84 m. amžiaus, mirė birželio 9 d. Palaidota iš AV šventovės birželio 13 d. Notre Dame des Neiges kapinėse. Liūdi duktė su šeima, kiti giminės ir artimieji. **B.S.**

Sovietų Sąjungos orinio susisiekimo linija "Aeroflotas", kuriai pavesta rūpintis turizmu bei jo propaganda, yra atspausdinusi prancūzų kalba prabangią, iliustruotą brošiūrą, kurioje skirta nemažai vietos ir okupuotoms Baltijos respublikoms – Lietuvai, Latvijai, Estijai. Didelėm raidėm išspausdintas kvietimas: "Atvykite į Sovietų Sąjungos baltiečių respublikas." Netrumpame tekste daug melo. Pvz. rašoma: "1940 m. rugpjūtyje Lietuva, Latvija ir Estija visai savanoriškai prisijungė prie Sovietų Sąjungos." Po trejų metų nacių okupacijos "Baltijos respublikos buvo išlaisvintos." Kad tai buvo sovietinė okupacija, įvykdyta karine jėga, leidinys nutyli. Taigi sovietai ir toliau skleidžia savo melus apie Baltijos valstybes. **S.**

Greitas ir tikslus patarnavimas!

Tel. Bus.: 722-3545
Res.: 256-5355

PETRAS ADAMONIS
C. I. B.
GAISRAS • AUTOMOBILIAI • ATSAKOMYBĖ • GYVYBĖ
ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.
3907A ROSEMONT BLVD., MONTREAL, QUE. H1X 1L7

LITAS

MONTREALIO LIETUVIŲ KREDITO UNIJA

1475 DeSeve St., Montreal, Que. H4E 2A8

Tel. 766-5827; 766-5830

Skyriai: 3907A Rosemont Blvd. ir Šv. Kazimiero parapijoje

KASOS VALANDOS:

	1475 DeSeve	3907A Rosemont	Šv. Kazimiero par.
Pirm., antr., treč.	9.00-3.00	——	——
Ketvirtadieniais	12.00- 8.00	4.00-8.00	——
Penktadieniais	10.00- 6.00	2.00-6.00	——
Sekmadieniais	10.30-12.30	——	10.30-12.30

Atliekame visus bankinius patarnavimus

Aktyvas – virš $17,000,000. rezervas – $600,000.
Dabartinių palūkanų informacija "LITE"

Estijos ir Latvijos garbės konsulai Kanadoje nėra įrašyti į oficialų diplomatų sąrašą. Užsienio reikalų min. J. Clarkas pažadėjo parlamento nariui A. Witeriui tą reikalą peržiūrėti.

Ontario švietimo ministerija išleido informacinę knygelę "Independent Learning Centre. Student Guide 1986-87". Joje išdėstytos galimybės išeiti pradinį, vidurinį ir specialybinį mokslą neakivaizdiniu būdu visai nemokamai ir net nelankant mokyklos. Neakivaizdinio (korespondencinio) mokymosi centras yra išlaikomas vyriausybės lėšomis. Jame gali mokytis suaugę asmenys nuo 16 metų amžiaus, gyvenantys Ontario provincijoje, Kanados piliečiai arba asmenys, turį ateivio kortelę, nelankantys dieninės mokyklos. Kreiptis: Independent Learning Centre, 909 Yonge St., Toronto, Ont. M4W 3G2. Tel. (416) 965-2657. Nemokamas numeris daugumoje Ontario sričių: 1-800-268-7065.

IŠNUOMOJAMAS gražus kambarys ramiame name nerūkančiam vyrui, 75 Indian Grove, Toronte.

JIEŠKAU MOTERS pasaugoti 6 mėnesių kūdikiui (ateinančios į mūsų namus arba savo namuose), pradedant rugsėjo 2 d. Yonge ir Steels gatvių rajone. Skambinti telefonu 731-5328 Toronte.

JEIGU ESI SVEIKA našlė ar kitaip vieniša, apie 60 metų amžiaus, neliūdėk ir rašyk man. Abiem bus geriau ir linksmiau. A. Zurza, 4500 Queen St., Post Office, Box 612. N. Falls, Ont. L2E 6V5.

IŠNUOMOJAMAS vieno miegamojo butas I aukšte "Vilnius Manor" rūmuose nuo 1986 m. liepos 1 d. Kaina — $495 mėnesiui. Numatoma priemoka iš valdžios. Galima susitarti dėl baldų, jei reiktų. Tel. 762-1777 arba 767-8209.

MIKOLAINIS VALTERIS atlieka staliaus, plytelių dėjimo, vonių, tualetų ir prausyklų įrengimo darbus už prieinamą kainą. Skambinti tel. 769-5024, Toronte.

IŠNUOMOJAMAS trijų miegamųjų vasarnamis visam sezonui Wasagoje prie ežero. Skambinti vakarais tel. 845-8218 Oakvillėje.

JIEŠKAU MOTERS pasaugoti 4 mėnesių kūdikiui (ateinančios į mūsų namus arba savo namuose) nuo liepos 21 d. Burnhamthorpe ir Pony Trail rajone, Mississaugoje. Skambinti tel. 629-2499.

IŠNUOMOJAMAS kambarys ir virtuvė vienam ar dviem asmenim prie ežero Springhurst vasarvietėje – Wasaga Beach. Skambinti tel. 239-7268 Toronte.

NATŪRALAUS GYDYMO KLINIKA mediciniškas pooperacinis gydymas. Patarimai asmeniniais ir šeimos reikalais. B. Naujalis, M.T. N.A.N.P. 460 Roncesvalles Ave., Toronto, Ont. Tel. (416) 533-8008.

ST. CATHARINES, ONT. parduodamas dviejų miegamųjų butas (condominium). Kaina $54.000. Skambinti tel. 1-227-4493.

GAMINU namuose pagal užsakymus vištienos arba anties susuktus kepsnius. Skambinti Irenai vakarais: tel. 535-3847 Toronte.

LIETUVIŠKA gėlių krautuvė
savininkė V. SIMINKEVIČIENĖ, MENIŠKAI PARUOŠIA gėles ir jas pristato vestuvėms, ligoniams, laidotuvėms, įvairiems parengimams. Skambinti tel. 763-6694, 710 Annette St., Toronto, Ont. M6S 2E2.

EUROPEAN CATERING
Gaminamas maistas visom progom, parūpinama salė, muzika, gėlės, sutvarkomi gėrimų (baro) reikalai. Skambinti bet kuriuo laiku: Antanas Gataveckas tel. (416) 239-4496 Toronte.